

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODU A CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – specializace cestovní ruch

**KULTURNĚ-HISTORICKÝ POTENCIÁL ROZVOJE
CESTOVNÍHO RUCHU NA TELČSKU**

Vedoucí diplomové práce

RNDr. Blažena Gehinová

Autorka

Bc. Lenka Ripperová

České Budějovice 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Kulturně – historický potenciál rozvoje cestovního ruchu na Telčsku“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a za použití materiálů, které uvádím v seznamu literatury a zdrojů.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou na veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Telči, dne 31. srpna 2009

.....

Lenka Ripperová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní RNDr. Blaženě Gehinové za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této práce. Dále děkuji všem spolupracovníkům, bez kterých by tato práce nevznikla. V neposlední řadě poděkování patří pracovním turistických informačních center za poskytnutí potřebných informací.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Literární rešerše	10
2.1	Cestovní ruch	10
2.1.1	Kulturní cestovní ruch	13
2.1.2	Kulturně historický potenciál.....	14
2.2	Marketing a cestovní ruch.....	15
2.2.1	Marketingový výzkum.....	16
2.2.2	Zdroje informací	16
2.2.3	Metody primárního výzkumu	17
2.2.4	SWOT analýza.....	19
2.2.5	Marketingový mix.....	20
3	Použitá metodika.....	23
4	Situační analýza oblasti	25
4.1	Cestovní ruch a Česká republika.....	25
4.2	Kraj Vysočina.....	27
4.3	Cestovní ruch na Vysočině.....	29
4.4	Vymezení území Telčska	31
4.5	Analýza primární nabídky cestovního ruchu	31
4.5.1	Přírodní potenciál Telčska	31
4.5.2	Kulturně historický potenciál na Telčsku	37
4.6	Analýza sekundární nabídky cestovního ruchu.....	55
4.6.1	Ubytovací a stravovací zařízení.....	55
4.6.2	Dopravní dostupnost	57
4.6.3	Turistická infrastruktura	58
4.7	Potenciál cestovního ruchu na straně poptávky	62
4.7.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	63
4.7.2	Potvrzení/vyvrácení hypotéz.....	73
4.8	SWOT analýza regionu Telčsko	74
4.9	Návrhy priorit a opatření rozvoje kulturního cestovního ruchu.....	79
5	Závěr	87

6	Summary.....	89
7	Seznam zdrojů.....	90
	Seznamy	
	Přílohy	

1 Úvod

Ač se dějiny moderního cestovního ruchu počítají až od 2. poloviny 19. století, díky dynamickému rozvoji v posledních desetiletích se stává významným odvětvím světového hospodářství. Zpočátku bylo cestování výsadou bohatších vrstev, ale díky rozvoji dopravy, společnosti a zvyšování fondu volného času se stalo běžnou součástí života velké části populace. Přes skromné začátky cestovní ruch může být a dnes oprávněně je označován průmyslem.

Pro rozvoj regionu jsou významné zejména ekonomické dopady cestovního ruchu. Nejen přímé výnosy, ale především jeho schopnost vyvolat pozitivní efekty v dalších oblastech. Cestovní ruch se podílí na tvorbě nových pracovních míst, podporuje investice a zvyšuje příjmy z daní a poplatků.

Pro vznik a rozvoj cestovního ruchu je nezbytné, aby region měl určité dispozice, které dokážou vyvolat zájem účastníka cestovního ruchu o návštěvu, které jsou důvodem, proč turista zvolí zrovna tuto destinaci. Těmito předpoklady je míněn vhodný kulturní a přírodní potenciál tvořený antropogenními i přírodními pozoruhodnostmi.

Hlavním cílem předkládané práce je realizovat analýzu kulturně-historických podmínek na zvoleném území, vymežit nejvýznamnější kulturní a společenské atraktivitu v regionu a zhodnotit jejich význam pro cestovní ruch. Tyto turistické cíle ovšem nelze vytrhnout z kontextu celé oblasti, proto v rámci práce budou přiblíženy přírodní atraktivitu a také infrastruktura a suprastruktura cestovního ruchu (služby ubytovací, stravovací, dopravní dostupnost, informační služby a další doplňkové služby cestovního ruchu), neboť všechny tyto složky vytvářejí jedinečný ráz cestovního ruchu na Telčsku.

Dalším cílem je rozpoznat, jaký je turista přicházející na Telčsko. Stanovit motivy, které ho přivádějí, cíle, které chce navštívit, určit délku jeho pobytu a zjistit, jak hodnotí úroveň služeb a obecnou vybavenost v regionu. Tato zjištění se stanou východiskem pro sestavení SWOT analýzy cestovního ruchu na Telčsku.

A konečně na základě všech zjištěných údajů navrhnout možnosti rozvoje cestovního ruchu a vymežit opatření a priority vedoucí ke zlepšení stávající situace.

Volba regionu padla na Telčsko hned z několika důvodů. Město Telč má dostatečný potenciál, aby přitáhlo turisty, ale zbytek regionu leží jaksí ve stínu tohoto města, přičemž ani potenciál města Telč není plně využit a doceněn. Je nutné si

uvědomit, že Telčsko nepředstavuje jen perly renesanční architektury v podobě historického centra Telče (od 4. 12. 1992 na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO) nebo Slavonic. Telčsko, to je také prostředí, ve kterém se tyto perly nacházejí. Telčsko, to jsou malebné přírodní scenerie, kopce, lesy, rybníky a louky průmyslem nezasazené krajiny a mnoho zajímavých, ale bohužel málo známých, přírodních i kulturně historických pozoruhodností.

Ideálním spojením se zdájí být poznávací a rekreační (pěší a cyklo) druhy turistiky. Příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu se jeví být poloha kraje v centru České republiky, v dojezdové vzdálenosti od dvou největších sídel Prahy a Brna, a také blízkost rakouských hranic. Co rozvoj turismu na Telčsku významně omezuje, je nevhodná struktura ubytovacích kapacit, nižší úroveň služeb a chybějící materiálně technická základna v oblasti volnočasových aktivit. Limitujícím faktorem je i malá dostupnost informací o regionu, z čehož plyne nižší návštěvnost oproti jiným krajům.

Přestože v současnosti dochází k určitým zlepšením v oblasti cestovního ruchu, optimálního stavu zdaleka nebylo dosaženo. Tato dílčí zlepšení vykazují známky nesystematičnosti a nekoordinovanosti mezi jednotlivými zainteresovanými složkami.

V neposlední řadě rozhodování o volbě regionu ovlivnil i fakt, že v regionu Telčsko se nachází bydliště autorky práce.

2 Literární rešerše

2.1 Cestovní ruch

Pohyb z místa na místo je s dějinami lidstva spjat od počátku. Cestování doprovázelo vývoj starověkých civilizací a nepochybně se stalo důležitou podmínkou jejich rozvoje. Motivy cestování byly ale v minulosti různé. Jak uvádí kniha J. Zelenky a kolektivu *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*¹, jednalo se zejména o cesty obchodní, náboženské poutě, vojenské a objevitelské výpravy nebo cesty z politických, vědeckých a zdravotních důvodů.

Vznik cestovního ruchu v dnešním smyslu úzce souvisí s rozvojem světové ekonomiky, průmyslu, dopravy, společnosti, se zvýšením fondu volného času a disponibilního důchodu. Technický pokrok, především využití parního stroje a později benzínového spalovacího motoru v dopravě, umožnil přesuny většího množství lidí za dostupnou cenu. Moderní historie cestovního ruchu se začala psát ve druhé polovině 19. století a je spojena s osobou Angličana Thomase Cooka.²

V téže knize autor hovoří o současném cestovním ruchu jako o fenoménu naší doby a dynamicky se rozvíjejícím celosvětově důležitém průmyslovém odvětví. Cestovní ruch se stal nepostradatelnou částí života současného člověka, dodává J. Zelenka.

Co tedy je cestovní ruch? Na tuto otázku stručně odpovídá Horner a Swarbrooke: cestovní ruch je aktivita, při níž lidé tráví kratší období mimo domov, buď pracovně, nebo pro své potěšení.³ Podrobněji se vymezení cestovního ruchu věnuje slovenský autor J. Oriška v publikaci *Technika služeb cestovního ruchu*⁴. Kromě detailního rozboru jednotlivých služeb souvisejících s cestovním ruchem uvádí i mezinárodně uznávanou definici Světové organizace cestovního ruchu⁵, podle které je „cestovní ruch soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo jejich obvyklého pobytu většinou ve volném

¹ ZELEŇKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1995. ISBN 80-7041-256-8

² ZELEŇKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*

³ HORNER, S., SWARBROOKE, J., *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0202-9

⁴ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9

⁵ The United Nations World Tourism organization

čase, za účelem zotavení, poznávání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního využití, lázeňské léčby a služebních cest“.⁶ Jako alternativní termín pro „cestovní ruch“ uvádí autoři Pásková a Zelenka⁷ ve svém výkladovém slovníku cestovního ruchu výraz „turismus“.

Zmíněnou definici cestovního ruchu prezentuje také kniha *Cestovní ruch*⁸ autorského kolektivu pod vedením M. Heskové. Dotýká se historie cestovního ruchu světového i českého, ale pak se podrobněji zaměřuje na tržní specifika a ekonomické efekty cestovního ruchu, produkt a destinační management a marketing.

Všechna již uvedená díla shodně klasifikují cestovní ruch jako systém. Určující jsou jeho dva podsystemy, subjekt a objekt cestovního ruchu, a jejich vzájemné interakce.

Subjekt je chápán jako reprezentant poptávky, tedy účastník cestovního ruchu. V závislosti na délce pobytu je označován jako turista (dle definice UN WTO jde o osobu cestující na jiné místo než je místo trvalého bydliště na dobu minimálně jednoho přenocování a maximálně šesti měsíců za účelem jiným než jen výkon výtěžné činnosti), výletník (také exkurzionista, cestuje mimo trvalé bydliště na dobu kratší než 24 hodin, tj. bez přenocování) nebo návštěvník (osoba cestující mimo své bydliště na dobu kratší šesti měsíců). Potencionálním návštěvníkem je samozřejmě také stálý obyvatel – resident.⁹

Strana nabídky, objekt cestovního ruchu, zahrnuje vše, co je důvodem vzniku cestovního ruchu – destinace, region, ale i jednotlivé atraktivity.

Pojem atraktivita definuje v *Malé encyklopedii cestovního ruchu* J. Čech¹⁰ jako přírodní nebo lidskou činností vytvořenou pozoruhodnost, která vyvolává zájem účastníků cestovního ruchu o návštěvu. Podobně vymezuje atraktivitu Horner¹¹ jako komplex či jednotku, které motivují lidi navštěvovat je, aby viděli, zažili a zúčastnili se toho, co atraktivita, přírodní nebo uměle vytvořená, nabízí.

⁶ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9

⁷ PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002

⁸ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3

⁹ PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1014-5

¹⁰ ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-19-8

¹¹ HORNER, S., SWARBROOKE, J., *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*

Objekt je dále členěn na nabídku primární, vyvolávající zájem (kulturní a přírodní potenciál) a sekundární, umožňující realizaci cestovního ruchu (ubytovací, stravovací, dopravní a jiné služby).¹²

S charakteristikou složek primární a sekundární nabídky cestovního ruchu se ztotožňuje také A. Királ'ová v knize *Marketing destinace cestovního ruchu*.¹³ Királ'ová má však odlišný názor na pojmy subjekt a objekt. Podle její interpretace na straně objektů stojí pouze hmotné a nehmotné statky, tedy služby, zboží a volné statky (např. krajina), zatímco subjekty jsou reprezentanti nabídky i poptávky, tedy prodávající, kupující a také zprostředkovatelé.¹⁴

Všichni zmínění autoři se shodují, že cestovní ruch je otevřený systém. Z vnějšku na něj působí vliv ekonomického, politického, sociálního, technologického a ekologického prostředí. Tento vliv je ovšem oboustranný, neboť prostředí jsou zpětně ovlivňována existencí cestovního ruchu.

Na schopnost cestovního ruchu působit na vnější okolí a stát se významným faktorem rozvoje regionu poukazuje také M. Stříbrná. V knize *Venkovská turistika a agroturistika*¹⁵ vyzdvihuje jedinečné možnosti cestovního ruchu v oblasti agroturistiky v souvislosti s rozvojem venkovského prostoru.

Způsobů, jak klasifikovat cestovní ruch, je více. V zásadě jsou rozlišovány druhy a formy. Dle Orišky¹⁶ druhy cestovního ruchu vycházejí z motivů, na jejichž základě se účastník rozhodne pro návštěvu, důležitá je otázka PROČ. Forma naproti tomu vyjadřuje způsob realizace cesty, tedy JAK. V této oblasti však není literatura jednotná, přesně naopak definují formy a druhy například Pásková a Zelenka.¹⁷ V této práci bude dále používána Oriškova interpretace.

Druhy cestovního ruchu mohou být kulturní, rekreační, sportovní, lázeňský a zdravotní či obchodní. Na formy cestovního ruchu podrobněji dělíme z rozličných hledisek – z geografického na domácí (podílejí se na něm občané daného státu), zahraniční (aktivně se účastní příslušníci jiného státu), příjezdový a výjezdový, podle počtu účastníků na individuální, kolektivní a masový, dle ročního období na sezónní,

¹² ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*

¹³ KIRÁL'OVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-56-4

¹⁴ KIRÁL'OVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

¹⁵ STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2005. ISBN 80-86726-14-2

¹⁶ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*

¹⁷ PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*

mimosezónní a celoroční. Další dělení může být na základě použitého dopravního prostředku, způsobu organizace, způsobu financování aj.

2.1.1 Kulturní cestovní ruch

Jedním z druhů cestovního ruchu je kulturní cestovní ruch (někdy také označovaný jako kulturní turismus či kulturně poznávací cestovní ruch). Základní charakteristiku podává Výkladový slovník cestovního ruchu¹⁸, který jej označuje za cestovní ruch, jehož účastníci jsou motivováni poznáváním kulturního dědictví a kultury dané země a jejích obyvatel, cílem jsou kulturní atraktivity, především historické. Obdobně definují kulturní cestovní ruch Foret a Foretová¹⁹ jako poznávací cestovní ruch zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů, základem jsou sakrální a světské stavební a architektonické památky, umělecká díla a přírodní zajímavosti, společenské události festivaly a slavnosti.

Na celosvětové úrovni se kulturní cestovní ruch stává nejvýznamnějším druhem cestování, buď samostatně, nebo jako nedílná součást doplňkových programů kongresové, incentivní, lázeňské, rekreační, venkovské a nákupní turistiky.²⁰ Kulturní cestovní ruch představuje symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času.²¹ V praxi má mnoho forem a stupňů intenzity.

Pozitivní efekty kulturního cestovního ruchu nejsou jen přímé výnosy a multiplikační efekty, kulturní cestovní ruch přispívá k posilování pocitu hrdosti komunity, rozšiřování kulturních horizontů cílové komunity a vzdělávání mládeže.²² Významnou výchovně vzdělávací funkci kulturního cestovního ruchu a jeho přispění k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva zdůrazňuje také Malá.²³

Kulturní cestovní ruch se může stát významným finančním zdrojem pro rozvoj, obnovu a ochranu kulturně-historického dědictví, přičemž přímý dopad turismu nepředstavuje zdaleka takové nebezpečí jako nevratné ztráty na tomto dědictví způsobené zanedbanou údržbou nemovitých i movitých památek.²⁴

¹⁸ PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*

¹⁹ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-X

²⁰ MALÁ, V. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-443-7

²¹ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*

²² KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1104-4

²³ MALÁ, V. *Cestovní ruch*

²⁴ KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*

2.1.2 Kulturně historický potenciál

Jak bylo řečeno, cílem kulturního cestovního ruchu jsou kulturní atraktivity, tj. typ atraktivity založený na historickém a kulturním dědictví a minulých i současných tradicích obyvatel destinace.²⁵ Za kulturně-historické dědictví můžeme považovat hmotné i nehmotné hodnoty, které vytvořil člověk v průběhu staletí, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti.²⁶ Tyto hodnoty patří do širší kategorie antropogenních (souvisejících s činností člověka) atraktivit, kam kromě kulturně-historických památek sakrálních (církevních) i profánních (světských) a jejich souborů řadíme muzea, galerie, společenské, kulturní, náboženské, ale i sportovní akce a lidové tradice.²⁷

Podle organizace UNESCO jako kulturní dědictví označujeme mimo jiné²⁸

- památky – architektonické, výtvarné a sochařské práce, archeologické prvky a stavby, nápisy a kombinace prvků, které jsou významně všeobecně hodnotné z pohledu historie, umění a vědy
- skupiny staveb – skupiny oddělených či spojených staveb, které díky své architektuře, jejich homogenitě nebo umístění mají významnou všeobecnou hodnotu z pohledu historického, uměleckého a vědeckého
- místa, která jsou výsledkem práce člověka nebo člověka a přírody, která mají významnou všeobecnou hodnotu z pohledu historického, etnologického nebo antropologického
- nehmotné – formy tradiční lidové kultury vyjádřené slovy i gesty – tradice, zvyky, jazyk, hudba, tanec, rituály, festivaly, kuchařské umění a všechny druhy speciálních dovedností, typických pro danou kulturu

Termín kulturní památka je upraven i v oblasti právní v zákoně č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči, §2. Výjimečné movité i nemovité hodnoty jsou prohlašovány národní kulturní památkou, v případě většího rozsahu památkovou zónou. Přesáhne-li jejich význam, jedinečnost a umělecká, kulturní a historická hodnota hranice státu a

²⁵ PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*

²⁶ ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*

²⁷ ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0172-9

²⁸ KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*

jsou shledána všeobecně hodnotná z pohledu uměleckého, historického či vědeckého, mohou být zařazena na seznam Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

2.2 Marketing a cestovní ruch

Jedna z definic marketingu říká, že jde o plynulý proces plánování, zkoumání, realizace a kontroly aktivit nutných k zajištění a uspokojení potřeb zákazníka a požadavků i cílů organizace. V oblasti cestovního ruchu můžeme rozlišit několik specifik – především jde o závislost na geografickém prostředí, značnou různorodost činností, nemožnost skladování produktu, významný vliv sezónnosti a módy a velké zastoupení nehmataelných, proměnlivých, nedělitelných a pomíjivých služeb.²⁹ V souvislosti s cestovním ruchem je podstatná zejména oblast marketingu destinace.

Destinací cestovního ruchu nazýváme přirozený celek s jedinečnými vlastnostmi odlišnými od jiných destinací. Podle mezinárodní organizace UN WTO představuje destinace místo nebo region s dostatečnou nabídkou atraktivit a s nimi spojených zařízení služeb, které si účastník vybírá pro svou návštěvu.³⁰ Destinace je produktem složeným z nepřeberného množství dalších produktů. Je pro ni typických šest komponent tzv. šest „A“. Attractions (primární nabídka vyvolávající návštěvnost), accessibility a ancillary services (všeobecná infrastruktura), amenities (suprastruktura a infrastruktura cestovního ruchu), available packals (produktové balíčky) a activities (aktivity).³¹

Marketing destinace staví na obecných pravidlech marketingu. Definován může být jako řízený souhrn aktivit umožňující rovnováhu mezi potřebami turistů a záměry destinace s cílem jejího udržitelného rozvoje a konkurenceschopnosti na trhu. Je to vědomá i nezáměrná kooperace, protože všechny subjekty spoluvytvářejí charakter destinace.³²

Proces vzniku marketingové koncepce destinace není jednoduchý, nejprve musí být definována mise a stanoven marketingový cíl, kam se chce destinace dostat. Dalším krokem je zjištění, kde se destinace nachází v současné době, jaká je její pozice na trhu cestovního ruchu, je provedena situační analýza a analýza návštěvníků. Hlavními

²⁹ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing cestovního ruchu*

³⁰ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing cestovního ruchu*

³¹ PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*

³² PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*

výstupy situační analýzy je určení specifické přednosti místa, jeho silné i slabé stránky, příležitosti a ohrožení na trhu.

Na základě závěrů plynoucích z analýz je v souladu s misí vypracována strategie, zvolen vhodný marketingový mix a sestaven vlastní plán realizace.³³

2.2.1 Marketingový výzkum

Marketingový výzkum je systematické určování, shromažďování, analyzování a vyhodnocování informací týkajících se určitého problému.³⁴ R. Kozel a kolektiv v knize *Moderní marketingový výzkum*³⁵ dodává, že tento proces musí být cílevědomý a systematický, směřuje k opatření určitých informací, které nelze získat jiným způsobem. Typické pro takto opatřená data je jejich aktuálnost, jedinečnost, na druhé straně klade tento proces vyšší nároky na personální zabezpečení, čas i finanční prostředky.

Celá kniha vychází z Kotlerových myšlenek, ale doplňuje je o praktické aspekty realizace výzkumu.

Proces marketingového výzkumu lze rozdělit na několik na sebe navazujících a vzájemně se podmiňujících fází. Celý proces začíná přípravnou etapou. Je definován problém a určen cíl výzkumu, je proveden orientační průzkum situace a posléze navržen plán a metodika výzkumu. Je velkou chybou podcenit tuto etapu, při nesprávné formulaci problému, špatně zvoleném plánu či metodě výzkumu, dostaneme přes značné vynaložené úsilí a prostředky nerelevantní výsledky.

Do realizační etapy Kozel zahrnuje nejnáročnější část - vlastní sběr informací. Ty je pak nutné vhodně zpracovat, analyzovat, provést jejich vyhodnocení a interpretaci výsledků.

2.2.2 Zdroje informací³⁶

Informace – jak opakovaně zmiňuje Kozel – jsou základem pro správné rozhodování nejen v oblasti marketingu. Důležité je správně ocenit hodnotu informace, její kvalitu, spolehlivost a aktuálnost ve srovnání s náklady nutnými na její získání.

Zdroje informací můžeme klasifikovat z mnoha různých hledisek. Podle času na stavové a tokové, podle charakteru jevu na kvantitativní a kvalitativní údaje, podle

³³ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing cestovního ruchu*

³⁴ KOTLER, P. *Marketing a management*. 10. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0016-6

³⁵ KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-0966-X

³⁶ Srov. KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

obsahu na fakta, vědomosti, názory, záměry a motivy. Zásadní dělení je podle zdrojů na sekundární a primární.

Sekundární údaje jsou data shromážděná někým jiným a ve většině případů za jiným účelem. Takovýto výzkum můžeme nazvat výzkumem od stolu.

Sekundární informace bývají snadno dostupné veřejnosti a jejich získání je rychlejší a méně nákladné. Zdroje mohou být vnitřní a vnější. Mezi vnitřní řadíme zejména interní firemní doklady, výkazy nákladů a tržeb, finanční plány, prodejní výkazy, databáze dodavatelů a konkurentů, registr zákazníků, reklamace, výroční zprávy podnikatelů, zprávy z předešlých výzkumů. Za externí zdroje považujeme nařízení státních a samosprávních orgánů, zveřejněné přehledy Českého statistického úřadu, materiály profesních sdružení a organizací, České centrály cestovního ruchu, prospekty a katalogy, materiály turistických informačních center, periodika, inzerce, údaje marketingových agentur, obchodní a živnostenský rejstřík, sdělovací prostředky, internet.

Handicapem takto získaných údajů je nevyhovující struktura či metodika, datum vzniku a závislost na zdroji, ze kterého pocházejí.

Primární informace jsou původní údaje, které teprve budou shromážděny prostřednictvím vlastního výzkumu. Jsou vždy nové, aktuální a konkrétní, týkají se přímo námi zkoumaného problému. Oproti sekundárním údajům je jejich získání spojeno s vyšší časovou i nákladovou náročností.

2.2.3 Metody primárního výzkumu³⁷

Metody sběru primárních informací jsou v zásadě tři – pozorování, dotazování a experiment.

Zásadní odlišností pozorování od jiných metod je absence přímého kontaktu mezi aktérem a realizátorem, bez aktivního zasahování realizátora do pozorovaných skutečností. Tato metoda se hodí především pro získávání evidenčních údajů. Výhodou je nezávislost na ochotě pozorovaného, který často ani neví, že je předmětem zkoumání, a proto odpadá možnost záměrného ovlivnění výsledků výzkumu změnou chování. Nevýhodou je značná náročnost na čas, osobu pozorovatele a skutečnost, že tato metoda není vhodná pro všechny typy zkoumaných jevů. Základní členění pozorování je na

³⁷ Kapitola vychází z KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum* a KOTLER, P. *Marketing a management*

přímé a nepřímé, přirozené a uměle vyvolané, zřejmé a skryté, strukturované a nestrukturované a osobní a s pomůckami.

Při experimentu probíhá testování v uměle vytvořených podmínkách v terénu nebo v laboratoři zejména tehdy, je-li složité získat data v reálném životě. Nevýhodou jsou vysoké náklady.

Za nejrozšířenější metodu sběru údajů je považováno dotazování. Informace jsou získány přímo od vybraného vzorku respondentů. Dotazníkové šetření se může konat různými způsoby, v praxi se jednotlivé typy často kombinují, přičemž každý typ má své výhody i nevýhody.

Výhodou ústního (osobního) dotazování je osobní kontakt, možnost doplňujícího výkladu a větší počet otázek, vysoká návratnost dotazníků, možnost využití pomůcek a získání doplňujících informací o dotazovaném také pozorováním. Limitujícím faktorem jsou vysoké náklady, náročnost na čas a možnost oslovit jen menší skupinu respondentů.

U korespondenčního dotazování sice chybí osobní kontakt, ale za relativně nízké náklady lze oslovit široký okruh respondentů větším počtem otázek. Nevýhoda tkví v nemožnosti doplňujícího výkladu k otázkám, je tedy možno klást pouze jednoduché otázky. Problémem je i nízká návratnost dotazníků.

Telefonické dotazování klade vysoké nároky na soustředění respondentů, a proto umožňuje jen malý počet nepřítis složitých otázek. Nelze také využít pomůcek či doplnit informace využitím pozorování. Výhodou je bezesporu rychlost a ve srovnání s osobním dotazováním také menší náklady.

Dynamicky rozvíjejícím se způsobem je elektronické dotazování. Spojuje výhody i nevýhody předešlých typů. Je levné a rychlé, respondent může využít grafické pomůcky. Zápor je nižší důvěryhodnost získaných informací a nižší návratnost, která ovšem může být zvýšena využitím motivačních prostředků (slosování o ceny, zisk slevy, aj.).

Mezi hlavní nástroje dotazování patří záznamový arch, scénář, záznamové technické zařízení a nejpoužívanější dotazník. Význam dotazníku se projevuje ve čtyřech oblastech – získání informací od respondentů, usměrňování struktury rozhovoru, zajištění standardní jednotné matrice a ulehčení zpracování údajů.

2.2.4 SWOT analýza

Jednoduchým, ale účinným prostředkem k určení současné situace může být SWOT analýza, do které lze shrnout zásadní poznatky z provedené situační analýzy.³⁸ Má čtyři složky, jejichž první písmena skládají název – identifikuje silné (Strength) a slabé (Weakness) stránky a vymezuje možné příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats). Její závěry slouží jako podklad pro vyhodnocení fungování firmy (destinace) a ke stanovení marketingových strategií.³⁹

Silné stránky obsahují vše, co činí nabídku destinace úspěšnější než konkurence. Může to být bohatost primárního potenciálu, dopravní dostupnost, dobrá image, ale i příznivé a stabilní politické podmínky ve státu. Slabými stránkami jsou prvky znevýhodňující region oproti jiným. Tyto stránky je třeba urychleně odhalit a intenzivně pracovat na jejich omezení nebo úplném odstranění. Za slabé stránky lze považovat zničené životní prostředí, terorismus, nízkou úroveň služeb, nepříznivé klima nebo nevhodnou cenovou politiku. Zatímco příležitosti na trhu jsou výhody plynoucí ze silných stránek, které je třeba pokud to je možné využít, ohrožení povstávají ze slabých stránek, které je třeba omezit.⁴⁰

Dle Horákové⁴¹ podstata metody spočívá v ohodnocení a spočítání váhy nejdůležitějších faktorů uvedených čtyř skupin z hlediska důležitosti a pravděpodobnosti výskytu. Faktory se seřadí dle důležitosti a vzájemnou interakcí faktorů silných a slabých stránek na jedné straně vůči příležitostem a nebezpečím na straně druhé lze získat nové kvalitativní informace.

Pokud je prováděn rozbor pouze vnitřních stránek, tedy silných a slabých stránek, hovoříme o S-W analýze. V případě, že probíhá analýza faktorů vnějšího prostředí, tj. hledáme příležitosti a hrozby, provádíme O-T analýzu.

V závislosti na kombinaci zkoumaných faktorů rozlišujeme ve SWOT matici čtyři strategie.

³⁸ HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. 2. rozšíř. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0447-1

³⁹ KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*

⁴⁰ KIRÁĽOVÁ, A. *Marketing cestovního ruchu*

⁴¹ HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*

SWOT-analýza		Analýza vnitřních stránek	
		Silné stránky	Slabé stránky
Externí analýza	Příležitosti	<i>S-O-Strategie:</i> Vývoj strategií vhodných pro rozvoj silných stránek	<i>W-O-Strategie:</i> Odstranění slabín pro vznik nových příležitostí.
	Hrozby	<i>S-T-Strategie:</i> Použití silných stránek pro zamezení hrozeb	<i>W-T-Strategie:</i> Vývoj strategií omezujících hrozby, které ohrožují slabé stránky.

Zdroj: KOZEL, R. Moderní marketingový výzkum

2.2.5 Marketingový mix

Podle Kozla⁴² je marketingový mix souhrn nástrojů marketingu působících na trhu sloužící k dosažení vytyčených cílů. Hlavní nástroje jsou zpravidla čtyři, tzv. 4P – produkt (Product), cena (Price), distribuce (Place), marketingová komunikace (Promotion). Pro oblast služeb je marketingový mix rozšiřován na 7P, pro cestovní ruch na 8P.

Produkt (Product)

Produkt cestovního ruchu je označení všeho, co může být na trhu cestovního ruchu nabízeno reálným i potencionálním turistům. V podstatě se jedná o kombinaci místa, služeb, lidí a hmotných předmětů. Pod pojem produkt zahrnujeme více složek – primární nabídku (motivuje k výběru destinace), sekundární nabídku (umožňuje využít primární nabídky), dostupnost destinace (náklady, rychlost), další služby a v neposlední řadě image destinace.⁴³

Cena (Price)

Jako jediný prvek marketingového mixu má schopnost produkovat příjmy a generovat zisk.⁴⁴ Nicméně, připomíná Királová⁴⁵, je důležité najít optimální poměr mezi cenou a kvalitou, aby zákazník odcházel s pocitem, že za své peníze získal odpovídající hodnotu. Existují různé cenové strategie, je ale nutné, aby zvolená cenová politika byla v souladu s celkovými cíli podniku. V souvislosti s cenou je neopomenutelné zmínit také její regulační funkci. Pomocí různých cenových změn je

⁴² KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

⁴³ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁴⁴ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

⁴⁵ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

možné uskutečňovat kontrolu přístupu v čase a prostoru a regulovat přístup ke službám a místům.

Distribuce (Place)

Úkolem distribuce je překlenutí vzdálenosti mezi výrobcem a konečným spotřebitelem. Distribuční kanály rozlišujeme přímé a nepřímé. V oblasti cestovního ruchu jsou možnostmi cestovní agentury, cestovní kanceláře, globální distribuční systémy. Vývoj směřuje ke zjednodušování distribučních cest, což znamená úsporu nákladů, využívání nových médií a současné používání více kanálů.⁴⁶

Marketingová komunikace (Promotion)⁴⁷

Marketingová komunikace zabezpečuje tok informací mezi výrobcem a spotřebitelem. Jejím posláním je informovat a přesvědčit potenciální zákazníky o výhodách nákupu. Ovlivňování rozhodování o nákupu a úlohu promotion nastiňuje např. model AIDA. Nejprve vzbudí pozornost (Attention), pak vyvolá zájem (Interest), stimuluje touhu návštěvy destinace (Desire) a konečně aktivizuje ke koupi (Action).

Promotion mix využívá kombinaci jednotlivých nástrojů – reklamy, public relations, podpory prodeje, přímého marketingu, každý z těchto nástrojů má své vnitřní formy. Omezením při masivnějším nasazení komunikačních nástrojů u kulturně historických památek jsou nedostatečné finanční prostředky. Televizní reklama je zcela nedosažitelná. Inzerce se soustředí na tisková média noviny a časopisy. Nejdůležitějším nástrojem propagace jsou brožury, jejichž smyslem je vzbudit zájem lidí a nabídnout jim praktické informace, které využijí při návštěvě atraktivity.⁴⁸

Tvorba balíčků (Packaging) a Programování (Programming)

Tyto dvě „P“ spolu velice úzce souvisí, podotýká Palatková.⁴⁹ Při tvorbě balíčků jsou jednotlivé služby sestavovány do komplexní nabídky, často (ale není to podmínkou) za jednotnou cenu. Programování znamená vytváření programové specifikace balíčků. Programování rozšiřuje produkt propojením a kombinováním služeb, přičemž využívá specializované činnosti, programy nebo události. Zatímco převážná část paketů obsahuje programming, ne v každém případě musí být programování spojeno s pakety. Speciální události mohou probíhat i samostatně bez

⁴⁶ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁴⁷ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum* a KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁴⁸ HORNER, S., SWARBROOKE, J., *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*

⁴⁹ PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*

zařazení do balíčku. Přínosy programování a tvorby balíčků jsou podle Palatkové ve stimulaci poptávky po destinaci a nárůstu prodeje zejména mimo sezonu. Výčet pozitivních důsledků Királ'ová⁵⁰ doplňuje o zvyšování přitažlivosti pro specifické cílové trhy, snazší predikci poptávky a zejména rostoucí spokojenost zákazníka, která vede ke zvýšení tržeb a prodloužení délky pobytu.

Lidé (People)

Cestovní ruch je odvětví založené na osobním poskytování služeb, na kontaktu lidí s lidmi, říká Palatková. Poskytnuté služby mohou mít vliv na celkové hodnocení produktu, je-li jedna část špatná, negativně to ovlivní vnímání celku. Lidmi v souvislosti s marketingovým mixem jsou zaměstnanci poskytující služby, residenti sdílející infra a suprastrukturu s návštěvníky a ti nejdůležitější, pro něž celý produkt vzniká, zákazníci.⁵¹

Spolupráce (Partnership)

Spolupráce nebo také partnerství poskytovatelů služeb, organizátorů, místní komunity a místní samosprávy přináší celou řadu výhod – zvýšení mimo sezónních příjezdů, čerpání služby, o niž jinak není velký zájem, zvyšování standardu služeb díky využití společného know-how.⁵² Současný vývoj na trhu cestovního ruchu postupně mívá k velmi úzké horizontální i vertikální spolupráci subjektů. Partnerství je rovněž nezbytným základem pro úspěch ostatních „P“ marketingového mixu.⁵³

⁵⁰ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁵¹ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁵² KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*

⁵³ PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*

3 Použitá metodika

Na samotném počátku stálo vytyčení zkoumané oblasti a stanovení cílů práce. V souladu s těmito cíli byly určeny oblasti, které budou obsaženy v jednotlivých částech práce a vypracována první verze osnovy práce. Celou práci lze rozdělit na dvě navazující části – analytickou a návrhovou.

Analytická část zahrnuje dvě subanalýzy. První je analýza nabídky – zkoumána byla data v oblasti infrastruktury, služeb a atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu. Pro její zpracování bylo nutné využít více zdrojů dat. Významným pramenem se stala literatura – odborná i regionální, dále mapy, statistické ročenky, publikace a brožury, vydané organizacemi, kterých se zvolené téma věcně nebo územně dotýká. Zdrojem těchto tištěných materiálů byla Městská knihovna Telč, Krajská knihovna Jihlava a Moravská zemská knihovna v Brně a také knihovna Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Význačným zdrojem zejména regionálních informací se staly materiály získané v turistickém informačním centru v Telči, v Dačicích a Slavonicích a v jednotlivých atraktivitách ve zvoleném regionu.

Tato analýza si vyžádala také výzkum v terénu. Převážná část atraktivit cestovního ruchu a podniků cestovního ruchu byla proto osobně navštívena přímo autorkou. Ke sběru informací byly použity především metody pozorování, dotazování a řízeného rozhovoru. Získané poznatky byly využity v kapitole Situační analýza.

Následovala analýza poptávky. Využita byla dostupná statistická data a nezbytný se jevil opět výzkum v terénu. Jako nejpříhodnější byla zvolena metoda dotazování. Hlavní smysl této části práce bylo odpovědět na otázku, jací jsou návštěvníci příjíždějící do oblasti Telčska a jaké jsou jejich motivy. Dotazník⁵⁴ byl zaměřen na ty turisty, kteří už do Telče dorazili, a měl odpovědět na otázky, do kterého segmentu je možné je zařadit, které atraktivity se chystají navštívit, jaké mají v plánu provozovat aktivity, jakým způsobem se o Telči dozvěděli, co zde považují za nedostačující. Výzkum byl realizován v období března až července 2009 v lokalitě Telč a okolí. Dotazování bylo osobní, prováděno přímo autorkou nebo poučeným spolupracovníkem. Respondenti byli získáni náhodným výběrem osob. Do výzkumu bylo zařazeno 200 respondentů.

⁵⁴ Dotazník je uveden v příloze této práce.

Dotazník obsahoval 13 otázek a byl vypracován ve dvou jazykových mutacích – české a anglické. Zahrnuty byly otázky uzavřené i otevřené. U některých otázek bylo možno uvést pouze 1 odpověď, u jiných bylo vhodné zvolit více možností.

Dotazník byl zpracován za využití aplikace Microsoft Office Excel 2007. Grafické výstupy byly z velké části vytvořeny pomocí standardní funkce Kontingenční tabulka a graf.

Výsledky výzkumu jsou zpracovány v kapitole Analýza poptávky.

Přechodem mezi analytickou částí a návrhy byla formulace SWOT analýzy, která se stala východiskem pro návrh priorit a opatření rozvoje.

Pro dosažení cíle práce byly stanoveny následující hypotézy, které budou potvrzeny či vyvráceny.

Předpokládají se následující skutečnosti:

H1 – Oblast Telčsko má k dispozici dostatečný kulturně-historický potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Nejčastějším motivem příjezdu do regionu je návštěva kulturně-historických atraktivit.

H2 – Nejvíce navštěvovanými atraktivitami jsou zámek a město Telč, ostatní atraktivity jsou na okraji zájmu turistů.

H3 – Limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu je nedostatečná úroveň služeb, zejména v oblasti ubytování a stravování.

4 Situační analýza oblasti

4.1 Cestovní ruch a Česká republika

Tradice cestovního ruchu v České republice je poměrně dlouhá. První turistické hotely vznikají v českých zemích již v první polovině 19. století. Nejstarší cestovní kancelář ČEDOK se datuje do období první republiky.⁵⁵

Přestože Českou republiku nemůžeme řadit ke klasickým „turistickým“ zemím, nemá ani moře ani velehory, podmínky pro trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu jsou příznivé.⁵⁶ Území se rozkládá v srdci Evropy, obklopují jej Rakousko, Německo, Polsko a Slovensko. Zejména geografická blízkost silných výjezdových států Německa a Rakouska je pro rozvoj cestovního ruchu v České republice významná.

V České republice probíhá řízení a koordinace cestovního ruchu víceúrovňově. Ministerstvo pro místní rozvoj představuje nejvyšší orgán v oblasti státní správy. Jeho úkolem je především navrhnout a prosadit chybějící právní normy, přispět k realizaci programů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu a sledovat potřebné statistické údaje pro tvorbu národního účtu cestovního ruchu.

Ministerstvo pro místní rozvoj také již od roku 1993 zřizuje příspěvkovou organizaci Českou centrálu cestovního ruchu. Jejím hlavním cílem je propagace České republiky jako destinace na světovém a od roku 2003 i na domácím trhu cestovního ruchu. Dva stěžejní úkoly ukládají zvyšovat počet návštěvníků v regionech České republiky a zároveň zvyšovat příjmy plynoucí z cestovního ruchu. Cestovním ruchem na regionální úrovni se zabývají úřady krajské a městské.⁵⁷

V oblasti samosprávy se řízení cestovního ruchu na nejvyšší úrovni věnují dva podvýbory v Poslanecké sněmovně – Podvýbor pro obchod a cestovní ruch a Podvýbor pro propagaci České republiky. Na úrovni regionů pak samosprávy jednotlivých krajů, měst a obcí, regionální občanská a profesní sdružení, a také turistická informační centra.⁵⁸

Území celé republiky bylo pro potřeby ucelené prezentace země rozčleněno do 15 turistických regionů. Tyto regiony související s cestovním ruchem respektují jiné

⁵⁵ MINÁŘ, P. a kol. *Technika, management a marketing v cestovním ruchu*, 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-577-0

⁵⁶ ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*

⁵⁷ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

⁵⁸ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

potřeby a požadavky než regiony administrativní, a proto ve velké míře nekopírují územně správní členění.

Co je region opět přibližuje Hesková v Cestovním ruchu. Region cestovního ruchu je přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu společné charakteristické vlastnosti, jimiž se odlišuje od sousedních území. Zároveň musí region splňovat předpoklad primární nabídky v takovém množství a kvalitě, že vyvolá návštěvnost, komunikační dostupnost a infrastrukturní vybavenost, která umožňuje pobyt v území a využívání jeho atraktivit. Pro region by měla být charakteristická vnitřní homogenita, určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, a zároveň vnější heterogenita, která region odlišuje od ostatních. Zmíněné regiony jsou dále členěny na celkem 30 menších turistických oblastí především pro lepší prezentaci v oblasti domácího cestovního ruchu. Stěžejní význam turistických regionů a jejich produktů cestovního ruchu tkví v možnosti ucelené a kompaktní prezentaci stanovené lokality.⁵⁹

Na základě sledování počtu přenocování zveřejněném Českou centrálou cestovního ruchu byli v roce 2008 nejčastějšími návštěvníky České republiky s velkým náskokem obyvatelé Německa (22,2 %), s odstupem následují obyvatelé Velké Británie (7,3 %) a Rusové (6,3 %), jejichž počet v meziročním srovnání narůstá. Na dalších místech se drží příslušníci Polska (5,7 %) a Itálie (5,6 %). Oproti minulým rokům značně poklesl počet návštěvníků z Rakouska (2,6 %) a Nizozemí (3,6 %).⁶⁰

Skoro dvě třetiny (60,9 %) těchto hostů míří do Prahy a do západočeských lázní, v oblasti příjezdů posiluje také region Jižní Morava. Největší podíl turistů (přes 50 % příchozích) se zaměřuje na návštěvu kulturně historických atraktivit, zimní i letní rekreaci a sport vyhledává zhruba čtvrtina a městský turismus spojený s nákupy, zábavou a gastronomickými zážitky provozuje 20 % návštěvníků. Stále narůstajícím problémem se ale stává pokles počtu hostů (v meziročním srovnání 2007/2008 o půl procentního bodu) a také postupně klesající doba pobytu u nás.⁶¹

⁵⁹ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

⁶⁰ *Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí, rok 2008* [on line]. [cit. 2009-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz>>

⁶¹ *Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí, rok 2008* [on line]

4.2 Kraj Vysočina⁶²

Kraj Vysočina se rozkládá na území pěti dnes již neexistujících okresů - Havlíčkův Brod, Jihlava, Třebíč, Pelhřimov a Žďár nad Sázavou. Sousedí se čtyřmi kraji – Jihočeským, Jihomoravským, Pardubickým a Středočeským. Krajským městem se stala Jihlava. Přestože počtem obyvatel přesahuje 50 000, je nejmenším krajským sídlem u nás.

Označení Vysočina je odvozeno od tradičního označení lokality, kam převážná část kraje geomorfologicky patří - masivu Českomoravské vrchoviny. Celá oblast je položena ve vyšší nadmořské výšce, jako nejvýše položené krajské sídlo má Jihlava prvenství. Nejvyšší částí jsou Jihlavské vrchy s vrcholem Javořice 837 m n. m. a Žďárské vrchy s vrcholem Devět skal 836 m n. m.

Vysočina je rozdělena hlavní evropskou rozvodnicí mezi povodí dvou moří – Černého a Severního. Tzv. Střecha Evropy protíná kraj přibližně uprostřed. Řeky na severozápadu Želivka, Sázava, Hejlovka, Doubrava, Chrudimka plynou do Vltavy, Labe a nakonec ústí v moři Severním, zatímco v jihovýchodní části kraje tečou řeky do Jihlavy, Svratky, Dyje a Oslavy, aby se pak vlily do Moravy, Dunaje a s ním do Černého moře.

Přehradní nádrže vystavěné na řekách vyzdvihují strategickou roli Vysočiny v oblasti zásobování pitnou vodou. Vodní díla Švihov na řece Želivce, Vír na Svratce, Mostiště na Oslavě a Nová Říše na Řečici patří mezi ty nejvýznamnější.

Výměrou (6 795,7 km²) je kraj Vysočina pátý největší v České republice, zabírá 9 % celkové plochy státu. Celkem má Vysočina 513 677 obyvatel (k 1. 1. 2008), což představuje jen 5,0 % obyvatel České republiky, v celkovém srovnání krajů je Vysočina třetí nejméně obydlený kraj.

Průměrný obyvatel Vysočiny má 38 let, což přibližně odpovídá republikovému průměru. Střední délka života 77 let (za rok 2006) je mírně nadprůměrná, druhá nejvyšší ze všech krajů v republice.

⁶² Ke kraji Vysočina viz též: PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2004. ISBN 80-7011-735-4, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-075-7, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*. 1. uprav. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-034-X, VYSTRČIL, M., ŠULC, M. *Jak se žije na Vysočině*. 1. vydání. Jihlava: Kraj Vysočina, 2008., *Statistický bulletin – kraj Vysočina za rok 2008* [on line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-vysocina.cz>>

Z hlediska urbanizační struktury je pro Vysočinu typické vysoké zastoupení menších a malých sídelních útvarů v blízkosti místního centra, jímž bývá malé město se třemi až deseti tisíci obyvatel. Celkem má 704 obcí, což je druhý největší počet obcí v kraji v republice. Více než 20 % obyvatel kraje žije v obcích do 500 obyvatel, to je 2,5 krát vyšší číslo než celostátní průměr, dokonce celých 42,2 % obyvatel žije ve venkovských obcích. Jen čtyři města mají více než 20 000 obyvatel a jen v jediném městě žije více než 50 000 obyvatel (krajské město Jihlava).

Průměrná mzda je pod republikovým průměrem, 5. nejnižší v mezikrajovém srovnání (v roce 2006). Nezaměstnanost je na Vysočině dlouhodobě mírně nadprůměrná oproti zbytku České republiky, k 31. 12. 2008 byla registrovaná nezaměstnanost v kraji Vysočina 6,27 %, zatímco průměr v České republice činil 5,96 %.

Charakter kraje můžeme označit jako zemědělskopřemyslový. Primární výrobní sektor, tj. zemědělství a lesnictví, se na tvorbě pracovních míst i na tvorbě HDP podílí nejvíce v celé republice, oproti tomu terciární sféra služeb je rozvinuta pouze podprůměrně, nejzřetelnější je to především v odvětví obchodu a cestovního ruchu.

Velmi různorodé je zastoupení jednotlivých odvětví průmyslu. Největší význam má kovozpracovatelský a automobilový průmysl, lehké strojírenství, dřevozpracující a elektrotechnický průmysl. Zanedbatelný není ani průmysl potravinářský, zejména zpracování masa, mléka a výroba piva. Ke koncentraci průmyslu dochází především ve větších, kdysi okresních městech. Svůj bývalý význam už víceméně ztratila v minulosti tradiční odvětví sklářství, kožedělný a oděvní průmysl.

Přestože půda je jen průměrně až podprůměrně (v celorepublikovém srovnání) úrodná, zaujímá Vysočina v oblasti zemědělské produkce nepřehlédnutelné místo. Významná je především produkce brambor (každá třetí brambora v České republice v roce 2008 byla vypěstována na Vysočině), přední pozice zaujímá i v pěstování řepky a v menší míře obilovin. Nejzrůslehlejší v České republice je zde také chov skotu a třetí největší chov prasat (každý osmý kilogram českého vepřového pochází z Vysočiny), zanedbatelná není ani produkce mléka (každý pátý litr českého mléka je z Vysočiny).

V minulosti protínalo území kraje množství kupeckých cest, později hlavní trasa spojující centrum českého království Prahu s císařskou metropolí Vídní. Nejvíce jsou v kraji zastoupeny silnice II. (32 %) a III. (celých 58 %) třídy. Silnice I. třídy se podílí jen 8 %, minimální je zastoupení jediné dopravní tepny na národní úrovni, dálnice D1 spojující Prahu s Brnem, podíl zmiňované dálnice představuje jen 2 % celkové délky

silnic v kraji. V důsledku nutnosti propojit značný počet menších sídel je silniční síť poměrně hustá. Přetrvávajícím problémem ale zůstává nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce stávajících, popř. výstavbu nových silnic a z toho vyplývající horší technický stav povrchu vozovek.

Železnice na Vysočině byla zavedena poměrně brzy, již ve 2. polovině 19. století byla v provozu trať Veselí nad Lužnicí – Brno, Vysočiny se týká v úseku Horní Cerekev – Kostelec u Jihlavy – Jihlava – Třebíč. Význam železniční dopravy poněkud klesl, když došlo k přesměrování koridoru na trati Praha – Brno – Břeclav na Českou Třebovou. Tratě zůstaly až na výjimku neelektrizované a jednokolejné, značně nízká je i hustota železniční sítě.

Letecká i lodní doprava je pouze rekreačního charakteru, civilní letiště mají jen nebezpečný povrch a jsou určena pouze pro sportovní využití.

Kraj Vysočina se může pyšnit nejvíce zachovalým životním prostředím u nás. Množství škodlivých emisí ve vzduchu bylo v roce 2007 jen 2,0 t/km², zatímco celorepublikově dosáhlo k 8 t/km², navíc zvyšování tohoto znečištění je třetí nejpomalejší v republice. Na území kraje se nachází dvě chráněné krajinné oblasti - CHKO Žďárské vrchy a Železné hory (8,8 % celkové rozlohy kraje), 170 menších chráněných územních celků a devět přírodních parků.

4.3 Cestovní ruch na Vysočině⁶³

Pro Vysočinu v souvislosti s potenciálem cestovního ruchu je typická rozmanitá nabídka možností turistického vyžití. Kopce porostlé smíšenými lesy střídá zemědělská půda, louky a rybníky. Ráz krajiny dotváří malé sídelní útvary rozesté podél cest.

Staletí lidské činnosti zanechalo v krajině nespočet kulturně historických památek, na mnoha místech dosud živá folklorní tradice položila základ lidovým slavnostem.

Na území kraje Vysočina se nacházejí tři mimořádná díla zapsaná na seznam světového kulturního dědictví UNESCO - historické jádro města Telč (1992), kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou (1994) a židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003). Městské památkové rezervace jsou hned ve třech městech, městské památkové zóny v dalších 22. Zejména v severovýchodní části kraje

⁶³ Srov. MALÁ, V. a kol. Základy cestovního ruchu. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*

(Novoměstsko, Žďársko, Bystřicko) se dochovaly památky vesnické lidové architektury.

Zanedbat nelze ani hojnost dalších kulturních, sportovních a společenských akcí. Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského v Jaroměřicích nad Rokytnou, Mezinárodní festival dokumentárního filmu Jihlava, Mezinárodní festival Arts&Film v Telči nebo folkový festival Prázdniny v Telči přitahují účastníky i diváky nejen z tuzemska, ale i zahraničí.

V oblasti sportovních aktivit je Vysočina mimořádně vhodná zejména pro rekreační turistiku a cykloturistiku. Nabízí skoro 3 000 km značených turistických cest a 2 250 km cyklostezek. Pro milovníky zimních sportů pak mnoho kilometrů značených běžkařských tras. Ačkoliv sněhová pokrývka bývá dostatečná na celém území kraje, rozvinula se pouze zimní střediska lokálního dosahu. Mezi největší řadíme Fryšavu, Nové Město na Moravě a Tři Studně. Přesto se zde pořádají sportovní akce na národní i mezinárodní úrovni, např. Zlatá lyže v Novém Městě, automobilové závody Horácká rallye nebo Rallye Vysočina.

V souladu se strategií rozvoje cestovního ruchu v České republice realizovanou agenturou Czech tourism byla Vysočina ustanovena jako jeden z 15 turistických regionů a jedna z 30 turistických oblastí. Územní vymezení i název odpovídají kraji Vysočina.

Podle statistických údajů zveřejněných Českou centrálou cestovního ruchu zůstávají nejčastějšími cizinci navštěvujícími Vysočinu Němci (29,6 %), jejichž počet roste, potom Slováci (16,7 %), a dále návštěvníci z Polska, Rakouska, Nizozemí, Francie, Velké Británie, Itálie, USA a Belgie, jejichž počet se shodně pohybuje okolo 5 % přijíždějících zahraničních turistů.⁶⁴

Stejně jako ostatní kraje i Vysočina se potýká s poklesem počtu návštěvníků a zejména s poklesem doby jejich pobytu (v roce 2008 průměrná délka pobytu činila 3,5 dne) a s tím souvisejícím poklesem počtu přenocování (průměrně 2,5 přenocování v roce 2008).⁶⁵

⁶⁴ *Cestovní ruch v krajích – Vysočina 2008* [on line]. [cit. 2009-06-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.czechtourism.cz>>

⁶⁵ *Statistický bulletin – kraj Vysočina za rok 2008* [on line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-vysocina.cz>>

4.4 Vymezení území Telčska⁶⁶

Telčskem pro účely této práce bude nazýváno nejen nejbližší okolí města Telč, ale Telčsko v širším slova smyslu, tedy území kopírující hranice zaniklého správního celku panství Telč a později politického okresu Dačice. Název Telčsko byl použit ze dvou důvodů. Prvním důvodem je obecně vžitě označení tohoto území starousedlíky, druhým, že Telč je přirozeným centrem a také nejvýznamnější turistickou atraktivitou této oblasti.

Území se rozkládá na hranici Čech a Moravy v jižní části kraje Vysočina a částečně zasahuje i do Jihočeského kraje. Pomyslnou hranicí je čára spojující města Slavonice, Jemnici, Novou Říši, Stonařov, Třešť a Strmilov. Z větších měst jsou součástí Telč, Třešť, menší Dačice a Slavonice.

Z geomorfologického pohledu region pokrývá území v Dačické kotlině, jehož přirozenou hranicí z východu je Křižanovská vrchovina a od západu masiv Javořické vrchoviny.

Příčiny volby území v tomto rozsahu tkví zejména v existenci podobných podmínek pro vznik stejných forem cestovního ruchu. Zachovalá příroda a množství kulturně historických objektů oblast přímo předurčuje k provozování poznávací turistiky a cykloturistiky.

4.5 Analýza primární nabídky cestovního ruchu

Primární nabídka cestovního ruchu, jak již bylo uvedeno, představuje vše, co může vyvolat a vyvolává zájem turistů o danou lokalitu. Hluběji je možno primární nabídku dělit na přírodní a antropogenní (společenskou), tj. související s činností člověka.

4.5.1 Přírodní potenciál Telčska⁶⁷

Přírodní podmínky a cestovní ruch spolu velmi úzce souvisí. Vhodné přírodní podmínky mohou být důvodem vzniku cestovního ruchu, zatímco nepříznivé mohou

⁶⁶ Přesné vymezení regionu je naznačeno červenou linkou na mapě uvedené v přílohách práce.

⁶⁷ K přírodnímu potenciálu viz též ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*, DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*, 1. vydání. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7, KOLEKTIV. *Prameny řek: Prameny, prameniště, horní toky*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-872-5, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*, *Český statistický úřad* [on line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz>>

znamenat podstatný limitující faktor pro daný region. Klima, členitost reliéfu, nadmořská výška, říční a rybníční síť, flora a fauna, to vše předurčuje formy a druhy cestovního ruchu provozované v dané lokalitě.

Absence těžkého průmyslu a velkých průmyslových podniků, převaha zemědělské činnosti a neexistence velkých sídelních aglomerací představují podmínky umožňující zachování jednoho z nejčistších životních prostředí v České republice.

4.5.1.1 Morfologické podmínky

Mezi morfologické podmínky řadíme charakter reliéfu, převýšení, nadmořskou výšku. Region Telčsko se rozprostírá na pahorkatinách a vrchovinách Českomoravské vrchoviny. Konkrétně je tvořeno vrchovinami Javořickou, Křemešnickou a Křižanovskou vrchovinou. Jedině masiv Javořické vrchoviny dosahující výšek 600 – 837 m n. m. s nejvyšším vrcholem Javořicí opravdu představuje charakter vrchoviny, tvoří souvisle se táhnoucí hřbet kopců. Křemešnická a Křižanovská vrchovina mají více ráz pahorkatin, tj. plošší krajiny, z níž vyčnívají jednotlivé vrcholy bez hřebenů.

Vyšší nadmořská výška v rozsahu mezi pěti až sedmi sty metry nad mořem a kopcovitý reliéf nabízí příhodné podmínky pro rekreační běh na lyžích. Sněhová pokrývka je dostatečná a díky chladnějším rázu klimatu vydrží od října do počátku dubna. V okolí hory Javořice a obce Řásná se nachází několik okruhů upravované běžecké stopy v délkách 3 až 15 km, neupravovaných, ale značených běžkařských tras jsou zde další kilometry. Pro milovníky sjezdového lyžování jsou podmínky již omezenější – v regionu Telčska se nachází jen dvě upravované tratě s vlekem. Lyžařský areál v Mrákotíně poskytuje trať v délce 350 m s převýšením 55 m i s umělým osvětlením. Ve Studené se nachází pouze kratší sjezdovka o délce 200 m. Obě udržované i další přírodní svahy jsou vhodné především pro rekreační a začínající lyžaře.

4.5.1.2 Hydrologické podmínky

Hydrologické předpoklady mají pro rozvoj cestovního ruchu stejný, ne-li větší význam jako morfologie. Zejména pro rekreační cestovní ruch je významná existence vodních ploch vhodných pro koupání a aktivní letní rekreaci. Říční síť a malebná zákoutí na horním toku řek navíc dotváří charakter krajiny a tím přispívají k atraktivitě lokalit pro návštěvníky.

Hlavní řekou regionu je Moravská Dyje. Pramení na jihovýchodě Jihlavských vrchů asi 4 km západně od města Třešť. Protéká celým územím Telčska směrem k jihu

těsně okolo měst Telč a Dačice až do Rakouska. Do jejího povodí patří velká část lokality, vlévá se do ní mnoho menších říček a potoků protékajících regionem – Telčský potok, Vápovka, Myslůvka, Olšanský a Studnický potok. Pouze severní část patří do povodí Jihlavy. Vody ze západní části regionu prostřednictvím menších vodních toků odtékají do Severního moře.

Rybniční oblast kolem Telče zahrnuje celkem přes třicet rybníků. Mezi největší patří Velký pařezitý rybník, Černíčský, Roštejský, Smíchov, Horní a Dolní Mrzatec, Olešský, Řibřid. V letním období v důsledku malých srážkových přírůstků nebo díky intenzivnímu chovu ryb bývá na mnoha místech zhoršená kvalita vody, proto ne všechny rybníky jsou vhodné pro letní rekreaci.

Jako přírodní koupaliště jsou využívány především Plodový rybník, Smrk, Horní a Dolní Mrzatec, Pilný rybník. Za zvláštní zmínku stojí rybníky v lesním komplexu pod Javořicí Nadymač u Janštejna, Malý pařezitý a především Velký pařezitý rybník. Všechny nabízejí travnatou pláž, písčité přístupy do vody a zejména Velký pařezitý rybník jedinečně čistou vodu. Nově zrekonstruované je dno a přístup k Roštejskému rybníku v těsné blízkosti města Telč. Pro více adrenalinové koupání je využíván také zatopený lom v Řídelově nebo v Čenkově. Jediný akvapark v regionu je moderní koupaliště v Dačicích, nabízející kromě vyhřívaného rekreačního bazénu také masážní lavici, divokou řeku, skluzavky, tobogany a další atrakce.

Přímo v centru města Telč můžeme nalézt tři rybníky – Štěpnický, Ulický a Staroměstský obepínající historické jádro Telče. V minulosti rybníky tvořily nedílnou součást jejího obranného systému. Žádný z nich není vhodné používat pro koupání, pouze na Štěpnickém rybníku je provozována půjčovna loděk.

Jediným vodním dílem na území regionu je přehradní nádrž Nová Říše přetínající Olšanský potok. Přehrada s 18 m vysokou a 226 m dlouhou kamenitohlinitou sypanou hrází byla uvedena do provozu 1985 a od té doby je hlavním zdrojem pitné vody pro tento region. (objem 2 540 000m³, plocha 450 000m²)

4.5.1.3 Klimatické podmínky

Stejně jako celá republika patří Telčsko k mírnému klimatickému pásu. Charakter počasí je ovlivněn vyšší nadmořskou výškou a pahorkatým reliéfem. Počasí tu bývá proměnlivé s typicky častými větry. V závislosti na nadmořské výšce průměrná roční teplota kolísá mezi 4 a 8 °C, v níže položené Telči je 6,9° C, na vrcholu Javořice

pouze 4,3 °C. V zimním období klesají průměrné teploty na - 3° až - 5° C, v letních měsících dosahují v průměru 15 - 17° C.

Léto na Telčsku bývá kratší a bez extrémních teplot. Letních dnů (tj. dní, ve kterých je naměřena maximální teplota vyšší než 25° C) je v průměru 35,4 dne, průměrný počet zimních (mrazových) dní, tedy dní, ve kterých je minimální teplota nižší než 0° C, je 141,3 dne.

Pro zimní období je charakteristické větší množství sněhu, který zpravidla vydrží ještě v průběhu jarních měsíců. 71,7 dne je uváděno jako počet dní se sněhovou pokrývkou.

Průměrná hodnota slunečního svitu za rok se pohybuje mezi 1600–2000 hodinami.

Roční srážkové úhrny jsou průměrně mezi 550–617 mm, největší srážková aktivita bývá zaznamenána v červenci, v průměru je však oblast Telčska nejsušším místem Jihlavska.

4.5.1.4 Biologické podmínky

Ve vztahu mezi biologickými podmínkami a cestovním ruchem na daném území se více než jinde projevuje působení oboustranné vazby. Fauna a flora tvoří nedílnou součást „lákadla“ pro turisty, zachovalá krajina znamená velký turistický potenciál, ale na druhou stranu je nutné rozvíjet cestovní ruch velice citlivě, neboť přílišným a nekontrolovaným rozmachem cestovního ruchu by právě krajina, která byla jeho příčinou, mohla být nenávratně poškozena.

Vzhledem k nízké hustotě osídlení krajiny a nepřítomnosti těžkého průmyslu patří Vysočina, včetně Telčska, k oblastem s nejzachovalejší přírodou u nás. Tomu odpovídá i velké množství lesů (30 % Českomoravské vrchoviny tvoří lesy), v nichž převládají jehličnany – převážně smrkové kultury – s ojedinělým výskytem bukových porostů.

Vyskytující se fauna a flora je méně druhově pestrá, to je dáno vyšší nadmořskou výškou a hornatým povrchem, ale tuto skutečnost dostatečně vyvažuje výskyt řady endemitů a reliktních z doby ledové.

Ze zástupců savců obývajících lesnaté oblasti připomeňme jelena, srnce, černou zvěř, lišku a kunu, z menších obratlovců je to rejsek horský a ve vlhčích oblastech hraboš mokřadní. V nedávné minulosti se dokonce v hustých lesích v okolí hory Javořice objevila populace rysa obecného. Z ptáků se vyskytuje především jestřáb lesní,

káně lesní, sýc rousný, poštolka obecná, čáp černý, datel černý a krkavec velký. Horská flóra je zastoupena dřípatkou horskou, mléčivcem alpským nebo suchopýrkem alpským. Některé vzácné druhy vlhkomilných rostlin můžeme najít na vlhkých loukách a rašelinných stanovištích.

4.5.1.5 Přírodní atraktivita na Telčsku

Zachovalou kulturní krajinu, která v tomto regionu přetrvala díky odlehlosti od hlavních center průmyslového rozvoje, je potřeba chránit před nevhodnými zásahy člověka v budoucnu. Z toho důvodu jsou přírodní útvary větší nebo menší rozlohy a většího či menšího ekologického, vědeckého či estetického významu prohlašovány chráněným územím. Skupiny chráněných částí přírody mohou být přírodní památky, národní přírodní památky, přírodní rezervace, národní přírodní rezervace, památné stromy, skupiny stromů a stromořadí, dále významné krajinné prvky, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Zvláštní kategorií jsou přírodní parky, což zahrnuje větší území sloužící k ochraně krajinného rázu před činností snižující jeho přírodní a estetickou hodnotu.

Nejvyšším stupněm ochrany jsou národní přírodní památky nebo při větším územním rozsahu národní přírodní rezervace. Mezi ně patří vrch Velký Špičák u Třeště.

Za přírodní rezervaci nebo památku bylo prohlášeno území Štamberk a kamenné moře Luh u Telče, Míchova skála, Velký pařezitý rybník, Roštýnská obora, Rašelinné jezírko Rosička, Mrhatina, Rašeliňště Bažantka, Zaječí skok, Černíč, Přední skála, Na skalce, Horní Nekolov nebo Vysoký kámen.

Štamberk a kamenné moře

Toto místo vzdálené asi 8 km severozápadně od Telče bylo výrazně přeměněno při budování hradu v 13. století, ale v první polovině 15. století byl hrad rozbořen a člověk toto místo opustil. Roku 1982 zde byla vyhlášena přírodní rezervace o rozloze 14,1 ha.

Horninové podloží tvoří žuly, které jsou poměrně tvrdé a špatně rozpadavé, erozně denudačními pochody proto byly postupně obnaženy a vystoupily tak nad zemský povrch. Velikost jednotlivých bloků dosahuje kolem 1 m a v nejvyšších částech území jsou vytvořeny sruby až 10 m vysoké. Jižně od nich se vyvinul mrazový sráz posetý balvany, které zde vytvářejí typické kamenné moře. Převažující bukové, dubové a javorové lesy dodávají místu romantické kouzlo, takže patří k turisticky zajímavým a vyhledávaným.

Přístupné je pěšky po zelené z obce Lhotka (1 km) nebo od Velkého pařezitého rybníka po modré.

Hora Javořice

Javořice, nejvyšší vrch Javořických vrchů o výšce 837 m n. m. je zároveň nejvyšší hora celého regionu i celé Českomoravské vrchoviny. Leží asi 10 km od Telče a o něco méně severovýchodně od Studené. Na jejím vršku uprostřed jehličnatých lesů se tyčí telekomunikační vysílač vysoký 168 m, tedy špičkou dosahuje nadmořské výšky téměř 1000 m n. m., pro veřejnost je ale věž nepřístupná. V létě je Javořice vyhledávána pěšími turisty, v zimě nabízí atraktivní lyžařské terény. Přístup k vrcholku je možný pěšky po žluté a zelené turistické značce od Studené (asi 7 km) nebo po zelené nebo modré značce od Telče (asi 18 km). Vrcholek je přístupný i autem – po silnici vedoucí od Studené. Přes vrcholek prochází cyklostezka, ovšem vzhledem k převýšení vhodná zejména pro zdatnější cyklisty.

Míchova skála

Přímo v masivu Javořice ve výšce 773 m n. m. leží výrazný skalní komplex s věžemi a mrazovými sruby, obklopený kamenným mořem, Míchova skála. Vzhledem ke své výšce a poloze umožňuje krásný rozhled do okolí. Dříve bylo místo využíváno jako cvičná stěna pro alpinisty a horolezce, v současné době jsou tyto aktivity z důvodu ochrany hnízdiště výra velkého zastaveny. V roce 1829 byl v těchto místech zastřelen poslední vlk v Jihlavských vrších. Skála je přístupná po zelené turistické značce.

Velký pařezitý rybník

Rybník o rozloze 26 ha rozprostírající se asi 1 km od obce Řásná a 8 km severozápadně od Telče byl založen v 16. století Zachariášem z Hradce jako zdroj pitné vody pro Telč. Pojmenovaný je podle pařezů stromů ponechaných ve vodě. Díky své poloze uprostřed lesů si zachovává po celý rok čistou vodu. Ze severovýchodu nabízí travnatou pláž a písčité vstup do vody a je využíván pro koupání.

Rybník a jeho okolí je součástí přírodní rezervace – břehy rybníka tvoří rozsáhlá rašeliniště a okolní příroda odpovídá krajinnému typu horské tajgy s vzácným bažinatým lesním porostem – vyskytuje se zde např. vzácný dřevlík bahenní. Součástí Velkého pařezitého rybníka je také nejhlubší rašeliniště Jihlavských vrchů, které je ovšem veřejnosti nepřístupné.

Rybník je přístupný od severovýchodu po modré, červené a zelené turistické značce a také pro motoristy silnicí od obce Řásná.

Prameny Dyje

Nedaleko Třeště u obce Panenská Rozsírka uprostřed polí se nalézá pramen nejdůležitější řeky regionu. Okolí pramene je krásně upravené s lavičkou. Přístupné je pouze pro pěší po zelené stezce.

Alej Lipky

Stromořadí na severozápadu města Telč o délce 1 400 m. Čítá přes 400 stromů různého stáří a velikosti, z 95% lípy srdčité. Po celé délce je zpevněný povrch, proto je alej vyhledávaná k jízdě na in-line bruslích i k procházkám.

4.5.2 Kulturně historický potenciál na Telčsku

Dějiny lidské aktivity na Telčsku začaly ve srovnání s jinými regiony poměrně pozdě. Hůře přístupný charakter reliéfu a méně příznivé klima zapříčinily, že osídlování území začalo až na přelomu 11. a 12. století. Masivnější kolonizaci bránil hustý prales, který bylo nutné pracně mýtit. Proto území protínaly jen obchodní stezky, zpravidla vedoucí podél toku řek, a na jejich křižovatkách vznikaly první osady. K ochraně těchto cest a v jižní části regionu také k ochraně zemské hranice s Rakouskem byly budovány pevnosti a hrady, v jejichž blízkosti můžeme najít pozůstatky zvýšené koncentrace populace.⁶⁸

Území Telčska nebylo nikdy výrazně hospodářsky prosperující, převládala zemědělská výroba na nepřilíš úrodné půdě a lidé často odcházeli za prací do vzdálených míst. Průmyslový rozvoj se regionu dotkl pouze okrajově. Vývoj měst nabral již od raného středověku určité zpoždění a města se nestihla vyvinout do velkých urbanistických sídel.⁶⁹

Přes tyto handicapy na Telčsku bylo vytvořeno mnoho kulturně historických statků, z nichž mnohé tvoří významnou součást nejen národního, ale i světového kulturního dědictví.

⁶⁸ Srov. SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*

⁶⁹ Srov. SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*

4.5.2.1 Město a zámek Telč⁷⁰

Centrem celého regionu a pravým skvostem mezi českými i moravskými městy je město Telč. Z hlediska počtu obyvatel (5 716 obyvatel k 31. 12. 2008) nevýznamné, v oblasti průmyslové výroby zanedbatelné. Přesto se každoročně stává cílem mnoha tisíc turistů. Důvodem je unikátní komplex vzniklý spojením renesančního zámku a města. Výjimečná je i míra jeho zachovalosti. Nevšední ráz městu dodává soustava rybníků, které historické jádro obklopují a oddělují je tak od novodobé zástavby.

Od 70. let 20. století bylo historické jádro Telče prohlášeno městskou památkovou rezervací⁷¹ a roku 1992 přibylo na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Historie města Telč

První sídelní útvar na území dnešní Telče se formuje již na přelomu 12. - 13. století na křižovatce obchodních cest spojujících Brněnsko a jižní Čechy - dnešní část Staré město. Nicméně písemné zprávy z celé této etapy osídlování chybí.

První písemná zmínka o Telči se objevuje až ve 14. století, kdy chtěli Lucemburkové začlenit Telč do linie hraničního opevnění s Rakouskem. V roce 1339 vyměnil Jan Lucemburský majetky na Telčsku za území na moravskoslezské hranici a Telč se dostala do držení Oldřicha z Hradce, šlechtice z mocného jihočeského rodu Vítkovců. Založení tzv. nové Telče se datuje do poloviny 14. století a v Telči kromě měšťanských domů vyrostl hrad s vodním opevněním, farní kostel sv. Jakuba a tržiště.

Ke stavbě se používal lomový kámen a snadno dostupný materiál dřevo, proto i Telč se stala obětí několika ničivých požárů. Část města byla zničena při moravském tažení husitského hejtmána Jana Hvězdy z Vícemilic. Další oheň v roce 1530 vynikl šíří destrukce, více než polovina města lehla popelem. Co zpočátku vypadalo jako katastrofa, se s odstupem staletí jeví jako šťastné řízení osudu, neboť nutnost obnovy zničených domů byla zřejmě prvním podnětem pro nastávající přestavby, již v novém renesančním stylu.

⁷⁰ Srov. KOLEKTIV *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Jihlava: ACR Alfa s.r.o., 2004. ISBN 80-86408-11-6, KRÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*. 1. vydání. Telč: VEGA-L, 1998. ISBN 80-85627-81-7, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina, Český statistický úřad* [on line]. [cit. 2009-06-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz>>

⁷¹ Přesná specifikace objektů zařazených do Městské památkové rezervace v přílohách

V polovině 16. století se ujímá panování nad telčskými majetky Zachariáš z Hradce (1549–1589) a jeho vládu můžeme bezesporu označit jako období největšího hospodářského i kulturního rozkvětu města. Rod pánů z Hradce patřil k nejbohatším ve státě, sám Zachariáš zastával významné politické funkce (nejvyšší komorník a později moravský zemský hejtman). Pozval do Telče italské stavební mistry a zahájil rozsáhlou přestavbu nevyhovujícího gotického hradu v reprezentativní renesanční sídlo hodné velmože jeho formátu. Nebývalý hospodářský rozmach umožnil, aby současně s přestavbou hradu prošla výraznými stavebními úpravami i měšťanská sídla na náměstí, takže město dostalo kompaktní renesanční ráz.

Roku 1604 vymírají páni z Hradce po meči a novými držiteli telčského panství se stávají Slavatové. Nejznámějším z jejich rodu se stal Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka, který roku 1618 jako královský místodržící byl vyhozen z oken Pražského hradu. Nicméně Slavata tento incident přežil a jeho rod vlastnil Telč až do roku 1681. V průběhu třicetileté války zachovala Telč svou loajalitu habsburskému císaři a neunikla rabování švédských vojsk.

K poválečné obnově města významně přispěl jezuitský řád, v Telči od druhé poloviny 17. století. V těsné blízkosti zámku byla založena jezuitská kolej, později k ní přibyl kostel Jména Ježíš a v městě a okolí další barokní církevní stavby, např. kostel sv. Jana Nepomuckého nebo kaple sv. Anny. V barokním a později klasicistním stylu byly upraveny některé fasády domů na náměstí.

Po Slavatech se dalšími majiteli stali Lichtenštejní – Kastelkornové, od konce 18. století hrabata Podstatzky – Lichtenštejn. Roku 1945 byl na základě Benešových dekretů zámek převeden do rukou státu.

Rozvoj průmyslu v 19. století, ve zdejších krajích typická především oblast soukenictví, v důsledku absence železničního spojení (železniční trať až 1898) zasáhl Telč jen okrajově a výrazněji se neprosadil. A tak zchudlá Telč již nikdy nedosáhla takového ekonomického rozvoje jako v období vlády pánů z Hradce.

Náměstí v Telči

Měšťanské domy na náměstí Zachariáše z Hradce náleží zcela jistě k hlavním atraktivitám města.

Měšťanské domy na náměstí vznikly v průběhu 14. století. Současný půdorys v podstatě kopíruje tehdejší gotickou zástavbu. Po požáru byly v druhé polovině 16. století na původních úzkých gotických parcelách postaveny renesanční domy.

Obrázek 1 Náměstí v Telči

Zdroj: archiv autorky

Vznikl tak malebný celek měšťanských domů s typickými prvky - vysoké štíty, zdobené fasády, velké mázhauzy v přízemí, kdysi využívané pro obchod nebo řemeslnou výrobu, hluboké sklepy tesané do skály. Jednotícím prvkem náměstí je podloubí, tvořené půlkruhovými arkádami na pilířích. Každé průčelí bylo utvářeno individuálně, lze proto nalézt vysoké atiky s podunajským cimbuřím, obloučkové štíty benátského typu nebo stupňovité severní štíty. V pozdějších dobách byla některá průčelí „modernizována“, takže můžeme postřehnout prvky barokní, klasicistní a dalších stylů.

Mimořádně hodnotná je zejména budova radnice, dům č. p. 10. Stavba z roku 1574 stojí na místě dvou původních středověkých domů. Unikátní je průčelí, má tzv. vysoký architektonický řád, tj. pilastry probíhají bez přerušení celou výškou od sloupů až k římsové hlavici, což se ve střední Evropě u světských staveb téměř neobjevuje.

Za zmínku stojí dům č. p. 15, rohový dům se zajímavě řešeným kruhovým arkýřem. Fasáda je zdobena zdařilými figurálními sgrafity na biblické náměty. Odkryta byla až po druhé světové válce.

V 16. století byl postaven dům č. p. 61/I, fasáda je zdobena figurálními sgrafity na motivy příběhů Starého zákona. Dalšími pozoruhodnými domy jsou například renesanční stavby č. p. 54/I a 55/I se zubatým cimbuřím a psaníčkovými sgrafity na fasádě, č. p. 2 původně jezuitská kolej, v současnosti střední odborná škola, č. p. 3 bývalé jezuitské gymnázium a mnoho dalších staveb.

Dominantou horní strany náměstí je mariánský sloup z první poloviny 18. století sochaře Davida Liparta, rodáka z nedaleké Brtnice, obklopený dvěma kašnami. Dolní šestiboká kašna z roku 1535 je zdobena sochou sv. Markéty, socha na horní kašně představuje Silena s Dionýsem v náručí, dokončena byla roku 1827.

Přístup na náměstí je pro pěší, vjezd osobním automobilem je umožněn Horní bránou, ale parkování na ploše náměstí je zpoplatněno. Vjezd větších vozidel není možný, vzhledem ke stavební dispozici městské brány. Prohlídka exteriéru domů je individuální a bezplatná. Za poplatek a pouze pro předem objednané skupiny zajišťuje prohlídku města s průvodcem cestovní kancelář Pangea.

Zámek v Telči

V centru města na severozápadní straně náměstí v přímé návaznosti na historickou městskou zástavbu se rozprostírá zámek Telč. Původní vodní gotický hrad z druhé poloviny 14. století byl v 16. století renesančně přestavěn. Z celé řady našich i zahraničních, zejména italských stavebních umělců, vyniká Ital Baldassar Maggi z Arogna a rodák ze Slavonic Leopold Esterreicher.

Obrázek 2 Zámek v Telči

Zdroj: archiv autorky

Směrem k rybníku vyrostlo celé jižní křídlo, vytvořilo se uzavřené vnitřní nádvoří lemované arkádami, přistavěna byla bohatě štukově vyzdobená pohřební kaple Všech svatých. Prostory prvního patra původního tzv. severního paláce byly doplněny o unikátní kazetové stropy. V největším Zlatém sále je celkem 38 zlacených kazet zdobených antickými motivy o celkové ploše přes 300 m². Cenné jsou i stropy Modrého, Rytířského nebo Divadelního sálu.

Interiéry zámku jsou v maximální podobě zpřístupněny, turisté mohou zvolit ze dvou prohlídkových tras s průvodcem.⁷² Za příplatek je umožněna prohlídka mimo otevírací dobu (150 Kč), mimo sezónu (300 Kč) nebo v jiném než českém jazyce (příplatek 100 Kč).

Trasa A během 1 hodiny seznámí návštěvníka s historií města i zámku. Začíná v původních ještě gotických prostorách v přízemí, ale stěžejní jsou novější reprezentativní renesanční sály vybavené dobovým nábytkem. Nechybí ani řada loveckých trofejí a uměleckých děl.

Druhá trasa zvaná B nebo také Pokoje Podstatzkých trvá 45 minut. Jak napovídá název, věnuje se životu posledních majitelů zámku hrabat Podstatzky – Lichtenštejn. Zařízení pokojů je situováno do konce 19. století a první poloviny století 20.

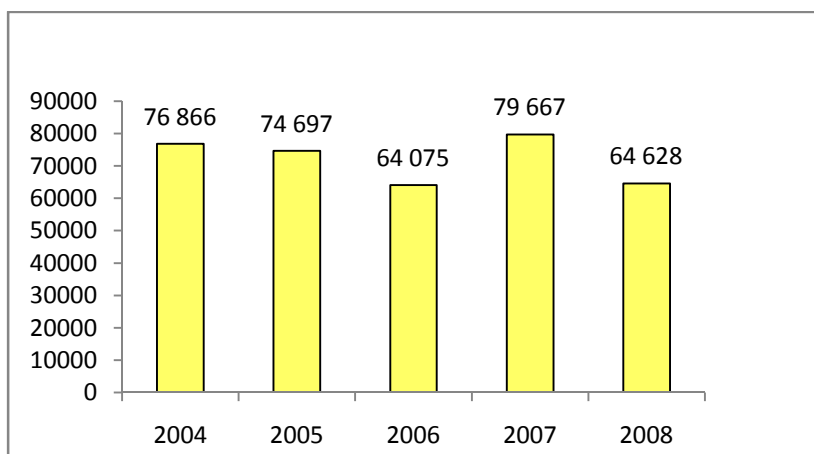
Zámecké vnitřní i venkovní prostory jsou využívány ke konání různorodých akcí, koncertů, vernisáží, výstav a dalších společenských událostí.

Přestože zámek v Telči jednoznačně je nejnavštěvovanější atraktivitou regionu a v roce 2008 byl 5. nejvyhledávanějším turistickým cílem v kraji Vysočina, jeho

⁷² Otevírací doba a výše vstupného zámku v Telči a dalších atraktivit jsou uvedeny v přílohách této práce.

návštěvnost stagnuje a posledních letech dokonce mírně klesá. Podle kastelána zámku p. Norka návštěvnost v prvních dvou čtvrtletích roku 2009 klesla v meziročním srovnání až o 10 %. Přesto při porovnání s podobnými destinacemi (např. historické jádro Českého Krumlova) je zájem turistů sotva čtvrtinový. Na vině může být ne zcela zvládnutý marketing destinace a podcenění prvku komunikace v marketingovém mixu a také trend, kdy především zahraniční turisté navštíví pouze nádvoří zámku, aniž by si prohlédli interiéry.

Graf 1 Návštěvnost zámku Telč

Zdroj: www.czechtourism.cz

Zámecký park a zahrada

Na severozápad od zámku se rozprostírá park s mnoha vzácnými cizokrajnými dřevinami, jejichž kořeny sahají až do 16. století. Později byl dostavěn klasicistní skleník. Zámecká zahrada se řadí k nejstarším architektonickým zahradám v republice, vznikla rovněž v 16. století na místě bývalého kolbiště. Ze dvou stran je ohraničena arkádami. Jižní stěnu zámku směrem do zahrady zdobí velký štukový reliéf Neptuna se čtyřspřežím.

Park i zámecká zahrada jsou volně přístupné veřejnosti v létě v rozmezí 7-20 hodin, v zimních měsících v závislosti na denním světle od 8-16, resp. 17 hodin.

V ochozu zahrady byla celá léta umístěna stálá expozice věnovaná dílu malíře Jana Zrzavého. Od března roku 2007 je výstava přemístěna do Prahy. V roce 2009 jsou tyto prostory využity jako výstavní místo probíhající Dolnorakouské zemské výstavy.

Městské muzeum

V areálu zámku se vstupem z vnitřního nádvoří se od roku 1987 nachází pobočka jihlavského Muzea Vysočiny. Expozice se věnuje historii Telčska a životu jeho obyvatel zejména z hlediska národopisného. K vidění jsou zde lidové kroje, památky krajových zvyků, model interiéru venkovského i městského obydlí, keramika z místní malírny a další předměty. Návštěvnický atraktivní je mechanický pohyblivý betlém manželů Vostrých z první poloviny 19. století.

Stejně jako v ochozu zahrady i v muzeu je nyní instalována expozice probíhajícího rozsáhlého přeshraničního projektu Dolnorakouské výstavy. Za trvání, tj. od 18. dubna do 1. listopadu 2009, je otevírací doba muzea upravena na 9 – 18 hod a cena vstupu (220 Kč, resp. 9 Eur na osobu) je součástí komplexní vstupenky do všech objektů u nás i v rakouském Hornu a Raabsu.

Obranný systém Telče

Obranný systém města se skládal ze tří hlavních součástí – hradeb, bran a vodní plochy. Tyto prvky ve vzájemné koexistenci umožňovaly obyvatelům poměrně bezpečný život.

Historické jádro města obklopuje ze všech stran důmyslně budovaná soustava tří propojených rybníků - Štěpnického, Ulického a Staroměstského. V případě ohrožení nepřáteli se Telč mohla proměnit ve vodní pevnost. Hladina dosahovala až k druhému prvku obranného systému, k hradbám. Hradební zeď jednoduchá, v exponovaných místech dvojí, dosahovala výše až 10 m. Její část zůstala zachována na jihovýchodní straně města.

Pevnému sevření rybníků a hradeb vděčí Telč za to, že její historický střed byl uchován jako celek a nejen jednotlivé stavby. Pozdější zástavba mohla být totiž realizována až mimo toto centrum.

Vstup do města byl v minulosti střežen dvěma branami. Dolní brána, původně s padacím mostem a vodním příkopem hned u zámku pochází z roku 1579. Horní nebo Velká brána byla postavena roku 1579, dochovala se jí ale jen část, vnější věže byly v 19. století odstraněny.

Kostely a kaple v Telči

Kromě mimořádného komplexu náměstí a zámku se může Telč pyšnit ještě další zajímavostí – nejvyšší koncentrací kostelů a kaplí na území jednoho města v celém kraji. Všechny interiéry kostelů jsou přístupny pouze v době konání bohoslužeb.

Kostel sv. Ducha

Pozůstatek původního kostela údajně z období před založením tzv. nové Telče, tj. z 1. poloviny 13. století. Kostel několikrát podlehl požáru a nakonec byl výnosem Josefa II. v 18. století zrušen. Dochovala se 49 m vysoká pozdě románská věž, která představuje nejstarší dochovanou stavební památku v Telči. Přístup do věže je z horní strany náměstí, prohlídku věže provozuje Turistické informační centrum v Telči.

Farní kostel sv. Jakuba

Na protilehlé straně náměstí v těsné blízkosti zámku stojí farní kostel sv. Jakuba. Dnes dvojloďný původně gotický kostel byl založen současně s městem v druhé polovině 14. století, po husitských válkách byl přestavěn do dnešní podoby. Interiér kostela zdobí cenné gotické fresky a za povšimnutí stojí i barokní varhany z roku 1725. Nad kostelem se vypíná turistům přístupná 60 m vysoká věž poskytující pohled na město i prstenec rybníků z ptačí perspektivy. Návštěvnost věže se posledních 5 let pohybuje okolo 10,5 tisíc turistů ročně, čímž se zařazuje na druhé místo (hned po zámku) místo mezi nejnavštěvovanějšími atraktivitami v Telči.

Kostel nejsv. Jména Ježíš

Třetí církevní stavbou na náměstí je barokní kostel nejsv. Jména Ježíš, vybudovaný jezuitským řádem společně s kolejí a gymnáziem v letech 1663-67. Na výzdobě interiéru se podíleli mimo jiné sochaři F. J. Hamba a V. Kovanda nebo malíř I. Raab.

Kostel Matky Boží na Starém Městě

V nejstarší části města stojí špitální kostel původně románský, dnešní vzhled získal při přestavbě koncem 17. století. Ke kostelu vede galerie barokních soch po chodníku „Na dláždách“ z náměstí okolo Staroměstského rybníka. Přehlídku zahajuje socha Anděla strážce, následují Archandělé Michael, Rafael, Gabriel, sv. Marie, sv. Jan Nepomucký, sv. Jan Křtitel a sv. Vendelín.

Kostel sv. Anny a kaple ve Štěpnici

Mimo historické centrum se nachází hřbitovní kostel sv. Anny z let 1695-1698 stavitele A. Scottiho a ve čtvrti Štěpnice kaple Jména Panny Marie z 18. století.

Kostel sv. Jana Nepomuckého

Na vyvýšenině nad Telčí směrem na Krahulčí se zvedají věže barokního kostela z let 1726 – 29. Původně zde měl stát celý komplex františkánského kláštera, zbudovat se ale podařilo jen kostel.

Kaple sv. Karla Boromejského

Na okraji přírodní rezervace Luh u Telče byla postavena kaple sv. Karla Boromejského. Kaple byla vystavena na místě dramatických událostí. Poslední mužský člen rodu Slavatů, majitelů Telče, zde při lovu spadl do vlčí jámy. V úzkých přísahal, že bude-li zachráněn, vstoupí do kláštera. Zachráněn opravdu byl, svůj slib dodržel a Slavatové vymřeli po meči. Od Telče vede ke kapliče poutní cesta s 9 zastaveními – kapličkami.

Kostel sv. Vojtěcha

Posledním telčským kostelem je kostel sv. Vojtěcha nedaleko vsi Studnice. Je to jediný kostel tohoto patrona na jižní Moravě. Pověst praví, že při cestě do Říma tady kázal sám biskup Vojtěch.

Další telčské atraktivity

Židovský hřbitov

Za městem v blízkosti Staroměstského rybníka se nachází starý židovský hřbitov, nejstarší z dvou set dodnes dochovaných náhrobků jsou až z 19. století. Velká vstupní síň bývá v letním období využívána jako výstavní prostora. Hřbitov je dostupný autem až k objektu nebo pěšky po zelené turistické značce (cca 1 km od náměstí). Asi 20 m od hřbitova je železniční zastávka Telč – staré město. Vstup do venkovního prostoru hřbitova je volný, výstavní síň bývá otevřena a vstup zpoplatněn v závislosti na vystavovateli.

Rozhledna Oslednice

Na kopci Oslednice se do výše 34 m (rozhledová plošina ve výšce 31 m) tyčí ocelová věž společnosti Radiomobil pro přenos signálu mobilních telefonů. Roku 2000 byla postavena na místě již dříve zaniklé dřevěné rozhledny z konce 19. století. Provozovatelem je Klub českých turistů. Přístup je lesní pěšinkou po žluté značce asi 500 m od města nebo autem ze severní strany až k patě rozhledny.

Obrázek 3 Rozhledna Oslednice

Zdroj: archiv autorky

4.5.2.2 Hrad Roštejn⁷³

Uprostřed hlubokých lesů Javořické vrchoviny 9 km severovýchodně od Telče se na skále vypíná hrad Roštejn. Původně gotický hrad byl založen k obraně důležité zemské stezky. První písemná zmínka je z roku 1353. Jméno Roštejn je odvozeno od erbu pánů z Hradce (zlaté růže v modrém poli) a od skály, na které hrad stojí, proto Rosenstein – Roštejn.

Ve své gotické podobě měl hrad dvě části, vlastní hrad a předhradí. V průběhu husitských válek byl hrad opakovaně a vždy marně dobýván a předhradí bylo zničeno. Hrad byl několikrát zastaven a trvalou součástí telčského panství se stal až v 16. století za Zachariáše z Hradce.

Zachariáš provedl zásadní přestavbu hradu na lovecký renesanční zámek a v jeho okolí založil rozsáhlou (300 ha) oboru na chov jelenů, muflonů, později také daňků a černé zvěře. Chov zanikl až přejítím panství do rukou státu roku 1945.

Už od poloviny 17. století hrad nebyl trvale obydlen, postupně chátral a destrukci dokončil požár způsobený úderem blesku roku 1915. Přes pokročilé stádium rozpadu byla koncem 50. let 20. století zahájena zásadní rekonstrukce a hrad se podařilo obnovit. Od 60. let je spravován Muzeem Vysočiny v Jihlavě.

Protože původní inventář téměř celý vyhořel, jsou v interiéru k vidění sbírky Muzea Vysočiny – porcelán, zbraně a lovecké trofeje, stálé expozice zaměřené na historii hradu, kamenictví na Vysočině a dopravu mrákotínského monolitu na Pražský hrad nebo na tradiční cínařství.

Dominantou hradu je 47,6 m (vyhlídka ve výšce 28 m) vysoká původní sedmiboká gotická věž s nepravidelným půdorysem. Kdysi chránila vstup do hradu, nyní návštěvníkům umožňuje výhled do širokého okolí.

Na hradě se koná množství společenských a kulturních akcí - Historický hodokvas (dvoudenní akce počátkem června), Šermířské dny v srpnu, hudební festival Jazz na hradě s tradicí přes 30 let. Zejména pro menší návštěvníky jsou každoročně připraveny noční prohlídky se strašidly a duchy z hradu i okolí.

Obrázek 4 Hrad Roštejn

Zdroj: archiv autorky

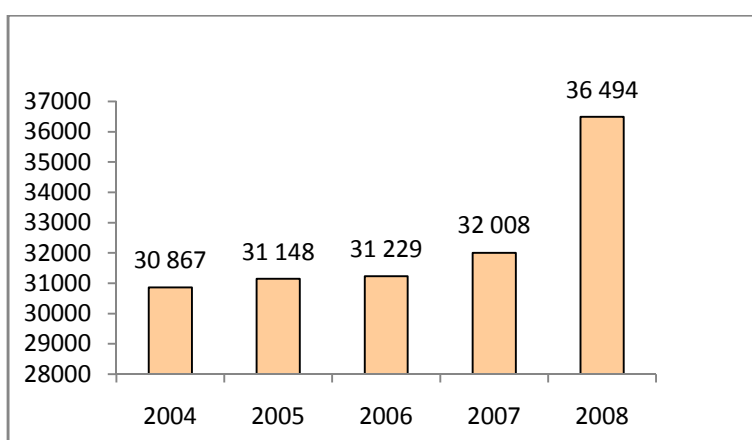
⁷³ Srov. JAROŠ, Z., VANÍČKOVÁ, Z., VANÍČEK, K. *Hrad Roštejn: průvodce*. 1. vydání. Jihlava: Muzeum Vysočiny, 2003, KOLEKTIV *Kraj Vysočina*

V těsné blízkosti hradu na ploše části (31,88 ha) bývalé obory je od roku 1977 vyhlášena přírodní rezervace k ochraně lesních porostů druhově blízkých původnímu porostu.

Na hrad je možno se dostat autem silnicí z obce Doupě nebo Růžená, parkoviště je přímo u brány hradu na místě husity zničeného předhradí. Pěšky po zelené, žluté či modré značené turistické stezce.

Oproti jiným atraktivitám zaznamenává hrad Roštejn průběžný nárůst zájmu turistů. Důvodem je zařazování nových prvků do prohlídky, vytvoření speciální trasy pro děti a rozšíření oblíbených nočních prohlídek.

Graf 2 Návštěvnost hradu Roštejn

Zdroj: www.czechtourism.cz

4.5.2.3 Klášter Nová Říše⁷⁴

Obrázek 5 Klášter Nová Říše

Zdroj: archiv autorky

Dominantou malé obce Nová Říše cca 10 km jihovýchodně od Telče je mohutný premonstrátský klášterní komplex, nejvýznamnější barokní památka v celém kraji. Nejprve byl klášter založený už roku 1211 ženský, opakovaně byl vypleněn zejména v období husitských válek, a v 17. století byl znovu obnoven ale už jako mužský.

V průběhu druhé světové války byla mnišská komunita odvečena a vrátit se mohla, s krátkým poválečným intermezem, až po roce 1990.

⁷⁴ Srov. DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-844-X, KOLEKTIV *Kraj Vysočina*

Veřejnosti přístupná je cenná knihovna s impozantními nástrojnými malbami R. Mayera z 18. století. Knihovní fond zahrnuje přes 17 000 svazků, z toho řadu prvotisků. Součástí prohlídkové trasy kláštera je i expozice věnovaná místním rodákům, hudebníkům bratřím Vranickým, působícím na vídeňském dvoře na přelomu 18. – 19. století, nebo Otokaru Březinovi, který v Nové Říši působil jako učitel.

S klášterem je propojen taktéž barokní kostel sv. Petra a Pavla z let 1677-1707. Kostel je zdoben freskami J. L. Krackera. Za povšimnutí stojí dřevěné vyřezávané chórové lavice a kazatelna řezbáře Arbeita z Dačic z roku 1700 a původní varhany.

Prohlídka kostela a kláštera je možná celé léto, po předchozí domluvě i mimo sezonu. Klášter je přístupný autem silnici od Telče na Moravské Budějovice, parkování přímo před objektem, nebo pěšky z Telče po červené tzv. Březinově stezce.

4.5.2.4 Město Dačice⁷⁵

Jižně od Telče leží malé městečko Dačice. Vzniklo pravděpodobně už koncem 12. století u brodu přes Moravskou Dyji, ale největšího rozkvětu dosáhlo v období renesance za vlády Krajířů z Krajku. Chlubit se může hned dvěma zámky.

Tzv. starý zámek je renesanční a dnes slouží jako sídlo Městského úřadu.

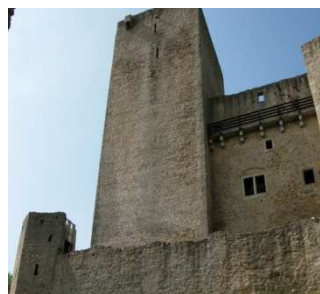
Nový zámek, původně také renesanční, byl v 19. století empírově upraven. Prohlídka empírových interiérů je možná v severní části zámku. V jižním sídlí Městské muzeum a galerie specializující se na tvorbu českých umělců v období 19. – 20. století.

První kostkový cukr na světě byl roku 1841 vyroben právě zde a tuto událost připomíná nejen památník před kostelem sv. Vavřince, ale i expozice muzea.

4.5.2.5 Hrad Landštejn⁷⁶

Jen několik málo kilometrů od hranic s Rakouskem vysoko nad okolní stromy ční zřícenina mohutného románského hradu Landštejn. Postaven byl počátkem 13. století v rámci ochranné linie hradů střežící zemskou hranici (trojhranici – Čechy, Morava, Rakousko), ve jménu zakladatele se prameny různí. V polovině 13. století hrad získala jedna z větví Vítkovského klanu, jejíž příslušníci se

Obrázek 6 Hrad Landštejn

Zdroj: archiv autorky

⁷⁵ Srov. KOLEKTIV *Kraj Vysočina*

⁷⁶ K hradu též. PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy*. 3. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-86236-43-9, 20., *Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000. 1. vydání. Praha: Trasa, 2001. ISBN 80-85999-94-3*

potom začali psát jako páni z Landštejna. Ještě v 16. století za Krajířů z Krajku byla zahájena velkorysá přestavba, ale už od počátku 17. století byl hrad opuštěn. Teprve v 70. letech 20. století byly zahájeny záchranné práce.

V nynější podobě patří areál k nejrozsáhlejším a nejlépe zachovaným hradním zříceninám u nás. Zachycuje proměny obranného hradního systému od románského období až po renesanci. Nejstarší částí hradu jsou dvě mohutné románské věže, později byla připojena gotická obytná věž donjon, v renesanci přibyla čtyřpatrová budova paláce. Celý komplex je obepnut dvěma pásy goticko-renesančních hradeb s půlkruhovými baštami.

Prohlídka je individuální bez průvodce a zahrnuje kompletní prohlídku hradu včetně vyhlídkové věže a expozice o průběhu archeologických prací.

V průběhu července a srpna se na hradě koná mnoho kulturních akcí, zejména hudební festivaly.

Památky je dostupná autem silnicí ze Starého Města pod Landštejnem, parkování je přímo u vstupu do objektu. Pěšky je možno hrad najít po červené, žluté nebo modré turistické značce, vzhledem k umístění hradu na vrchol vysokého kopce je výstup vhodný pro zdatnější turisty.

V údolí pod hradní zříceninou se třpytí hladina vodní nádrže Landštejn o ploše skoro 40 ha. Stavba byla uvedena do provozu roku 1974, primárně je určena pro zásobování oblastí Dačicka a Slavonicka pitnou vodou, proto není možné použít ji k rekreačním účelům.

4.5.2.6 Třešť⁷⁷

Druhé největší město regionu leží jen 12 km severně od Telče. Vzniklo v době intenzivní kolonizace kraje ve 13. století na křižovatce Lovětínské a Humpolecké stezky. Největší rozkvět město zaznamenalo v 19. a 20. století, kdy došlo k dynamickému rozvoji průmyslu především v oblasti textilní výroby.

Nejstarší stavební památkou města je pozdně gotický, později barokně upravený kostel sv. Martina ze 13. století. Kostel je přístupný pouze v době konání bohoslužeb.

Objekt renesančního zámku z druhé poloviny 16. století s arkádovým dvorem je v současnosti komerčně využíván jako hotel.

⁷⁷ Srov. KOLEKTIV *Kraj Vysočina*, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*.

Na okraji města se nachází židovský hřbitov s barokními a klasicistními náhrobky, stopa po kdysi početné židovské komunitě vyhlazené za druhé světové války. Empírová synagoga z roku 1825 je jediná v České republice s loubím.

V rodném domě Josepha Aloise Schumpetera, ekonoma světového významu, ideového autora japonského hospodářského zázraku, sídlí turistické informační centrum, expozice Muzea Vysočiny a expozice Spolku přátel betlémů.

V Muzeu si lze prohlédnout mobiliář místního zámku (nábytek, porcelán, sklo, cínové předměty, portréty) nebo stálou výstavu věnující se Schumpeterově životu a dílu.

Čím je však Třešť bezpochyby nejvíce proslulá, je 200 let trvajícím ale dosud živým betlemářským tradicí. První ještě papírové betlémy se v Třešti začaly stavět počátkem 19. století, od druhé poloviny 19. století převládají řezbářské práce z lipového či olšového dřeva. Typická je tzv. třídílná kompozice – město, zboženiště a pastviny. Největší celky obsahují přes 500 postaviček a zabírají délku 7 m. Některé z třešťských betlémů jsou celoročně k vidění v Muzeu, ve vánočním období jich je přes 20 přístupných přímo v domácnostech.

4.5.2.7 Město Slavonice⁷⁸

Obrázek 7 Město Slavonice

Zdroj: archív autorky

Na hranici s Rakouskem se nalézají městečko s unikátním souborem goticko-renesančních domů. První osada vznikla jako v mnoha jiných případech koncem 12. století na střetu obchodních cest. Z důvodu ochrany zemských hranic se osada brzy proměnila v opevněné město. V 16. století město rychle bohatlo díky výrobě sukna. Požár roku 1537 zničil celé náměstí a otevřel tak prostor pro stavbu nových renesančních domů. Nástup Habsburků znamenal další ekonomický přínos, protože hlavní trasa spojující české království s Vídní vedla přes Tábor na Slavonice.

Pozdější přeložka trasy přes Jihlavu a Znojmo, četné požáry a morové epidemie znamenají pro Slavonice hospodářskou stagnaci, která ale podmínila zachování původní městské zástavby. Od konce 50. let 20. století začalo restaurování památek a roku 1961 bylo město prohlášeno městskou památkovou rezervací.

⁷⁸ Srov. KOLEKTIV *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy*, HOFTICHOVÁ, P. *Slavonice, městská památková rezervace*. 1. vydání. Slavonice: Slavonická renesanční společnost, 1997.

Největší pozornost si zaslouží komplex historických domů na Horním i Dolním náměstí převážně pocházejících z 16. století. Typická jsou průčelí ve stylu italské renesance bohatě zdobena sgrafity psaníčkovými i figurálními. Zajímavé jsou náměty, oproti běžným biblickým a mytologickým motivům se zde objevují i výjevy z každodenního života (např. muž krmící osla a vepře).

Přístupné jsou některé interiéry s rozsáhlými mázhauzy. V domě č. p. 480 (sídlo turistického informačního centra) v přízemí je zachovaná diamantová klenba, dílo L. Esterreichera, v prvním patře velká síň s nástěnnými malbami. Za povšimnutí stojí i další budovy např. č. p. 517 bývalá luteránská modlitebna, dnes soukromé muzeum starého hospodářského náčiní, č. p. 536-538, 479, 522, 453-454 a další. Přístup do interiéru soukromých domů závisí na ochotě aktuálních vlastníků, informace a kontakt zprostředkuje Turistické informační centrum ve Slavonicích.

Krásy podzemního systému chodeb sloužícího k odvodnění a jako ochrana obyvatel v případě ohrožení je možné shlédnout v letním období ve dvou prohlídkových trasách.

Přístupná je věž kostela Nanebevzetí Panny Marie z 16. století, za příznivého počasí lze (prý) zahlédnout vrcholky Alp.

4.5.2.8 Další atraktivita regionu

4.5.2.8.1 Klášter Kostelní Vydří⁷⁹

Na kopci nad malou obcí Kostelní Vydří se vypínají věže kostela Panny Marie Karmelské. Kostel z konce 18. století je součástí barokního kláštera karmelitánského řádu, jehož členové se po roce 1989 do Vydří opět vrátili. Místo bývalo významným mariánským poutním místem a i dnes je střediskem duchovního života v regionu.

Hlavní pouť se zde koná 15. 8. Kostel i klášterní dvůr jsou celoročně volně přístupné.

Kostelní Vydří je dostupné po silnici od Telče a obce Myslůvka, a vede sem také cyklostezka č. 16.

⁷⁹ Srov. DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku, Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000.*

4.5.2.8.2 Archeologické naleziště Pfaffenschlag⁸⁰

V lesích nedaleko Slavonic byl v 70. letech 20. století učiněn zajímavý archeologický objev – byla odkryta středověká ves zaniklá za husitského tažení na Moravu zřejmě roku 1423.

Zdroj: archív autorky

Areál je volně přístupný, informace jsou zprostředkovány velkými informačními tabulemi. Pěšky ho lze dosáhnout po červené nebo zelené turistické značce (4 km od Slavonic) nebo autem silnicí Slavonice – Stálkov, místo je ale ukryté v lese a může být obtížné ho z jedoucího vozidla rozpoznat.

4.5.2.8.3 Pevnostní areál Slavonice

Areál ležící asi 2 km po červené turistické stezce od Slavonic představuje část (cca 10 staveb) souvislé linie obranných staveb budovaných ve 30. letech 20. století. Předmětem zájmu jsou zejména dobově vybavené lehké pevnostní objekty vzor 37 z let 1937–1938.

Vybavené objekty jsou otevřeny od května do října o víkendech (nepravidelně), na požádání je poskytnuta prohlídka s průvodcem a odborným výkladem.

Obrázek 9 Pevnostní areál Slavonice

Zdroj: archív autorky

4.5.2.8.4 Zřícenina hradu Štamberk⁸¹

Obrázek 10 Hrad Štamberk

Zdroj: archív autorky

Zřícenina hradu Štamberk se nachází přímo v části stejnojmenné přírodní rezervace na svahu nad kamenným mořem.

Gotický hrad na ochranu zemských hranic a kupecké stezky byl založen koncem 13. století (nebo v první půli 14. století). Jeho původní název byl Šternberk podle zakladatelů pánů ze Šternberka, roku 1356 přešel do vlastnictví pánů z Hradce a jméno se časem zkomolilo. Po dobytí husitskými vojsky

⁸⁰ Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000.

⁸¹ PERGLER, J. *Kraj Vysočina*.

pod vedením Jana Hvězdy z Vícemilic při tažení na Telč už hrad nebyl nikdy obnoven. Dodnes zůstaly dochovány zbytky opevnění, ohradní zdi, věže a část paláce. Areál je volně přístupný.

Přístup ke zřícenině je možný pouze pěšky od obce Lhotka po zelené turistické trase nebo po modré od Velkého pařezitého rybníku. Vzhledem k členitosti terénu a značnému převýšení nejsou tyto trasy vhodné pro cyklisty.

4.5.2.9 Akce v regionu

4.5.2.9.1 Balóny nad Telčí

První setkání pilotů horkovzdušných balónů se konalo v Telči už roku 1997 a bylo součástí balónové ligy. V letech 1998, 2000, 2001 a

Obrázek 11 Balony nad Telčí

2003 byla Telč dějištěm Mistrovství České republiky v balónovém létání. Nyní má meeting charakter přátelského nesoutěžního létání a sjíždí se na něj každoročně posádky i diváci z celé republiky i zahraničí.

Třetí červencový víkend mohou obdivovatelé tohoto sportu vidět vždy ráno a večer nad Telčí přes 20 balónů. Nevšedním zážitkem jsou zejména starty přímo z telčského náměstí, z prostor zámeckého parku a z nejbližšího okolí Telče.

Součástí setkání je pravidelná soutěž o vyhlídkový let balónem.

4.5.2.9.2 Parní léto v Telči

Tři letní víkendy na přelomu července a srpna jsou na trati Kostelec – Telč – Slavonice věnovány příznivcům starých parních vlaků. Historický vlak táhne parní lokomotiva z roku 1930. Jízdy zpestřuje zábavný program, například posezení u táboráku s country kapelou na nádraží v Třešti nebo v Hodicích, pro dětské pasažéry je určeno přepadení vlaku u Malého Pěčina nebo výlet do Pohádkového lesa u Sedlejova.

Obrázek 12 Parní léto v Telči

Zdroj: archiv autorky

4.5.2.9.3 Folkový festival Prázdniny v Telči

Více než dvacetiletou tradicí (v roce 2009 bude 27. ročník) se může chlubit tradiční festival folkové hudby Prázdniny v Telči. Na dva týdny počátkem srpna se do Telče sjíždí špička nejen české a nejen folkové scény. Festival přiláká do města až 15 tisíc zejména mladých lidí z celé republiky. Vystoupení se konají na více scénách – hraje se na nádvoří zámku, na náměstí je tzv. Kocouří scéna a neopomenutelná jsou také večerní Nocturna ve „Sklepě“.

Koncerty jsou doplněny divadelními představeními, sportovními kláními a také tvůrčími dílnami zaměřenými na různé techniky, např. výroba svíček, malba na textil a sklo, drátkování aj.

Díky obrovské popularitě letních prázdnin byla v posledních letech zavedena zimní obdoba Vánoční prázdniny v Telči.

4.5.2.9.4 Filmový festival Arts & film

Druhá polovina června je v Telči vyhrazena konání tradičního mezinárodního festivalu filmů o umění Arts & film. Filmové přehlídky se účastní přes 200 filmů z více než 30 zemí světa. Projekce se konají v několika sálech a některé na plátně na telčském náměstí.

Akci doplňují výstavy, besedy s filmovými osobnostmi nebo studentský Film Jam.

4.5.2.9.5 Slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna

Jeden srpnový víkend se město Telč propadne v čase. Na náměstí se koná historický jarmark s ukázkami dobových řemesel, projde historický průvod včetně zámeckého pána Zachariáše z Hradce, pořádají se divadelní, kejklířská a šermířská vystoupení. Nechybí středověká krčma, katovna nebo střelnice.

4.5.2.9.6 Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského

Pro opravdové labužníky v oblasti hudby jsou určeny koncerty Mezinárodního hudebního festivalu Petra Dvorského. Festival je zahájen v první polovině srpna na zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou a mezinárodně obsazené koncerty vážné i lehčí hudby zavítají do prostor vybraných moravských zámků.

4.6 Analýza sekundární nabídky cestovního ruchu

Sekundární nabídka cestovního ruchu znamená rozmanitý soubor podniků, institucí a zařízení poskytujících služby, které zpravidla nebývají prvotním impulzem pro příjezd návštěvníků, nicméně jsou jeho významným podmiňujícím faktorem. Umožňují vlastní realizaci cestovního ruchu, umožňují, aby turista mohl využít přírodní i kulturní potenciál destinace. Jejich úkolem je uspokojení potřeb ubytování, stravování, přepravy, sportovního a kulturního vyžití.

Významným omezením limitujícím rozvoj cestovního ruchu na Telčsku se zdá být v kontrastu s mimořádným kulturně-historickým potenciálem nedostatečně rozvinutá nabídka sekundárních složek cestovního ruchu. Nejmarkantnější je tento problém znát ve sféře pohostinství a v doplňkových službách cestovního ruchu.

4.6.1 Ubytovací a stravovací zařízení⁸²

Předpokladem pro uskutečnění cesty je možnost uspokojení potřeb noclehu a jídla a nápojů. Tyto služby poskytují podniky stravovacích a ubytovacích služeb. Obě služby – ubytování i stravování – bývají v mnoha případech zajištěny v rámci jednoho podniku cestovního ruchu.

Způsobů uskutečňování poskytování noclehu turistům je nespočetně mnoho. Existuje mnoho metod třídění, např. zda poskytují plné, částečné nebo žádné služby, podle druhu na ubytování hotelového typu nebo ostatní ubytovací zařízení.

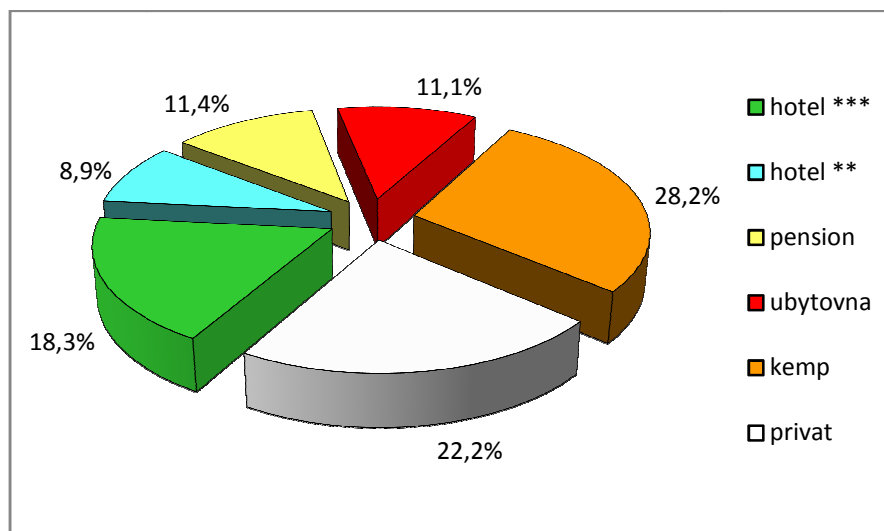
Z aktivity odborných sdružení provozovatelů ubytovacích zařízení a s podporou Ministerstva pro místní rozvoj před nedávnem vznikla jednotná klasifikace ubytovacích zařízení. Podle úrovně vybavení a šíře spektra dalších služeb mohou být zařízení zařazena do kategorií označených 1 – 5 hvězdičkami. V souladu s touto klasifikací je hotel definován jako zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených. Penzion je zařízení s nejméně 5 pokoji, už s omezeným rozsahem služeb. Stejně jako v jiných regionech i na Telčsku názvy podnikatelských subjektů neodpovídají často oficiální klasifikaci. Většina „penzionů“ je tedy ve skutečnosti ubytováním v soukromí.

Jak již bylo zmíněno, pro možnost rozvoje cestovního ruchu v regionu je nezbytné zajistit optimální množství a strukturu lůžek v ubytovacích zařízeních. Jak

⁸² Informace pro zpracování této kapitoly byly čerpány z HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*, HORNER, S., SWARBROOKE, J., *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*, ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*, počty ubytovacích zařízení převzaty z turistického informačního centra v Telči.

ukazuje graf, největší zastoupení z celkového počtu 2 459 lůžek⁸³ mají lůžka v kempech nebo u soukromých ubytovatelů (pronájem pokoje, chaty, chalupy, celého bytu). V oblasti hotelů jsou v převaze ubytovací zařízení nižších tříd. V celém regionu není žádný hotel zařazením čtyřhvězdičkový, 13 je tříhvězdičkových a ostatní hotelová lůžka patří do dvou a jednohvězdičkové kategorie.

Graf 3 Struktura lůžek v ubytovacích zařízeních v regionu Telčsko

Zdroj: Vlastní výzkum a turistické informační centrum Telč

Omezením pro vyšší počet přenocování a delší pobyty jsou také doplňkové služby, které v mnoha případech zcela chybí. Například krytý hotelový bazén je v nabídce jen jediného hotelu v Telči.

Cenové rozpětí se pohybuje od 150 Kč za osobu na noc do 1 500 Kč. Největší obsazenost je samozřejmě v letním období, celoroční průměr je okolo 40 %.

Specifikem stravovacích služeb je, že jsou zpravidla využívány stejnou měrou turisty i residenty. Jak již bylo zmíněno, stravovací a ubytovací služby jsou často poskytovány v rámci jednoho podniku. Devět tříhvězdičkových hotelů na Telčsku má zároveň i restauraci. Dalších sedm restaurací jen v Telči je „samostatných“ s uváděnou kapacitou 35 až 110 míst. Doplňkové stravování poskytují pizzerie (kapacita 80 míst), dvě kavárny (kapacita 40 a 48 míst) a několik stánků rychlého občerstvení. V okolí

⁸³ Kapacity ubytovacích zařízení podrobněji v přílohách práce

Telče jsou stravovací zařízení v každé větší obci. Celkem je na Telčsku přes 2 000 stravovacích míst.

4.6.2 Dopravní dostupnost⁸⁴

Beze vší pochybnosti doprava a dopravní dostupnost regionu představuje pro turisty nepostradatelnou podmínku realizace cesty. Vazby mezi dopravou a cestovním ruchem jsou vzájemné – doprava umožňuje návštěvníkovi dosáhnout destinace a tím pomáhá rozvíjet cestovní ruch a opačně poptávka vzniklá potřebami cestovního ruchu tlačí na rozvoj nových forem dopravy a výstavbu nových sítí. Důležitá přitom není jen samotná možnost dopravy, ale také její kvalita, hustota sítě a další služby (možnost rezervace, poskytování informací) zvyšující komfort cestování.

V závislosti na druhu použitého dopravního prostředku můžeme dopravní služby dělit na silniční, železniční, letecké, vodní a jiné.

Silniční doprava

V domácím cestovním ruchu představuje silniční doprava autobusová, autokarová nebo automobilová nejvíce používaný druh dopravy. Nespornou předností tohoto druhu je relativní přepravní rychlost, snadná dostupnost cílového místa, okamžitá pohotovost k přepravě a v případě dopravy osobním autem nezávislost. Záporům je nižší přepravní kapacita, menší bezpečnost a zvýšená zátěž pro životní prostředí.

Celý region v důsledku značné rozdrobenosti sídel protíná hustá síť silnic nižších tříd. Jejich význam je pouze lokální, chybí jim propojení na dálkové trasy. Jejich využití není velké, často jsou využity jako cyklostezky.

Silnice první třídy jsou v regionu pouze dvě. Městem Telč prochází silnice I/23 spojující Brno s Českými Budějovicemi. Rostoucímu dopravnímu zatížení ale její technické parametry nestačí, což se projevuje značným počtem úseků v havarijním stavu. Na severovýchodní straně Telčska probíhá silnice I/38 bývalá „císařská“ vedoucí z Jihlavy na Znojmo a dále na Vídeň.

Nejvýznamnější příjezdovou komunikací je dálnice D1 30 km severně od Telče. Nejbližšími exity jsou Pávov nebo Velký Beranov.

Přímé spojení regionu s Rakouskem umožňuje hraniční přechod Slavonice – Fratres.

⁸⁴ Informace čerpány z CILA, R., SMUTNÝ, B. *100 let místní dráhy Kostelec – Třešť – Telč 1898 – 1998*. 1. vydání. Telč: MSVSP ČSD uzlová pobočka Telč, 1998, DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*, HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*, ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*

V převážné většině měst Telčska není uspokojivě vyřešeno parkování v blízkosti turistických cílů. Parkoviště, převážně placená, jsou označena většinou špatně nebo vůbec a jejich kapacita je nedostačující.

Pravidelná autobusová doprava je zajišťována více regionálními dopravci, nicméně linky křižující tuto lokalitu jsou jen místního významu. Propojeny jsou všechny obce, ale problémem je omezený počet spojů.

I přes snahu kraje investovat, přetrvává horší technický stav vozovek. Nárůst silniční automobilové dopravy navíc tento stav ještě prohlubuje.

Železniční doprava

Nejstarší doprava používaná v organizovaném cestovním ruchu byla železniční. Její výhodou je možnost masové přepravy, nezávislost na počasí a ročním období a relativní bezpečnost. Omezena je existencí kolejové tratě.

Železniční trať byla do Telče přivedena už roku 1898 tratí Kostelec – Telč. Roku 1902 byla trať prodloužena na trase Telč – Dačice – Slavonice a o rok později byla připojena na rakouský železniční systém úsekem Slavonice – Waidhofen - Schwarzenau. Mezinárodní spojení bylo za druhé světové války přerušeno a po válce už nedošlo k jeho obnovení. Myšlenka znovuoobnovení této trati je předmětem českorakouského jednání na komunální úrovni.

Od severu k jihu tedy protíná region zmíněná trať číslo 203 Kostelec u Jihlavy – Telč – Dačice - Slavonice. Trať je neelektrifikovaná a jednokolejná, dopravu provozují České dráhy, a.s. Od roku 2006 jsou v provozu nové motorové soupravy REGIONOVA, které zčásti nahradily nevyhovující vlaky typu 810.

Limitujícím prvkem hromadnějšího využívání dopravy po železnici je nedostatečná úroveň vybavení nádražních budov i vagónů, nedostatek doplňkových služeb a nízká kultura cestování.

Ostatní druhy dopravy

K využívání vodní ani letecké dopravy nejsou v regionu vhodné podmínky ani dostatečně vybavená materiálně-technická základna.

4.6.3 Turistická infrastruktura

Turistická infrastruktura zahrnuje specifickou část veřejné infrastruktury, která je zároveň využívána residenty i turisty. Její existence není pro cestovní ruch nezbytná, ale její význam není možné podcenit. Jedná se především o informační centra, kulturní a

sportovně-rekreační zařízení, směnárny, touroperátory, cestovní kanceláře a agentury, atd.

4.6.3.1 Turistické informační centrum⁸⁵

Cestovní ruch v převážné části znamená konzumaci nehmotných služeb, nelze je tedy skladovat, oddělit od místa realizace či „osahat“. Informace, jejich dostupnost, přesnost a aktuálnost a kanály jejich šíření představují nepostradatelnou součást cestovního ruchu. Na základě získaných informací turisté vytvářejí poptávku po aktivitách a službách cestovního ruchu v regionu.

Proto vznikají turistická informační centra. Jejich posláním je podávat informace o turistických zajímavostech a věcech turistického zájmu a potřeb, jako je ubytování, stravování, kultura, různé služby, zpravidla v rozsahu jeho územní působnosti, případně i nad tento rámec.⁸⁶

Hlavní oblasti činnosti turistického informačního centra jsou sběr a zpracování nových informací, aktualizace již získaných, vlastní poskytování informací, propagace kulturních a sportovních akcí regionu, účast při tvorbě nabídky služeb cestovního ruchu a doprovodný prodej informačních materiálů (map, průvodců, upomínkových předmětů, pohlednic, doplňkového zboží, suvenýrů, aj.). Díky širokému záběru poskytovaných informací využívají služeb turistického informačního centra často i residenti.

Činnost centra bývá zpravidla financována z prostředků města a informace proto bývají poskytovány bezplatně.

Turistické informační centrum v Telči

Zřizovatelem Turistického informačního centra v Telči je místní Městský úřad. Proto také středisko sídlí v přízemí budovy radnice přímo na náměstí. Středisko má otevřeno celoročně, přičemž otevírací doba je upravena dle intenzity návštěvnosti. V zimním období 8 – 12 a 13 – 17, o víkendu pouze do 15 hod., v létě 8 – 18 hod. V případě konání kulturních a společenských akcí města nebo o některých státních svátcích platí rozšířená otevírací doba přizpůsobená požadavkům probíhající události.

⁸⁵ Údaje o TIC byly získány terénním výzkumem, dále *Informační server města Telč* [on line]. [cit. 2009-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.telc-etc.cz>>, *Informační server města Dačice* [on line]. [cit. 2009-05-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.dacice.cz>>, *Informační server města Třešť* [on line]. [cit. 2009-05-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.trest.cz>>, *Informační server města Slavonice* [on line]. [cit. 2009-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.i.slavonice.cz>>

⁸⁶ Srov. ZELENKA, J., JONÁŠ, R., ČERVINKA, M. *Informatika v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-649-1

Turistům zprostředkovává informace o památkách a jejich otevíracích dobách, o možnostech ubytování a stravování, informace o dopravním spojení, tipy na výlety. Poskytuje potřebné údaje a prodává vstupenky na kulturní a společenské akce, na některých z nich se spolupořadatelsky podílí (např. Telčský jarmark, Balóny nad Telčí, Slavnosti Zachariáše z Hradce, Francouzsko-česká hudební akademie, aj.). Doplňkově prodává sortiment turistického zboží – pohlednice, mapy, atlasy, informační brožury.

Turistické informační centrum zajišťuje provoz vyhlídkové věže u kostela sv. Ducha a ve spolupráci s cestovní kanceláří Pangea zajišťuje okružní prohlídkovou jízdu Telčí.

Všechny tyto informace mohou být podány v anglickém, německém nebo ruském jazyce.

Správa internetového portálu s vhodně zvolenou doménou www.telc.eu zaměřeného na turistiku v okolí Telče patří také mezi úkoly Turistického informačního centra v Telči. Stránky jsou vytvořeny ve čtyřech jazykových variantách – česky, anglicky, německy a francouzsky. Stránky jsou na profesionální úrovni z hlediska grafického zpracování, bohužel při bližším hledání nějaké konkrétní informace je uživatel nucen proklikávat se množstvím dalších pododkazů, často kruhově propojených, a někdy prázdných. V podstatě všechny potřebné informace jsou obsaženy, někdy je jen problematická rychlá orientace. Obsahově totožné informace je možné získat také na oficiálních stránkách města Telč www.telc-etc.cz v odkaze „INFO“.

Turistické informační centrum zastává významnou úlohu také ve vztahu místní obyvatelé a Městský úřad. Vydává žádosti, formuláře, spravuje databázi podnikatelů a služeb a provozuje službu veřejný internet. Je hlavním místem pro příjem inzerce do lokálního měsíčníku Telčské listy a zároveň má podíl na jejich distribuci a prodeji.

V průměru navštíví turistické informační centrum v Telči ročně přibližně 60 000 zájemců o informaci, více než polovina připadá na období letní sezóny, bohužel, není možné odlišit počet místních a počet turistů.

Návštěvníky nejvíce zajímají informace o památkách, tipy na výlety a stravovací možnosti.

Další turistická informační centra v regionu Telčsko

Informační střediska existují v každém středně velkém městě, ve zvoleném regionu se jedná o turistická informační centra ve Slavonicích, Dačicích a Třešti.

Všechna jmenovaná informační střediska jsou provozována městskými úřady v příslušné obci. Spektrum jejich služeb se nijak neodlišuje od těch poskytovaných centrem v Telči, všechny také mají zřízeny www stránky, které spravují.

Otevírací doba všech je přizpůsobena vyšší vytíženosti v letní sezóně, naopak v zimě jsou otevírací hodiny zkráceny.

Turistické informační centrum ve Slavonicích sídlí v krásných renesančních prostorách horního mázhauzu v domě na náměstí Míru č. p. 480, na rozdíl od centra v Telči samo poskytuje průvodcovské služby po městě česky, německy i anglicky.

V Třešti turistické informační centrum také zajišťuje průvodcovské služby městem, a také průvodcovskou činnost v expozici betlémů. Středisko sídlí přímo v Schumpeterově domě společně s muzeem.

Jednotlivá informační centra na různých úrovních spolupracují s městy např. v rámci sdružení České dědictví UNESCO, s mikroregiony (Mikroregion Telčsko, Mikroregion Třeštsko, Region Renaissance) a s místními spolky. Spolupráce mezi informačními středisky navzájem se většinou omezuje na společnou prezentaci na výstavách a veletrzích, popř. vzájemné zasílání informačních brožur.

Největším problémem všech informačních center v regionu, jako zřejmě i v celé republice, je nedostatek finančních prostředků, omezená spolupráce s dalšími subjekty, nejednotná informační základna, a také nedostatečná znalostní a jazyková vybavenost personálu.

4.6.3.2 Kulturně-společenská zařízení

V téměř v 90 % všech obcí regionu se nacházejí kulturní domy nebo společenské místnosti. Nutno dodat, že jejich využití je limitováno jejich vybaveností a omezuje se výhradně na události lokálního významu (obecní plesy, slavnosti místních spolků, zábavy).

4.6.3.3 Sportovně-rekreační zařízení

Cyklistika

Provozování cyklistiky patří k hlavním aktivitám na Vysočině a nejinak tomu je i na Telčsku. Jen značených cyklostezek protíná oblast hustá síť, včetně napojení na mezinárodní trasu Greenways Praha – Wien. Nejvýznamnějšími jsou cyklotrasy 5091 Telč – Třešť, 5092 Batelov – Panenská Rozsička, a trasy 5123, 5124, 5215 a 5126. Bohužel některé úseky cyklostezek jsou vedeny po silnici I. třídy s hustým provozem,

druhým extrémem jsou cyklostezky značené nezpevněnými lesními cestami, obtížně schůdné i pro pěší.

Zázemí pro cyklisty zajišťují opravny kol v Telči, Třešti a Slavonicích. Půjčovny kol jsou v Telči dvě.

Pěší turistika

Značených tras pro pěší turistiku opět prochází regionem celá řada všech barev, stezky udržuje Klub českých turistů. Za zmínku stojí tzv. Březinova cesta (značená červenou turistickou značkou) spojující významná místa spjatá s básníkem Otakarem Březinou. Začíná v Počátkách a prochází Telčí a Novou Říší.

Hippoturistika

Jediná hippostezka na území Telčska představuje část mezinárodní trasy Lichtenberg – Telč. Pro nocleh a ustájení koní jsou na trase 4 stanice v Telči, Bohuslavicích, Nové Říši a Bezděkově.

Sportovní areály a další aktivity

Sportovní areály pro míčové hry (fotbal, volejbal, basketbal) a lehkou atletiku je možno využít v každé větší obci, nově rekonstruovaný areál je v Telči u ZŠ Hradecká.

Tenisové kurty jsou rovněž ve většině středně velkých obcí, ovšem na různé úrovni. Pro kvalitnější hru je dobré navštívit Telč nebo Třešť.

Jediné golfové hřiště v regionu Šiškův mlýn se rozprostírá asi 3 km severozápadně od Telče u obce Vanov.

4.7 Potenciál cestovního ruchu na straně poptávky

Součástí analýz, které jsou podkladem pro SWOT analýzu, je neoddelitelně analýza strany poptávky, tedy analýza potřeb a požadavků návštěvníků. Je nutné zjistit, kdo jsou současní návštěvníci regionu, odkud přicházejí, jak se do destinace dostávají, jak dlouho setrvávají, jakých aktivit se účastní, a hlavně proč přijíždějí, jaké jsou jejich motivy. To byly také základní problémy zkoumané dotazníkovým šetřením.

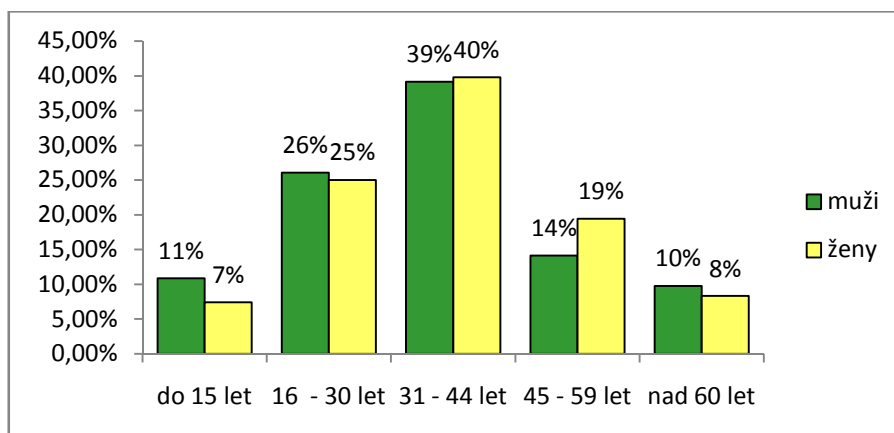
Realizace výzkumu byla prováděna formou osobního dotazování v jarních a letních měsících roku 2009 a získáno bylo 200 dotazníků. Výsledky byly zpracovány aplikací Microsoft Office Excel 2007. Dotazník obsahoval 13 otázek, pro snazší orientaci a přehlednější znázornění byl ve vhodných případech zhotoven graf. Pořadí otázek je shodné s posloupností v dotazníku.

4.7.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

1. otázka: Údaje o respondentovi

Úkolem první otázky bylo určit základní demografické charakteristiky respondenta, aby bylo možné později jej zařadit do určitého segmentu. Zjišťované údaje byly pohlaví, věk a dosažené vzdělání.

Graf 4 Struktura dle věku a pohlaví

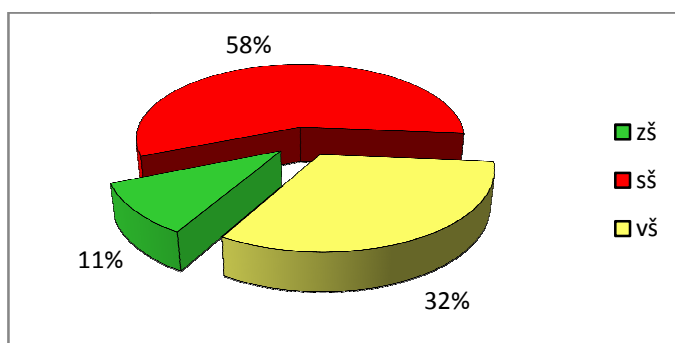

Zdroj: Vlastní šetření

Výzkumu se účastnilo 54 % žen a 46 % mužů. Podle věku byli dotazovaní rozděleni do pěti skupin: děti a mládež do 15 let, mladí ve věku 16 – 30 let, 31 – 44 let, 45 – 59 let a nad 60 let. Jak bylo možno předpokládat, nejvíce zastoupena (v celkovém součtu mužů i žen 39,5 %) byla skupina ve věku 31 až 44 let. Je to věk pro klasické rodinné dovolené s dětmi, a právě oblast Telčska skýtá možnost aktivního trávení času s rodinou. Senioři nad 60 let byli zastoupeni jen 9 %, oproti celosvětovému trendu na Telčsku cestovní ruch pro tuto věkovou skupinu stále stagnuje. Na vině by mohla být nedostatečná úroveň a struktura služeb zaměřená právě na tuto skupinu. Můžeme ale přepokládat, že význam tohoto segmentu poroste a bylo by proto vhodné být připravený a tento segment nepodcenit.

V závislosti na nejvyšším dosaženém vzdělání byli respondenti rozčleněni do skupin bez maturity, střední škola ukončená maturitou a vysoká škola, zahrnující i bakalářský stupeň.

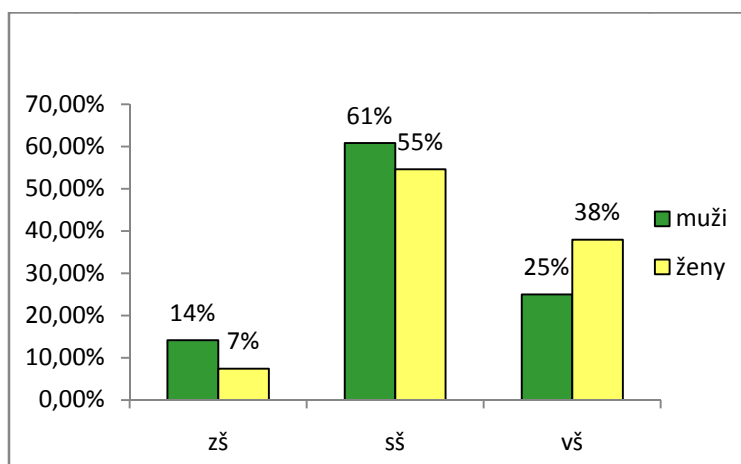
Graf 5 Vzdělání

Zdroj: Vlastní řetření

Není překvapivé, že více než 90 % má stredořkolské, z toho 32 % dokonce vysokořkolské vzdělání. To pouze koresponduje s faktem, že cestování a zejména poznávací turistiku více provozují lidé s vyšřím vzděláním.

Graf 6 Struktura dle vzdělání a pohlaví

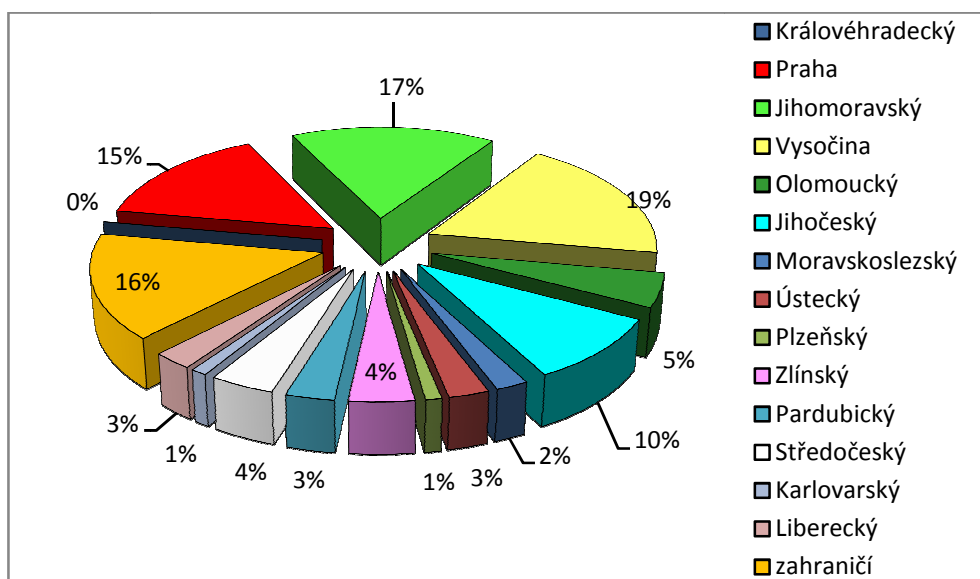

Zdroj: Vlastní řetření

2. otázka: Zdrojová oblast

Otázka ř. 2 patřila také do oblasti tzv. segmentačních otázek, zjiřovala, které oblasti jsou hlavními zdroji přichozích turistů. Nejvyšří zastoupení měli domácí z kraje Vysočina (19 %). Další dva proudy turistů přicházejí z velkých sídelních aglomerací Prahy (15 %) a Brna (Jihomoravský kraj 17 %, z toho více než polovina Brno). Ostatní kraje jsou víceměně rovnoměně zastoupeny pod 5 %.

Graf 7 Zdrojové oblasti

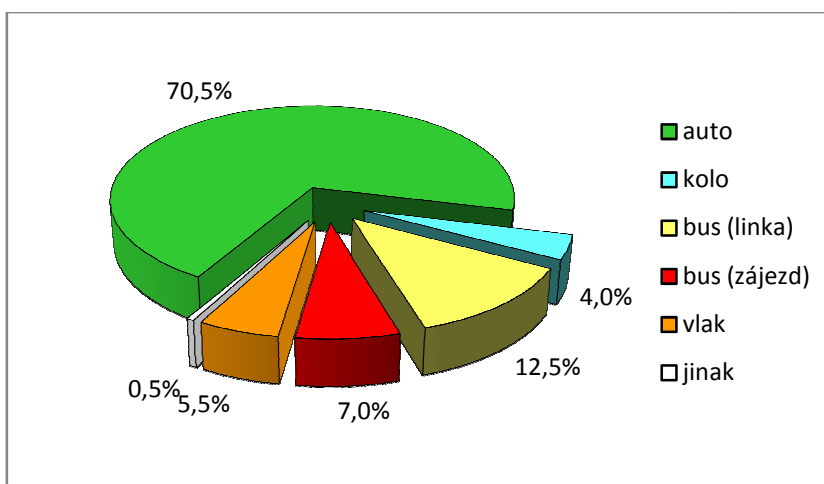

Zdroj: Vlastní šetření

Významný je počet zahraničních turistů, 16 % z dotázaných nebyli příslušníci tohoto státu. Tradičně silný byl počet reprezentantů Rakouska (6 % ze všech respondentů), Německa (5 %), dále Nizozemí (3 %), Slovensko (2 %) a USA (1 %). Celková skladba zahraničních návštěvníků odpovídá struktuře cizinců přicházejících do České republiky.

3. otázka: Použitý dopravní prostředek

Graf 8 Doprava

Zdroj: Vlastní šetření

Není pochyb o tom, že cestování autem přináší celou řadu výhod. Auto je pohodlné, rychlé, lze se s ním dostat prakticky kamkoliv, je ihned připravené k přepravě, není omezeno jízdními řády. Proto také v České republice v oblasti

cestovního ruchu patří k nejrozšířenějšímu způsobu cestování, přičemž v budoucnu lze očekávat ještě další nárůst.

Nejinak tomu je i na Telčsku, 70,5 % respondentů přijelo do regionu právě autem. Vliv může mít i blízkost dálnice D1, která přivádí turisty ze dvou největších zdrojových oblastí Prahy a Brna.

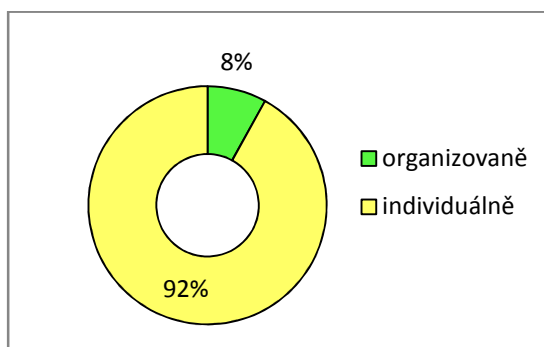
Relativně málo je využíváno cestování vlakem. Zřejmě to souvisí s nízkým počtem provozovaných spojení, téměř nulovou návazností na autobusy do místních cílů, a také s nižší kulturou přepravy spojenou s vyšší cenovou úrovní ve srovnání například s dopravou autobusem.

Autobusovou dopravu zájezdovou uvedli výhradně ti respondenti, kteří v následující otázce označili možnost organizovaně.

Možnost jinak uvedl jediný z dvou set respondentů s poznámkou, že přišel do Telče pěšky.

4. otázka: Přijeli jste organizovaně nebo individuálně?

Graf 9 Organizovaně nebo individuálně

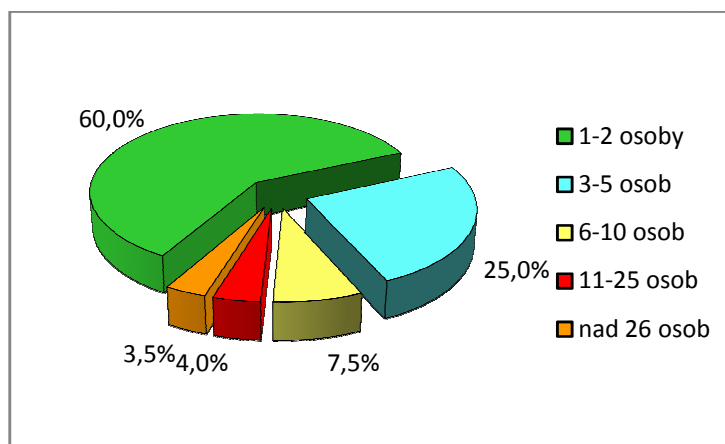
Zdroj: Vlastní šetření

Češi po Čechách jsou zvyklí cestovat spíše individuálně, a také české cestovní kanceláře Vysočinu a Telč zařazují do svého programu jen výjimečně. Proto drtivá většina 92 % respondentů přijela individuálně.

Organizovaně v rámci poznávací dovolené s cestovní kanceláří přijeli výhradně cizinci, jako organizovaný byl ale zahrnut také jeden respondent pobývajícím na Telčsku na skautském táboře a dva obyvatelé Prahy účastníci se firemních zájezdů.

5. otázka: Velikost skupiny – s kolika lidmi jste přijel/a?

Graf 10 Velikost skupiny

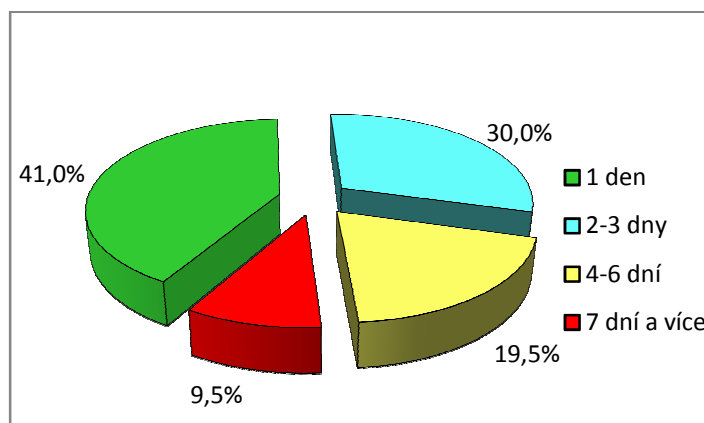

Zdroj: Vlastní šetření

Respondenti měli uvést velikost skupiny, se kterou do Telče přijeli. Dvě třetiny dotázaných uvedly, že přijely individuálně nebo maximálně s partnerem, čtvrtina uvádí velikost skupiny do 5 osob, tj. velikost rodiny – rodiče a 1 až 3 děti. Pouhá 3,5 % přijela ve skupině nad 26 osob.

6. otázka: Délka pobytu – jak dlouho plánujete zůstat?

Graf 11 Délka pobytu

Zdroj: Vlastní šetření

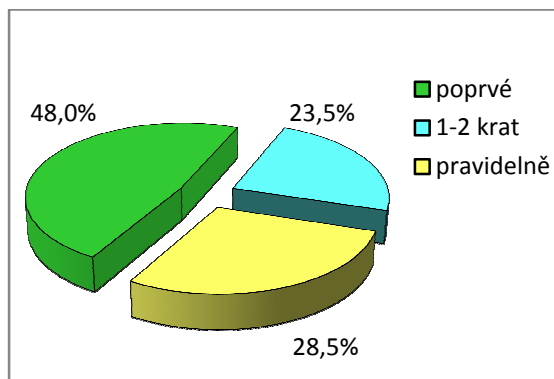
Jak dlouho se turisté zdrží v regionu, to zkoumala otázka č. 6. Výsledky nejsou příliš optimistické. Skoro polovina uvádí, že pobyt v regionu bude trvat jediný den, celkem 71 % dotázaných opustí Telčsko již po 3 dnech. Déle než týden zůstane jen 9,5 % dotázaných.

Tyto výsledky jsou v souladu s celosvětovým trendem, nyní zvýrazněným prohloubením ekonomické krize. Dochází k nárůstu počtu cest, ale ke zkracování doby pobytu v cílovém místě. V tomto kontextu se jeví ještě významnější snaha udržet turisty

v regionu, nabídnout jim vhodný balíček aktivit a atraktivit, a docílit prodloužení pobytu. Ekonomický efekt je zřejmý, turisté utratí peníze připravené pro své cestování právě zde a nikoliv v jiných oblastech.

7. otázka: Opakování návštěvy

Graf 12 Opakování návštěvy

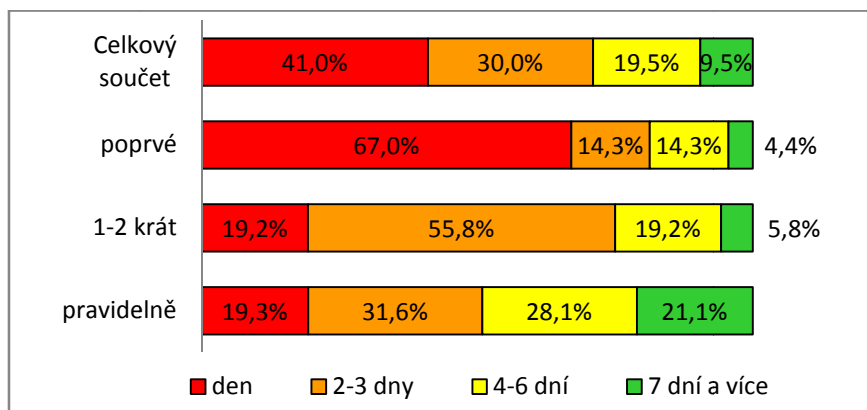

Zdroj: Vlastní šetření

Skoro polovina (48 %) dotázaných byla v Telči poprvé. Pozitivní na tomto výsledku je zjištění, že ostatní tedy, 52 %, již v Telči v minulosti byli a návštěvu opakují. Dokonce čtvrtina respondentů jezdí do Telče pravidelně.

Jak se ukázalo podrobnou analýzou výsledků, mezi otázkami č. 6 a č. 7, tedy mezi délkou pobytu a jeho opakováním, existuje úzká vazba. Nejkratší dobu v Telči zůstávají ti, co jsou tu poprvé. Dotázaní, kteří na Telčsku pobývají pravidelně, dokonce plánují zůstat déle než 7 dní.

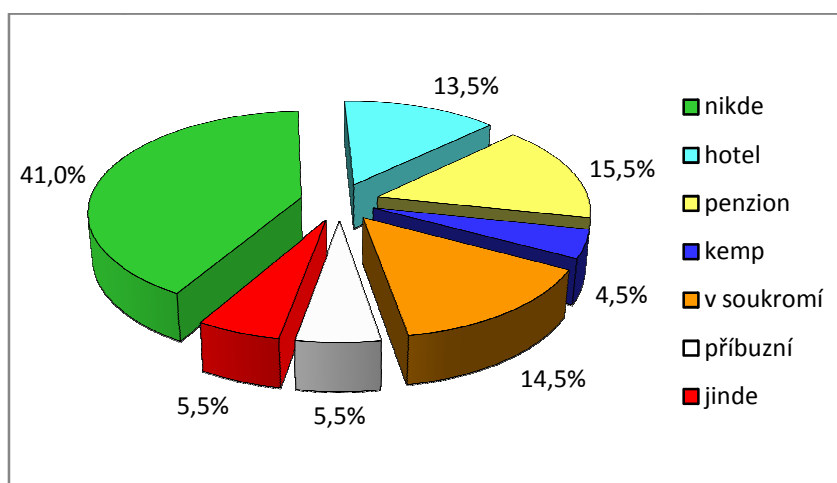
Graf 13 Délka pobytu a opakování návštěvy

Zdroj: Vlastní šetření

8. otázka: Kde jste ubytovaný/á?

Graf 14 Ubytování

Zdroj: Vlastní šetření

Na otázku, jsou-li a kde v regionu Telčska ubytování, odpověděla skoro polovina respondentů záporně. Tento výsledek není nijak neočekávaný. Vezmeme-li v úvahu zjištění v otázce č. 6, kde 41 % tráví v Telči jen den, nelze očekávat, že tito turisté, resp. výletníci, zde budou nocovat.

Přibližně stejně, každá cca 15 % všech respondentů, jsou zastoupeny kategorie hotel, penzion a ubytování v soukromí. Nejméně bylo označováno ubytování v kempu, i přesto, že ubytovacích míst v tomto druhu ubytovacího zařízení je na Telčsku největší počet ve srovnání s jinými druhy ubytování. Tento malý zájem o kempy mohl být do jisté míry způsoben chladnějším počasím v průběhu výzkumu, nicméně spíše indikuje změnu preferencí v ubytování, kterou telčská ubytovací struktura ještě nereflektovala.

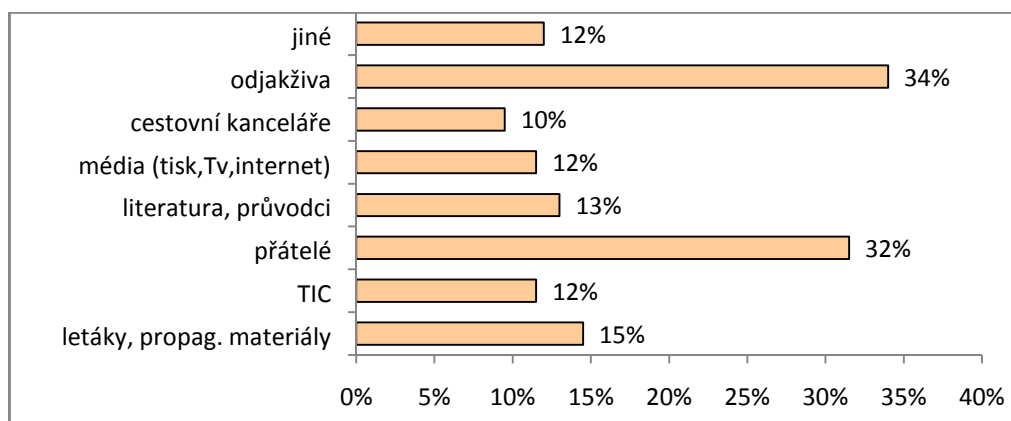
9. otázka: Zdroje informací – jak jste se o Telčsku dozvěděl/a?

Až překvapivě často (34 %) se respondenti vyjadřovali ve smyslu, že region Telčsko znají odjakživa. Velice často (32 %) byli zdrojem informací přátelé, příbuzní a známí. Při výběru místa dovolené jsme doporučeními našich blízkých ovlivňování velmi zásadně. Do cestovní kanceláře přicházejí lidé již s určitou představou, přátelé jsou schopni právě tuto představu vyvolat.⁸⁷

Suma odpovědí přesahuje 100 %, protože respondenti mohli udat více odpovědí.

⁸⁷ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

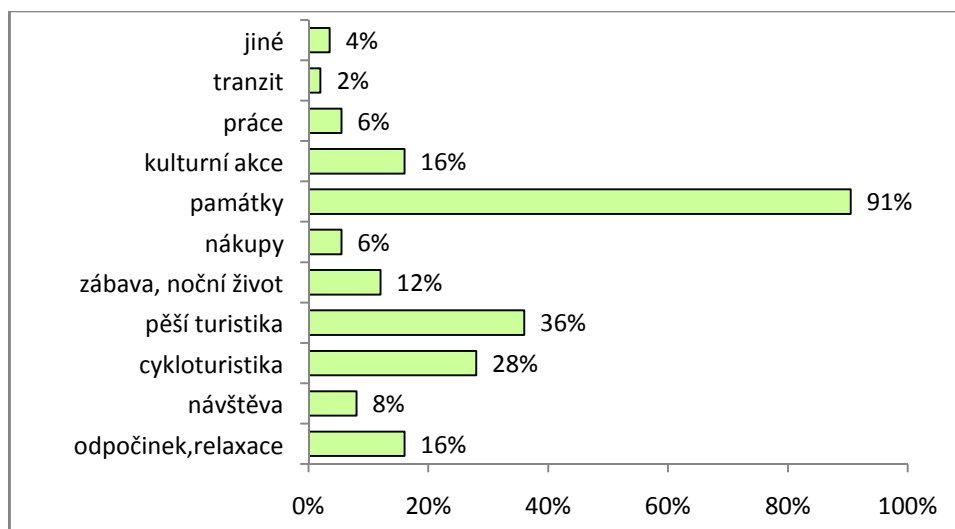
Graf 15 Zdroje informací

Zdroj: Vlastní šetření

10. otázka: Motivy návštěvy – hlavní důvod Vaší návštěvy v regionu?

Graf 16 Motivy návštěvy

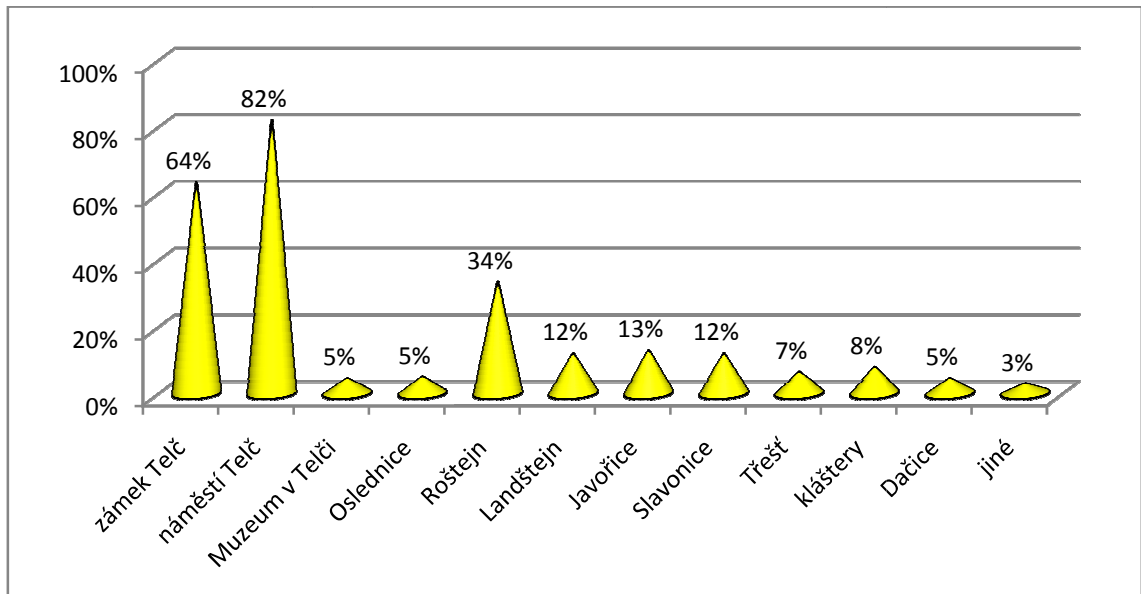
Zdroj: Vlastní šetření

Jednoznačně hlavním důvodem příjezdu do regionu je návštěva kulturně – historických atraktivit. V první trojici se umístila ještě pěší a cykloturistika. Tím se opět maximálně potvrzuje, v čem spočívá síla tohoto regionu. Hojnost kulturně historických památek a zachovalá příroda, to jsou přímo vynikající podmínky pro aktivní poznávací turistiku.

Na opačném konci výsledkové stupnice skončily nákupy, protože nákupní možnosti na Tečsku jsou opravdu skromné, a práce a pracovní cesty, protože, bohužel, lukrativní oblastí pracovní a kongresové turistiky je Telčsko zcela nezasaženo.

11. otázka: Které atraktivity jste navštívil/a?

Graf 17 Atraktivity

Zdroj: Vlastní šetření

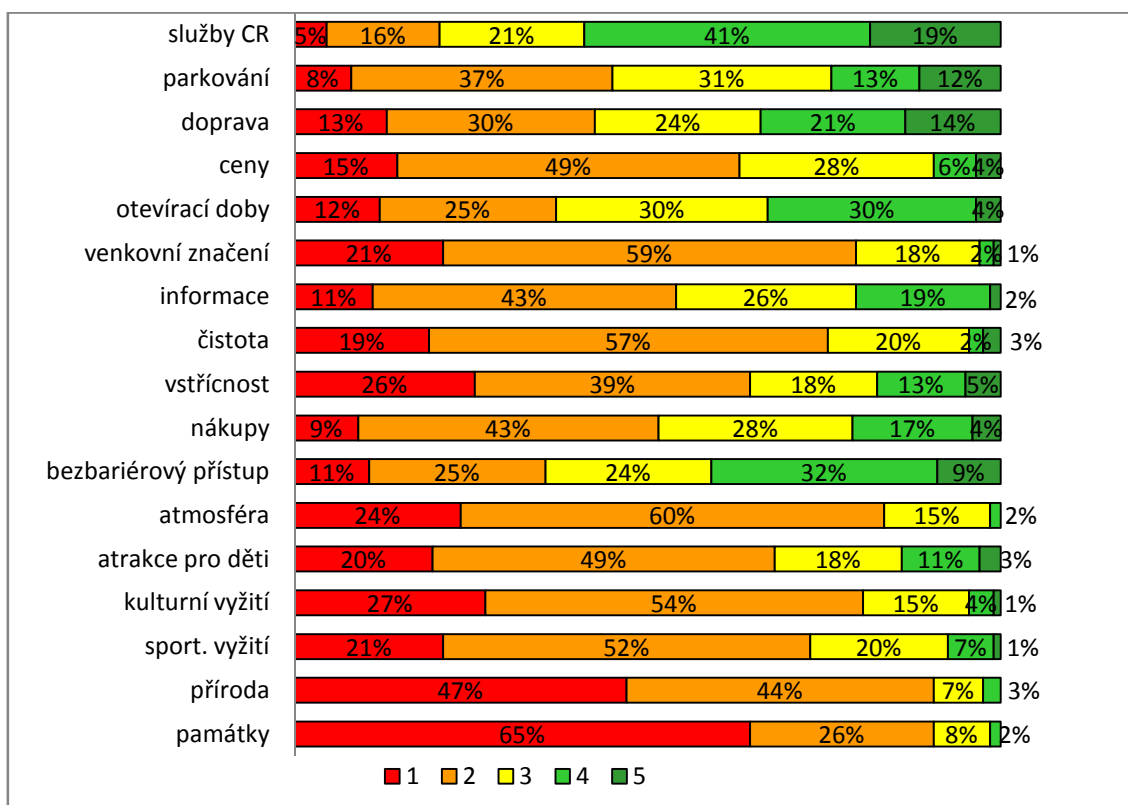
Jak lze vyčíst z grafu, náměstí a zámek v Telči jsou hlavními atraktivitami regionu. Zámek navštívilo 64 %, náměstí dokonce 82 % respondentů. Z turistických cílů mimo město Telč se výrazněji prosadil jen hrad Roštejn s 34 %. Ostatní atraktivity, které by jistě stály za návštěvu, zůstávají na okraji zájmu návštěvníků. V možnosti „jiné“ respondenti nejčastěji uváděli kostel sv. Jakuba, město Jihlavu, Velký pařezitý rybník a pramen Dyje.

12. otázka: Jak hodnotíte následující služby a vybavenost?

V otázce dvanáct měli respondenti ohodnotit známkou 1 až 5 podobně jako ve škole, co se jim při pobytu na Telčsku líbilo či naopak s čím byli nespokojeni.

Nejlepší průměrné známky dosáhly kulturně – historické památky 1,45 a příroda a přírodní památky 1,65, pozitivně byly hodnoceny i klidná atmosféra a možnosti kulturního vyžití.

Graf 18 Spokojenost turistů

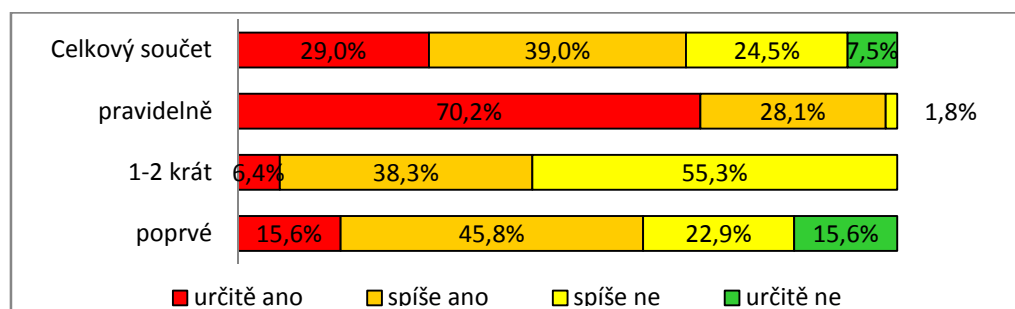

Zdroj: Vlastní šetření

Zcela nejhůř dopadla oblast služeb cestovního ruchu, průměrná známka činila 3,52, celých 60 % dotázaných ohodnotilo služby známkou 4 nebo 5. Nepříliš dobře jsou návštěvníky regionu vnímány i možnosti parkování a služby pro motoristy (průměrná známka 2,82), otevírací doby (průměrná známka 2,87), dopravní dostupnost (průměrná známka 2,92) a bezbariérový přístup (průměrná známka 3,04), který je ovšem ve většině historických objektů omezen stavebními dispozicemi budovy.

13. otázka: Chystáte se v budoucnu návštěvu na Telčsku zopakovat?

Graf 19 Opakování návštěvy v budoucnu

Zdroj: Vlastní šetření

Poslední otázka zjišťovala, zda turisté po zážitcích z Telče budou ochotni návštěvu v budoucnu zopakovat. Kladně odpovědělo skoro 70 % respondentů.

Opět se ukázala vazba mezi počtem minulých návštěv a možností příští návštěvy. Především turisté, kteří region navštěvují pravidelně, předpokládají s jistotou, že se do Telče vrátí. Naopak 15,6 % respondentů, kteří Telčsko navštívili poprvé, se již vícekrát nemá v plánu vrátit.

4.7.2 Potvrzení/vyvrácení hypotéz

Hypotéza 1 – Oblast Telčsko má k dispozici dostatečný kulturně-historický potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Nejčastějším motivem příjezdu do regionu je návštěva kulturně-historických atraktivit.

Tato hypotéza se potvrdila. Motivem 91 % účastníků přicházejících do Telče je návštěva památek. Další motivy jsou s velkým odstupem provozování pěší (36 %) a cykloturistiky (28 %).

Hypotéza 2 – Nejvíce navštěvovanými atraktivitami jsou zámek a město Telč, ostatní atraktivity jsou na okraji zájmu turistů.

Tato hypotéza se částečně potvrdila. Náměstí v Telči navštíví během svého pobytu 82 % respondentů, zámek v Telči 64 %. Značnou návštěvnost vykazuje také hrad Roštejn (34 %), na ostatní památky zavítá méně než 15 % návštěvníků.

Hypotéza 3 – Limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu je nedostatečná úroveň služeb, zejména v oblasti ubytování a stravování.

Tato hypotéza se potvrdila. Zcela nejhůř byla respondenty hodnocena oblast služeb. V pětistupňové známkovací škále získaly služby průměrnou známku 3,52. Známku „4“ je ohodnotilo 41 % dotazovaných, známku „5“ 19 % turistů. Ostatní složky infrastruktury byly hodnoceny podobně – možnosti parkování a služby pro motoristy získaly průměrnou známku 2,82, dopravní dostupnost průměrnou známku 2,92.

4.8 SWOT analýza regionu Telčsko

SWOT analýza je určena k identifikování současné situace podniku nebo destinace. Shrnuje hlavní činitele ovlivňující účinnost marketingových aktivit a vytváří logický rámec vedoucí ke konkrétnímu a systematickému zkoumání vnitřních předností a slabin, vnějších příležitostí a ohrožení, i k vyslovení základních strategických alternativ.⁸⁸

Praktické provedení SWOT analýzy bylo opřeno o poznatky uvedené v knize Strategický marketing od Horákové. Vnitřní i vnější faktory byly vymezeny na základě provedené situační analýzy a dotazníkového výzkumu. Faktory, jež naplňují podstatu silných a slabých stránek, byly hodnoceny z hlediska výkonnosti a závažnosti, zvolena byla tří-stupňová hodnotící škála. Provedené hodnocení faktorů pro S-W analýzu, tj. analýzu vnitřních stránek, lze přehledně graficky vyjádřit maticí závažnosti/výkonnosti.

Tabulka 1 Hodnocení výkonnosti a závažnosti

Hodnocené faktory		Hodnocení výkonnosti (stavu)			Hodnocení závažnosti		
		dobrá	průměrná	špatná	vysoká	průměrná	nízká
Primární nabídka							
<i>Kulturně-historický potenciál</i>							
1	Architektonické památky (světové)	X			X		
2	Architektonické památky (církevní)	X			X		
3	Muzea, galerie		X		X		
4	Historie regionu	X			X		
5	Kulturní a společenské akce		X		X		
6	Lidové tradice		X		X		
<i>Přírodní potenciál</i>							
7	Morfologické podmínky	X			X		
8	Klimatické podmínky		X		X		
9	Hydrologické podmínky		X			X	
10	Biologické podmínky	X			X		
11	Přírodní atraktivita	X			X		
Sekundární nabídka							
<i>Ubytovací a stravovací služby</i>							
12	Ubytovací zařízení – kapacita		X		X		
13	Ubytovací zařízení – kvalita			X	X		
14	Stravovací zařízení – kapacita		X		X		

⁸⁸ HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*

15	Stravovací zařízení – kvalita			X	X		
<i>Dopravní infrastruktura</i>							
16	Parkování			X	X		
17	Dopravní dostupnost (veřejná doprava)		X			X	
18	Stav komunikací			X	X		
<i>Turistická infrastruktura</i>							
19	Informační služby			X	X		
20	Venkovní značení		X			X	
21	Vybavenost pro zábavu		X		X		
22	Vybavenost pro pěší turistiku	X				X	
23	Vybavenost pro cykloturistiku		X			X	
24	Vybavenost pro další aktivity			X		X	

Tabulka 2 Matice závažnosti/výkonnosti

		výkonnost			
		<i>nízká</i>		<i>vysoká</i>	
závažnost	<i>vysoká</i>	19,13	3,12	5	1,2,4
		18,15	14	6,8	7,10,11
		16	21		
		24	17	20,23	22
	<i>nízká</i>		9		

Matice závažnosti a výkonnosti dělí zvolené faktory do čtyř kvadrantů. Pravý horní kvadrant obsahuje nejdůležitější faktory, na které je nezbytné soustředit pozornost. Jsou to kulturně historický i přírodní potenciál regionu, a také vybavenost pro pěší a cykloturistiku. Faktory umístěné vlevo nahoře představují důležité prvky, u kterých je ale nutné zvýšit výkonnost. Jde především o muzea a galerie, ubytovací a stravovací služby, dopravní infrastrukturu (stav komunikací, dostupnost, parkovací možnosti) a vybavenost pro volnočasové aktivity. V levém dolním kvadrantu jsou méně významné faktory, jež nejsou pro budoucí rozvoj prioritní.

Základem pro analýzu okolních vlivů prostředí (O-T analýza) je sestavení tabulky příležitostí plynoucích z posílení silných a eliminace slabých stránek a tabulka ohrožení opět vycházející se zhoršení slabých a propadu silných stránek. Pro grafické

vyjádření lze využít matici příležitostí a matici ohrožení, ve kterých se faktory do jednotlivých kvadrantů umísťují dle síly působení a pravděpodobnosti výskytu.⁸⁹

Tabulka 3 Možné příležitosti

Hodnocené faktory		Pravděpodobnost úspěchu			Přitažlivost		
		vysoká	průměrná	nízká	vysoká	průměrná	nízká
Primární nabídka							
1	Prodloužení sezony		X		X		
2	Prodloužení doby pobytu		X		X		
3	Využití kulturně-historických atraktivit (i méně známých)	X			X		
4	Zachování čistého ŽP	X			X		
Sekundární nabídka							
5	Zvýšení kvality služeb CR		X		X		
6	Informace, informační služby		X		X		
7	Zlepšení stavu komunikací			X		X	
8	Parkovací kapacity		X			X	
9	Vybavenost pro další aktivity	X				X	
10	Hlubší spolupráce subjektů		X			X	

Tabulka 4 Matice příležitostí

		pravděpodobnost úspěchu	
		vysoká	nízká
přitažlivost	vysoká	3,4	1,2
	nízká	9	7

Levý horní kvadrant ukazuje nejlépe využitelné příležitosti – jde o využití kulturně – historických atraktivit, zachování kvalitního životního prostředí a také snahu o prodloužení doby pobytu a letní sezony. V pravém horním kvadrantu jsou atraktivní ale hůře realizovatelné příležitosti, levý dolní zase ukazuje příležitosti bez potřebné atraktivity, nicméně tyto dva kvadranty je dobré sledovat, neboť přitažlivost i pravděpodobnost se mohou v čase měnit. Nejméně vhodné příležitosti zobrazuje kvadrant vpravo dole.

⁸⁹ KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*

Tabulka 5 Možná ohrožení

Hodnocené faktory		Pravděpodobnost výskytu			Závažnost		
		vysoká	průměrná	nízká	vysoká	průměrná	nízká
Primární nabídka							
1	Zkracování doby pobytu	X			X		
2	Růst konkurenčních destinací		X		X		
3	Devastace památek	X			X		
4	Devastace životního prostředí		X		X		
Sekundární nabídka							
5	Pokles kvality služeb		X		X		
6	Zhoršení stavu komunikací		X		X		
7	Malá spolupráce subjektů		X		X		
8	Nízká vybavenost pro další aktivity		X		X		
9	Nedostatečná informovanost	X			X		

Tabulka 6 Matice ohrožení

		pravděpodobnost výskytu	
		<i>vysoká</i>	<i>nízká</i>
závažnost	<i>vysoká</i>	1,3 2	4, 6 8
	<i>nízká</i>	7 5, 9	

Nejhorší hrozby, na které je nutné se zaměřit ihned, jsou zaznamenány vlevo nahoře – je to zejména devastace památek, zkracování doby pobytu a růst konkurenčních destinací. Hrozby v pravém dolním kvadrantu nejsou podstatné, ostatní dva kvadranty je nutné průběžně sledovat a ohrožení nepodcenit, neboť by v budoucnu mohlo dojít ke zvýšení pravděpodobnosti jejich výskytu nebo změně jejich závažnosti.

Získané poznatky SWOT analýzy jsou zaznamenány v závěrečném stručném přehledu.

Tabulka 7 Výsledná SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • kulturně-historický potenciál • přírodní potenciál • dlouhá historie • pestrá škála kulturních akcí (především v sezóně) • geografická blízkost Rakouska • podmínky pro pěší a cykloturistiku • dostatek ubytovacích míst nižších kategorií 	<ul style="list-style-type: none"> • sezónnost • nízká úroveň služeb zejména v oblasti pohostinství • neznalost cizích jazyků • nevyhovující struktura ubytovacích kapacit (absence vyšších kategorií) • špatný technický stav silnic • nedostatečné parkovací kapacity • omezené otevírací doby • chybějící informace o atraktivitách v regionu • chybějící doplňkové služby CR • nejednotná prezentace regionu
<ul style="list-style-type: none"> • Příležitosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • prodloužení doby pobytu • prodloužení sezóny • obnovení železničního spojení s Rakouskem, prohloubení přeshraniční spolupráce • vznik jednotného turistického portálu se soubornou primární i sekundární nabídkou regionu • lepší informovanost o atraktivitách • rozšíření nabídky CR (package) • rozšíření nabídky doplňkových atraktivit CR • hlubší spolupráce subjektů CR 	<ul style="list-style-type: none"> • devastace památek • zkracování doby pobytu (pouze jednodenní návštěvníci) • růst konkurenčních destinací • pokles zájmu turistů • pokles úrovně dopravní infrastruktury (pokud nedojde k včasnému zásahu) • pokles kvality služeb

4.9 Návrhy priorit a opatření rozvoje kulturního cestovního ruchu

Na základě závěrů plynoucích z provedených analýz a formulované SWOT analýzy bylo navrženo několik opatření, jež by při implikaci do reálného života mohla vést ke zlepšení současného stavu a budoucímu rozvoji cestovního ruchu. Některá opatření vychází z obecné Vize cestovního ruchu v regionu Telčsko definované městem Telč a rozšiřují ji i na oblast kulturního cestovního ruchu.

A. Produkt cestovního ruchu a tvorba balíčků

Region Telčsko se (pokud vůbec) prezentuje obecnou nabídkou atraktivit a skutečný produkt cílený na zvolené segmenty turistů zatím nevyvíjí. Bylo by proto jistě účelné, zaměřit se na tvorbu balíčků, které by mohly přispět k prodloužení pobytu a přivedly by turisty i do méně známých míst.

Z provedeného průzkumu vyplývá, že nejčastějším důvodem návštěvy je poznávání památek (91 % respondentů), typický turista přijíždí individuálně (92 %), používá auto (70,5 %) a kromě návštěvy památek provozuje některý aktivní druh turistiky (pěší turistiku provozuje 36 % a cykloturistiku 28 % návštěvníků). Častá je také účast na kulturních či společenských akcích (16 %). Proč tedy nevytvořit produkt či program vycházející z určité akce, produkt umožňující propojení těchto činností. Například letní folkový festival Prázdniny v Telči přivede do města každoročně až 15 000 návštěvníků. Ale program festivalu je pouze odpoledne a večer, příchozí by se mohli dopoledne věnovat poznávání a odpoledne se vrátit do Telče na koncert. Podobně by bylo možno navázat na filmový festival Arts&Film, sérií koncertů Francouzsko-české hudební akademie apod.

Návrh vícedenního programu „To nejlepší z regionu“

Program je možno realizovat autem nebo veřejnou hromadnou dopravou s doplněním pěší turistiky (nebo cykloturistiky), neboť tyto aktivity, jak už bylo opakovaně zmiňováno, patří spolu s poznávací turistikou k pilířům cestovního ruchu na Telčsku. Základní návrh je pětidenní (většina kulturních akcí, které by program měl doplňovat, trvá od středy do neděle, tj. 5 dní), ale jednotlivé trasy lze rozložit na více dní nebo naopak zkrátit dle individuálních potřeb návštěvníka.

I. den

Busem do Starého Města pod Landštejnem. Po červené turistické stezce na hrad Landštejn. Prohlídka rozsáhlé románské zříceniny. Po modré turistické stezce do obce

Peníkov. Prohlídka technické kulturní památky - funkční celodřevěné vodní pily z roku 1865. Po modré až do obce Český Rudolec. Busem zpět do místa konání kulturní akce (a ubytování).

Celková délka trasy – 15 km

Použití auta – autem k hradu Landštejn (od Starého Města pod Landštejnem), přejezd až k vodní pile v obci Peníkov

Stravování – na hradě Landštejně, v obcích Stojecín a Peníkov, v obci Český Rudolec

II. den

Vlakem do Dačic. Prohlídka města, empírového zámku a muzea. Místní komunikací směrem na Řečice, odbočit na Kostelní Vydří, po levé straně hrobka Dalbergů, majitelů dačického zámku. Dále po silnici až do obce Kostelní Vydří. Prohlídka karmelitánského kláštera. Silnicí „Na drahách“ zpět do Dačic. Busem zpět do místa konání kulturní akce (a ubytování).

Celková délka trasy – do 10 km

Použití auta – autem do Dačic, autem zmiňovanou silnicí do Kostelního Vydří

Stravování – v Dačicích, v Kostelním Vydří

III. den

Město Telč – prohlídka zámku, procházka v parku, prohlídka náměstí a pozůstatků hradeb. Projížďka na loďce na Štěpnickém rybníku. Výstup na rozhlednu Oslednice. Prohlídka výstavy v galerii na židovském hřbitově.

Celková délka trasy – do 5 km

Použití auta – na centrální parkoviště v Telči, parkování u paty rozhledny (z centra směr Zvolenovice) i u židovského hřbitova (směr Radkov)

Stravování – v Telči

IV. den

Vlakem do města Třešť. Prohlídka náměstí – největší sluneční hodiny v České republice. Návštěva Schumpeterova domu, muzea a expozice betlémů. Prohlídka empírové synagogy a židovského hřbitova. Po modré a zelené turistické stezce na hrad Roštejn. Prohlídka hradu. Vlakem zpět do místa konání kulturní akce (a ubytování).

Celková délka trasy – do 10 km

Použití auta – autem do Třeště, silnicí na Růženou až k hradu Roštejn

Stravování – v Třešti, na hradě Roštejn

V. den

Vlakem do Slavonic – prohlídka města, návštěva muzea. Výstup na kostelní věž a sestup do podzemí. Možnost prohlídky galerie v bráně, muzea samorostů nebo bývalé luteránské modlitebny. Po červené turistické stezce k Pevnostnímu muzeu, prohlídka objektu. Dále po červené k archeologickému nalezišti Pfaffenschlag, prohlídka areálu. Zpět po silnici do Slavonic. Vlakem zpět do místa konání kulturní akce (a ubytování).

Celková délka trasy – 10 km

Použití auta – autem do Slavonic na centrální parkoviště, autem směrem Staré Město cca 2 km od města až k pevnostnímu areálu.

Stravování – ve Slavonicích

Kromě typického návštěvníka je dobré nezapomínat ani na jisté specifické segmenty. Jedním z těchto segmentů jsou rodiny s dětmi. Nemůžeme čekat, že dětský návštěvník ocení krásy renesanční architektury, ale naopak na pozadí renesančního města může i on provozovat aktivity, které ho zaujmou.

Na tyto produkty – balíčky by mohly být ve spolupráci mezi jednotlivými provozovateli poskytovány slevové akce nebo zvýhodněné hromadné vstupné. Účastník cestovního ruchu si koupí za částku, která je ovšem nižší než součet jednotlivých vstupů, regionální vstupenku, jež ho oprávní ke vstupu do více objektů či k čerpání více služeb. Tím bude motivován k návštěvě i dalších atraktivit, a hlavně prodlouží pobyt v regionu. Z ekonomického hlediska to znamená jediné, totiž zvýšení příjmů z cestovního ruchu.

Jednotlivé programy a trasy by mohly být zpracovány formou jednoduchého letáku, který by byl v nabídce turistických informačních center v regionu i mimo něj a presentován na www stránkách.

B. „Noční život“ regionu – návrh zážitkového balíčku

Kladně přijímána by mohla být tvorba zážitkových balíčků obsahujících kromě běžného zabezpečení ubytovacích a stravovacích potřeb či návštěvy památek nadstandardní neobvyklé zážitky.

Telč - prohlídka nočního města s výkladem historie a pověstí – náměstí, uličky starého města (Seminářská, Na Můstku, Na Parkáně), hradby. Plavba na pramici po Štěpnickém a Ulickém rybníku. Zakončení večerí na ochozu věže kostela sv. Jakuba

s nádherným výhledem na osvětlené náměstí a zámek (zabezpečí restaurace U Černého orla nebo U Švejka).

Alternativa – Slavonice – prohlídka obou renesančních náměstí i hradebního systému za svitu loučí, soukromá večeře v horním mázhauzu z 16. století v domě čp. 517 (bývalá luteránská modlitebna).

Alternativa - hrad Roštejn – noční (večerní) prohlídka hradu vhodná především pro děti, tyto noční prohlídky jsou již standardně zařazeny do nabídky hradu

Prohlídky by byly možné pro jednotlivce i skupiny do cca 10-15 osob v období březen – říjen.

C. Telčské církevní stavby – návrh naučné stezky

Do Telče se při návštěvě regionu podívá 82 % turistů, nicméně navštíví zámek a náměstí a většinou odjíždí. Nová naučná stezka by měla návštěvníkům ukázat i další krásy tohoto města, které by bylo škoda přehlédnout. Stezka by měla 10 stanovišť, před každou ze zvolených staveb by byla umístěna tabule se stručnou historií a dalšími zajímavostmi o místě.

Výchozím bodem by bylo turistické informační centrum v Telči na náměstí, kde by turista zároveň obdržel plánec s vyznačenými zastaveními.

I. - věž sv. Ducha – vyhlídka z románské věže, nejstarší stavební památky v Telči.

II. - kostel sv. Jakuba - farní kostel ze 14. století, cenné gotické fresky

III. - kaple Všech svatých – pohřební zámecká kaple, bohatá štuková výzdoba

IV. - kostel nejsv. Jména Ježíš – barokní jezuitská stavba

V. - kaple sv. Anny - hřbitovní kostelík, oltář ze zrušeného kostela sv. Ducha

VI. - kostel Matky Boží – ze 17. století, přístup galerií barokních soch

VII. - kaple Jména Panny Marie – kaple ve Štěpnici z 18. století

VIII. - kostel sv. Vojtěcha – jediný kostel sv. Vojtěcha v brněnské diecézi

IX. - kaple sv. Karla Boromejského – v přírodní rezervaci Luh u Telče,

X. - kostel sv. Jana Nepomuckého – torzo františkánského kláštera, nádherný výhled na město Telč

Celková délka – 16 km

Po náměstí (sv. Duch - sv. Jakub – Všech svatých – nejsv. Jména Ježíš) - podél Štěpnického rybníka – sv. Anna – podél Staroměstského rybníka „Na dláždách“ – sv. Matka Boží – parkem „Na Oslednicích“ – Jména Panny Marie – silnicí na obec

Studnice – sv. Vojtěch – silnicí na Volevčice k Langerově cihelně a barokní křížovou cestou – sv. Karel – červenou turistickou stezkou po asfaltové komunikaci alejí „Lipky – sv. Jan – zpět do Telče silnicí od Krahulčí.

Stravovací možnosti – v Telči, ve Volevčicích

Dostupnost – autem a pro pěší i cykloturisty

D. Telčské podzemí – zpřístupnění nové atraktivivity

Navrhovaná atraktivita by rozšířila možnosti kulturně-historické nabídky města, což by se mohlo pozitivně odrazit v prodloužení doby pobytu. Nejstarší sklepy pochází zřejmě z pozdně románského období a pozdější vývoj nechal vzniknout celému labyrintu. Bohužel celková hodnota byla mírně snížena necitlivou betonovou injektáží v 60. letech 20. století. Spojená sklepení probíhají pod celým náměstím v délce okruhu 2 km. V prostorách by zároveň mohla být instalována expozice přibližující návštěvníkovi archeologické nálezy z regionu nebo informace o budovách nacházejících se na povrchu.

E. Zlepšení informovanosti – nový informační portál

Doposud existuje značná informační roztržitost, kdy turista, ačkoliv se akce odehrává jen několik kilometrů od místa jeho pobytu, o této akci vůbec neví, protože už není v rozsahu mikroregionu. Stejně alarmující situace je i u některých méně významných památek mimo hlavní turistický proud, kdy je turista nenavštíví jen z důvodu neinformovanosti. Vhodné by zajisté bylo vytvořit jeden internetový portál, který by byl sjednocujícím prvkem celého regionu. Poskytoval by komplexní informace o dění v regionu, o probíhajících akcích, o atraktivitách, ale i o aktuální dopravní situaci, možnostech koupání, počasí. Umožňoval by rezervaci vstupenek, vyhledávání ubytování atd.

Součástí jeho nabídky by byla i nabídka a presentace vytvořených balíčků cestovního ruchu. Cílem by bylo sjednotit rozdrobené území, kde vzniká takřka v každé obci „mikroregion“. Tyto mikroregiony ovšem samostatně nemají dostatečný potenciál, odborné znalosti ani finanční možnosti zasáhnout na trh cestovního ruchu na národní ba ani lokální úrovni. Nejsou schopny nejen turisty přitáhnout, ale hlavně udržet.

F. Zpětná vazba

Na území Telčska není zavedeno pravidelné monitorování spokojenosti i nespokojenosti, požadavků a přání turistů, takže chybí zpětná vazba. Provozovatelé atraktivit vlastně nevědí, co turista chce, a nemohou proto na tato přání vhodně

reagovat. Nebylo by zajisté na škodu, zavést pravidelný výzkum těchto informací. Výzkum by mohl být realizován např. turistickým informačním centrem nebo formou malého dotazníčku, který by turisté obdrželi při návštěvě památky.

G. Kulturní a společenské akce

V regionu je dostatečná nabídka kulturních akcí i mimo sezónu. První akce v roce se koná již v březnu (Vítání jara s folklorním souborem Podjavořičan), v období květen až září se konají různé kulturní akce téměř každý víkend. Sezónu uzavírají listopadová Jízda sv. Martina v Třešti nebo Vánoční trhy a Vánoční folkové prázdniny v prosinci. Mimo sezónu se však tyto akce potýkají s minimálním zájmem turistů. Není tedy bezpodmínečně nutné vytvářet nové akce, ale spíše posílit komunikační mix těch stávajících a zvýšit jejich návštěvnost – viz předchozí bod.

H. Otevírací doba

Problémem, na který poukazovali i respondenti účastníci se dotazníkového šetření (34 % nespokojených nebo zcela nespokojených), značně omezujícím kombinaci kulturně historických atraktivit do balíčků je jejich omezená otevírací doba, zejména nevhodně zvolená pauza či příliš krátká otevírací doba. Hrad Landštejn by měl v období květen až září rozhodně prodloužit otevírací dobu minimálně do 18 hodin. Na zámku v Telči by zase bylo vhodné odstranit polední přestávku např. vhodným prostrídáním směn průvodců na obědě.

I. Orientační a navigační systém

Zkvalitnění orientačního a navigačního systému v regionu by mohlo být dalším přínosným opatřením, neboť i vůči němu směřují četné námítky účastníků cestovního ruchu.

Příhodné by bylo doplnit směrové značení některých méně významných atraktivit a omezit nepříjemné hledání návštěvníků používajících běžné komunikace i cyklostezky.

V městech Slavonice i Dačice by bylo vhodné přidat informační tabule, zejména ve směru od autobusového či vlakového nádraží k hlavním turistickým cílům.

Za zmínku stojí nově instalované navigační tabule v městě Telč, což je jistě chvályhodná aktivita. Bohužel, došlo k opomenutí značného procenta zahraničních cizinců, kterým české pojmy nepomohou, proto by bylo dobré doplnit je alespoň anglickými verzemi.

Ke zvýšení příznivého dojmu turistů může přispět i instalace tabule s jednoduchým plánkem města s vyznačením jednotlivých atraktivit na centrální parkoviště nebo na autobusové či vlakové nádraží – shodně města Telč, Dačice, Třešť, Slavonice.

J. Doprava a dopravní infrastruktura

Z výsledků výzkumu plyne, že stav dopravní infrastruktury a služeb pro motoristy včetně kapacity parkovacích míst není na Telčsku uspokojivý. Jako špatné nebo velmi špatné hodnotí parkování 25 % návštěvníků.

V Třešti, na hradech Landštejn i Roštejn a dokonce i u klášterů v Nové Říši a v Kostelním Vydrní je možnost parkování přímo u objektu v dostatečné ploše.

Ale ve městech Telč a Slavonice by bylo účelné zvýšit množství parkovacích ploch. Centrální parkoviště v Telči je sice zřízeno, ale kapacita zejména v letní sezóně není dostatečná, a hlavně parkoviště není jednoznačně značeno, takže návštěvník přijíždějící z východní či jižní strany o tomto parkovišti vůbec neví a marně bloudí po městě. Téměř obdobná situace je ve Slavonicích. Ke zlepšení situace by stačilo doplnit směrové tabule, což není opatření nijak finančně náročné a přesto účelné.

Jak již bylo zmíněno, většina komunikací v regionu je nižších tříd, často ve velmi špatném stavu, v zimním období neudržované, což značně ztěžuje návštěvníkům dostupnost.

Přibližně pětina turistů (dle výzkumu 18 %) přijíždí do regionu veřejnou hromadnou dopravou. Toto procento by mohlo být zajisté vyšší, kdyby došlo ke zvýšení komfortu cestování a lepší návaznosti spojů. Jednotlivé atraktivity jsou většinou dostupné z větších dopravních uzlů (Telč, Třešť), ale problémem jsou velké časové prodlevy mezi spoji nebo absence zpáteční linky. Jednotlivé atraktivity navzájem propojeny nejsou, a tak cestovat bez nutnosti vracet se zpět do zmíněného uzlu je prakticky nemožné.

Opatřením s minimálními náklady, které zvýší kladný pocit cestujících a zmírní dojem dezorientace je doplnit autobusová nádraží či zastávky čitelnými a aktuálními jízdními řády.

K. Vybavenost pro volnočasové aktivity

Limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu v regionu je omezená infrastruktura cestovního ruchu. Neodpovídající nabídka volnočasových aktivit je jedním z důvodů zkracování doby pobytu. Rozvoj v této oblasti (zázemí pro sport,

relaxaci, zimní sporty, wellness, koupaliště) by se měl stát prioritou nejen podnikatelů, ale i na úrovni městské samosprávy a adekvátně by se měl odrazit již při územním plánování v regionu. V současné době město Telč usiluje o rekonstrukci objektu Panský dvůr, který by tuto chybějící materiálně-technickou základnu mohl doplnit.

Vybavenost pro pěší turistiku a cykloturistiku v regionu je vcelku kvalitní, jen by bylo vhodné doplnit odpočívací místa. Cyklostezky by také mohly být lépe propojeny mezi sebou a v některých zejména lesních úsecích lépe značeny. Cykloturisté by jistě uvítali také rozšířené možnosti přepravy kol mezi vybranými atraktivitami hromadnou dopravou nebo další možnosti půjčovny kol, které v regionu fungují zatím jen dvě.

L. Další opatření

Poslední opatření se netýká atraktivit ani trhu cestovního ruchu, přesto může výrazně ovlivnit zážitky spojené s místem v regionu. Existenci a dostupnost veřejných WC ocení jistě všichni turisté. Je nutno konstatovat, že drtivá většina památek je v tomto směru vybavena a použití je bezplatné. Bohužel, město Telč toto zařízení před lety zrušilo, a tak návštěvníci obdivující krásné náměstí jsou v tomto směru handicapováni.

5 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo provést analýzu kulturně – historického potenciálu cestovního ruchu v regionu Telčsko. Zkoumány byly především kulturně-historické, ale i přírodní atraktivity, a také podniky poskytující služby umožňující realizaci cestovního ruchu. Strana poptávky byla studována pomocí dotazníkového šetření zaměřeného na poznání charakteristik návštěvníka přicházejícího do regionu, zjištění jeho motivů a cílů v destinaci.

Provedená situační analýza prokázala, že na Telčsku se nachází dostatečně velký kulturně historický potenciál. Bohatá nabídka kulturních atraktivit potvrzuje, že region má výborné předpoklady pro rozvoj poznávacích a rekreačních forem turistiky. Avšak využití těchto dispozic v cestovním ruchu je výrazně limitováno sekundární nabídkou. Nejvíce zřejmé to je v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb (zejména kvalitativní struktura), v oblasti dopravy a dopravní infrastruktury a v absenci doplňkových služeb cestovního ruchu.

Jak bylo zjištěno dotazníkovým šetřením, typický turista přijíždí do regionu Telčsko za památkami, druhou a třetí nejčastěji udávanou aktivitou je pěší a cykloturistika, častým motivem návštěvy je i účast na kulturní akci. Turisté domácí i ze zahraničí přijíždějí především individuálně. Většina návštěvníků tráví na Telčsku málo času, jen jeden až tři dny, nicméně čím více roste počet opakování návštěv, tím se zvyšuje délka pobytu a stoupá pravděpodobnost opakování cesty v budoucnu. Nejnavštěvovanější atraktivitou je, jak bylo možno očekávat, zámek a náměstí v Telči. Bohužel další, byť zajímavé atraktivity, leží ve stínu této památky UNESCO. Bariéra v jejich využití spočívá v nízké informovanosti účastníků CR. Telčský zámek by sice mohl zůstat hlavním lákadlem, nicméně dobré by bylo směřovat turisty i k ostatním atraktivitám, které zcela jistě stojí za návštěvu.

Na základě situační analýzy, dotazníkového šetření a formulované SWOT analýzy byla navrhnutá opatření, která by mohla pomoci k dalšímu rozvoji kulturního cestovního ruchu. Důležitá je tvorba cílených balíčků - programů pro zvolené segmenty. Cílem takového balíčku by bylo ukázat návštěvníkům i méně známé atraktivity, tím dosáhnout prodloužení délky pobytu v regionu a zvýšit pravděpodobnost další návštěvy v budoucnu. Navržen byl pětidenní program navazující na kulturní akci konanou v regionu – přes den se může účastník věnovat kulturně poznávací turistice a večer kulturní akci. Produkt byl navržen ve variantě pro pěší turisty a automobilisty. Nabídku

kulturních atraktivit by mohl zpestřit i vznik nové naučné stezky zaměřené na církevní stavby v Telči, otevření nové atraktivity telčského podzemí nebo nové zážitkové programy noční prohlídky renesančních měst Slavonic a Telče.

Dalším vhodným zásahem by bylo upravení otevírací doby některých atraktivit nebo zavedení pravidelného zkoumání spokojenosti návštěvníků. Finančně nenáročným, ale přesto účinným, zlepšením by byla také instalace navigačního a informačního systému u jednotlivých atraktivit. Jednotnou informační základnu v celém regionu by zajistil vznik nového internetového portálu.

6 Summary

Tourism is a phenomenon of our time and the one of the most important worldwide industry. Its importance for region consists not only in direct income from visitors, but mostly in its multiplier effects. The tourism has become popular leisure activity and travelling became to be one of the common parts of human life.

The object of this diploma was to analyse cultural and heritage tourism in the region Telčsko. The region is situated on the ancient frontier between Moravia and Bohemia in the neighbour of towns Telč, Dačice, Slavonice and Třešť.

The primary and the secondary supply analysis testifies Telčsko has rich supply of cultural and historical tourist attractions, but its making the best is limited by tourist infrastructure especially accommodation and transportation.

The research was made, which helped to recognise common characteristics of visitors and to recognize why do they come to region and which activities are the most visited. One of the parts of research was how the visitors rate a quality of local tourism services.

Structure of tourists and their destinations were explored by questionnaires. Ages of tourists stand with age structure of the world. The majority of tourists comes to Telč individually by car. One, two or three-day stays dominate in time with global drift. Walking-tour and sight-seeing are the most frequent activities. From this research we also know, that interesting in tourism product is good, but the demand is not fill.

The result of the research problems gives us some problematic areas and it was made a suggestion of the solutions of this problematical points. The new product is intended for tourists preferring cultural tourism with combination of sight-seeing and walking. The point is in presenting other attractions in order to stay on in the region and to increase probability of next visit. The new activity was created – underground in Telč or new Sacral Building of Telč Trace.

7 Seznam zdrojů

7.1 Seznam literatury

1. CILA, R., SMUTNÝ, B. *100 let místní dráhy Kostelec – Třešť – Telč 1898 – 1998*. 1. vydání. Telč: MSVSP ČSD uzlová pobočka Telč, 1998
2. ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-19-8
3. DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-844-X
4. DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7
5. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-X
6. HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3
7. HOFTICHOVÁ, P. *Slavonice, městská památková rezervace*. 1. vydání. Slavonice: Slavonická renesanční společnost, 1997
8. HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. 2. rozšíř. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0447-1
9. HORNER, S., SWARBROOKE, J., *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0202-9
10. JAROŠ, Z., VANÍČKOVÁ, Z., VANÍČEK, K. *Hrad Roštejn: průvodce*. 1. vydání. Jihlava: Muzeum Vysočiny, 2003
11. KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1104-4
12. KIRÁĽOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-56-4
13. KOLEKTIV *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Jihlava: ACR Alfa s.r.o., 2004. ISBN 80-86408-11-6
14. KOLEKTIV. *Prameny řek: Prameny, prameniště, horní toky*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-872-5
15. KOTLER, P. *Marketing a management*. 10. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0016-6

16. KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-0966-X
17. KŘÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*. 1. vydání. Telč: VEGA-L, 1998. ISBN 80-85627-81-7
18. MALÁ, V. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-443-7
19. MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1
20. MINÁŘ, P. a kol. *Technika, management a marketing v cestovním ruchu*, 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-577-0
21. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9
22. PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1014-5
23. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
24. PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2004. ISBN 80-7011-735-4
25. PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy*. 3. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-86236-43-9
26. PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-075-7
27. SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*. 1. uprav. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-034-X
28. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2005. ISBN 80-86726-14-2
29. ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0172-9
30. *Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000*. 1. vydání. Praha: Trasa, 2001. ISBN 80-85999-94-3
31. VYSTRČIL, M., ŠULC, M. *Jak se žije na Vysočině*. 1. vydání. Jihlava: Kraj Vysočina, 2008.

32. ZELENKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1995. ISBN 80-7041-256-8
33. ZELENKA, J., JONÁŠ, R., ČERVINKA, M. *Informatika v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-649-1

7.2 Seznam použitých www stránek

1. *Cestovní ruch v krajích – Vysočina 2008* [on line]. [cit. 2009-06-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.czechtourism.cz>>
2. *Český statistický úřad* [on line]. [cit. 2009-04-15 a 2009-06-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz>>
3. *Informační server města Dačice* [on line]. [cit. 2009-05-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.dacice.cz>>
4. *Informační server města Slavonice* [on line]. [cit. 2009-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.i.slavonice.cz>>
5. *Informační server města Telč* [on line]. [cit. 2009-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.telc-etc.cz>>
6. *Informační server města Telč* [on line]. [cit. 2009-06-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.telc.eu>>
7. *Informační server města Třešť* [on line]. [cit. 2009-05-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.trest.cz>>
8. *Statistický bulletin – kraj Vysočina za rok 2008* [on line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-vysocina.cz>>
9. *Statistika návštěvníci v kulturních zařízeních 2004-2008* [on line]. [cit. 2009-07-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz>>
10. *Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí, rok 2008* [on line]. [cit. 2009-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz>>

8. Seznamy

8.1 Seznam grafů

Graf 1 Návštěvnost zámku Telč.....	42
Graf 2 Návštěvnost hradu Roštejn.....	47
Graf 3 Struktura lůžek v ubytovacích zařízeních v regionu Telčsko.....	56
Graf 4 Struktura dle věku a pohlaví.....	63
Graf 5 Vzdělání.....	64
Graf 6 Struktura dle vzdělání a pohlaví.....	64
Graf 7 Zdrojové oblasti.....	65
Graf 8 Doprava.....	65
Graf 9 Organizovaně nebo individuálně.....	66
Graf 10 Velikost skupiny.....	67
Graf 11 Délka pobytu.....	67
Graf 12 Opakování návštěvy.....	68
Graf 13 Délka pobytu a opakování návštěvy.....	68
Graf 14 Ubytování.....	69
Graf 15 Zdroje informací.....	70
Graf 16 Motivy návštěvy.....	70
Graf 17 Atraktivita.....	71
Graf 18 Spokojenost turistů.....	72
Graf 19 Opakování návštěvy v budoucnu.....	72

8.2 Seznam obrázků

Obrázek 1 Náměstí v Telči.....	40
Obrázek 2 Zámek v Telči.....	41
Obrázek 3 Rozhledna Oslednice.....	45
Obrázek 4 Hrad Roštejn.....	46
Obrázek 5 Klášter Nová Říše.....	47
Obrázek 6 Hrad Landštejn.....	48
Obrázek 7 Město Slavonice.....	50
Obrázek 8 Naleziště Pfaffenschlag.....	52
Obrázek 9 Pevnostní areál Slavonice.....	52
Obrázek 10 Hrad Štamberk.....	52

Obrázek 11 Balony nad Telčí	53
Obrázek 12 Parní léto v Telči	53

8.3 Seznam tabulek

Tabulka 1 Hodnocení výkonnosti a závažnosti	74
Tabulka 2 Matice závažnosti/výkonnosti	75
Tabulka 3 Možné příležitosti	76
Tabulka 4 Matice příležitostí	76
Tabulka 5 Možná ohrožení	77
Tabulka 6 Matice ohrožení	77
Tabulka 7 Výsledná SWOT analýza.....	78

Přílohy

1. Mapa České republiky – poloha Telče
2. Mapa Telčska
3. Přesné vymezení Městské památkové rezervace Telč
4. Mapa města Telč 1: 9 500
5. Otevírací doba a vstupné vybraných atraktivit
6. Dotazník pro turisty na Telčsku
7. Kapacity ubytovacích zařízení v regionu Telčsko

1. Mapa České republiky – poloha Telče

Zdroj: Turistické informační centrum Telč

2. Mapa Telčska

Zdroj: Turistické informační centrum Telč

3. Přesné vymezení Městské památkové rezervace Telč

id č:1970010 Název rozhodnutí: rok:1970 Obsah:7419/70

Název rozhodnutí:Výnos MK ČSR čj. 7.419/70-II/2 ze dne 27.4.1970 o prohlášení historického jádra města Telče za památkovou rezervaci.

Číslo rejstříku uz Název okresu Sídelní útvar Část obce čp. Památka ulice,nám./umístění č.or.
HZ
20895 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Štěpnice čp.10 měšťanský dům vrchnostenský Slavatovská M
28386 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Štěpnice čp.123 měšťanský dům - vdovské sídlo se skleníkem Slavatovská M
23246 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kostel Jména Ježíš nám. Míru M
31867 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kostel sv. Ducha Palackého M
44783 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město boží muka Hradecká M
27346 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Anděla Strážce Na hrázi M
25153 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Jana Nepomuckého Na hrázi M
22348 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Prokopa Na baště M
37868 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město sloup se sochou P. Marie nám. Míru M
16080 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kašna Dolní nám. Míru M
19647 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kašna Horní nám. Míru M
20753 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město silniční most I. při ul. Na můstku M
26294 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město silniční most II. Palackého M
15430 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.1 zámek nám. Zachariáše z Hradce M
42167 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.2 kolej jezuitská nám. Zachariáše z Hradce M
29202 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.3 jiná škola nám. Zachariáše z Hradce M
14493 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.4 děkanství nám. Zachariáše z Hradce M
21971 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.5 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
32250 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.6 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
35277 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.7 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
32631 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.8 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
13983 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.9 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
26284 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.10 radnice nám. Zachariáše z Hradce M
17008 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.11 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
25053 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.12 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
15650 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.13 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
39921 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.14 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
30801 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.15 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
30439 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.16 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
45888 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.17 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
21992 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.18 měšťanský dům nám. Zachariáše z

Hradce M
22748 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.19 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
27700 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.20 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
21802 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.21 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
37494 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.22 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
45924 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.24 měšťanský dům Palackého M
18684 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.25 měšťanský dům Palackého M
25224 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.26 měšťanský dům Palackého M
36804 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.28 měšťanský dům Palackého M
16699 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.29 měšťanský dům Palackého M
28933 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.30 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
20447 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.31 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
21953 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.32 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
25873 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.34 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
31691 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.37 měšťanský dům Na můstku M
47029 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.39 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
13012 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.40 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
35029 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.41 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
33541 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.42 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
44784 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.43 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
40708 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.44 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
37693 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.45 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
19685 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.46 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
30117 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.47 jiná škola nám. Zachariáše z Hradce M
37139 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.48 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
30214 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.49 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
38064 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.50 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
30070 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.51 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
37558 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.52 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
15451 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.53 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
37910 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.54 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

35198 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.55 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
18534 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.56 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
46019 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.57 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
31269 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.58 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
18270 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.59 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
37296 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.60 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
45290 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.61 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
32467 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.62 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
15420 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.63 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
45042 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.64 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
17738 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.65 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
40300 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.66 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
32813 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.67 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
31753 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.68 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
16791 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.70 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M
24465 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.71 sýpka nám. Zachariáše z Hradce M
46883 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.72 kostel sv. Jakuba nám. J. Krypty M
14409 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.74 měšťanský dům nám. J. Krypty M
17313 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.75 měšťanský dům Semenářská M
39598 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.91 měšťanský dům Hradební M
36394 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.102 vodní mlýn Na baště M
24688 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.114 městské opevnění s Dolní - Velkou bránou Palackého M
38152 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.115 měšťanský dům Palackého M
42204 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.116 měšťanský dům Palackého M
19081 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.120 měšťanský dům Semenářská M

Zdroj: Městský úřad Telč

4. Mapa města Telč 1: 9 500

Zdroj: Turistické informační centrum Telč

5. Otevírací doba a vstupné vybraných atraktivit

Otevírací doba hrad Landštejn

Otevírací doba hrad Landštejn	
Říjen - duben	So – ne 9:00 – 16:00
Květen, září	Út – ne 9:00 – 16:00
Červen – srpen	Út – ne 9:00 – 17:00

Zdroj: Hrad Landštejn

Vstupné hrad Landštejn

Vstupné hrad Landštejn	
Dospělí	60 Kč
Děti, studenti	30 Kč
Důchodci	40 Kč

Zdroj: Hrad Landštejn

Otevírací doba klášter Nová Říše

Časy prohlídek klášter Nová Říše	
Červenec - srpen	
Po – So	10:30, 13:30, 15:30
Neděle	13:30, 15:30

Zdroj: Klášter Nová Říše

Vstupné klášter Nová Říše

Vstupné klášter Nová Říše	
Dospělí	30 Kč
Děti, studenti, důchodci	20 Kč

Zdroj: Klášter Nová Říše

Otevírací doba Rozhledna Oslednice

Otevírací doba Rozhledna Oslednice	
Duben, květen, září, říjen	So, ne 10:00 – 16:00
Červen – srpen	Út – ne 10:00 – 17:00
Listopad - březen	Po dohodě

Zdroj: Rozhledna Oslednice

Vstupné Rozhledna Oslednice

Vstupné rozhledna Oslednice	
Dospělí	10 Kč
Děti	5 Kč

Zdroj: Rozhledna Oslednice

Otevírací doba hrad Roštejn

Otevírací doba hrad Roštejn	
Duben, říjen	Jen ohlášené skupiny
Květen	Út – ne 9:00 – 17:00
Červen – srpen	Út – ne 9:00 – 18:00
Září	Út – ne 9:00 – 16:00
Listopad - březen	Zavřeno

Zdroj: Hrad Roštejn

Vstupné hrad Roštejn

Vstupné hrad Roštejn	
Dospělí	50 Kč
Děti, studenti, důchodci	30 Kč
Trasa B jednotné	30 Kč

Zdroj: Hrad Roštejn

Otevírací doba Zámek Telč

Otevírací doba Zámek Telč		
Denně kromě pondělí		
Měsíc	Trasa A	Trasa B
Listopad – březen	Zavřeno	Zavřeno
Duben, říjen	9:00-11:45 13:-18:00	Zavřeno
Květen – září	9:00-11:45 13:-18:00	9:00-11:45 13:-18:00

Zdroj: Zámek Telč

Vstupné Zámek Telč

Vstupné	Trasa A	Trasa B
Plné	100 Kč	80 Kč
Snížené	60 Kč	50 Kč
Důchodci	70 Kč	60 Kč

Zdroj: Zámek Telč

6. Dotazník pro turisty na Telčsku

1. Údaje o respondentovi
Pohlaví muž žena
Věk do 15 let 16 - 30 let 31 - 44 let
 45 - 59 let nad 60 let
Vzdělání bez maturity SŠ s maturitou VŠ (i bakalářské)
2. Odkud pocházíte (kraj, popř. stát) _____
3. Dopravní prostředek - jak jste se do regionu dostali
 auto kolo
 bus linka bus zájezd
 vlak jinak (uved'te)
4. Přijeli jste
 individuálně organizovaně (např. zájezd s CK, se školou)
5. Velikost skupiny - s kolika lidmi jste přijeli
 1- 2 osoby 3-5 osob 6-10 osob
 11 - 25 osob 26 a více osob
6. Plánovaná délka pobytu – jak dlouho plánujete v regionu zůstat?
 1 den 2 - 3 dny 4 – 6 dní 7 dní a déle
7. Opakovanost návštěvy – navštívili jste již někdy Telč nebo její okolí?
 ne, jsem zde poprvé
 ano, 1 - 2 krát už jsem tu byl/a
 ano, jezdím sem pravidelně
8. Ubytování – kde jste v Telči nebo jejím okolí ubytovaní
 nejsem zde ubytován/a kemp
 hotel v soukromí (podnájem, pronájem, privat)
 penzion u známých, příbuzných
 jinde
9. Zdroje informací – jak jste se o Telči nebo jejím okolí dověděli (i více možností)
 propagační materiály, letáky média – internet, televize, tisk
 informační centra cestovní kanceláře a agentury
 od přátel či příbuzných znám odjakživa
 z turistických průvodců, literatury jiné
10. Motivy návštěvy – hlavní důvod Vaší návštěvy v regionu (i více možností)
 odpočinek, relaxace návštěva přátel a příbuzných
 cykloturistika pěší turistika
 zábava, gastronomie, noční život nákupy
 památky a poznávání kulturní akce (koncerty apod.)
 práce (služební cesta, školení) tranzit (jen projíždím)
 jiné

11. Atraktivity – která místa v regionu jste navštívili nebo navštívíte (i více možností)

☐ zámek Telč	☐
☐ náměstí v Telči	☐
☐ muzeum Vysočiny v Telči	☐
☐ rozhlednu na Oslednicích	☐
☐ hrad Roštejn	☐
☐ zřícenina hradu Landštejn	☐
☐ vrchol Javořici, Míchovu skálu	☐
☐ město Slavonice	☐
☐ město Třešť	☐
☐ klášter v Nové Říši, Kostelním Vydří	☐
☐ město Dačice	☐
☐ jiná (jmenujte) _____	☐

12. Hodnocení úrovně služeb a vybavenosti – co se Vám líbí a nelíbí
(oznámkujte jako ve škole známkou 1=spokojen, líbí až 5= nespokojen, nelíbí)

	1	2	3	4	5
☐ kulturně-historické památky	☐	☐	☐	☐	☐
☐ čistá příroda, přírodní atraktivity	☐	☐	☐	☐	☐
☐ možnost sportovního vyžití	☐	☐	☐	☐	☐
☐ kulturního vyžití, zábava	☐	☐	☐	☐	☐
☐ atrakce pro děti	☐	☐	☐	☐	☐
☐ klidná atmosféra	☐	☐	☐	☐	☐
☐ bezbariérový přístup	☐	☐	☐	☐	☐
☐ nákupní příležitosti	☐	☐	☐	☐	☐
☐ vstřícnost místních obyvatel	☐	☐	☐	☐	☐
☐ péče o čistotu města	☐	☐	☐	☐	☐
☐ informace (dostupnost, množství, kvalita)	☐	☐	☐	☐	☐
☐ vnější informační systém	☐	☐	☐	☐	☐
☐ otevírací doba památek	☐	☐	☐	☐	☐
☐ cenová hladina	☐	☐	☐	☐	☐
☐ dopravní dostupnost, technický stav silnic	☐	☐	☐	☐	☐
☐ služby pro motoristy, parkování	☐	☐	☐	☐	☐
☐ úroveň služeb v ČR (ubytování, stravování)	☐	☐	☐	☐	☐

13. Chystáte se v budoucnu návštěvu na Telčsku zopakovat

- určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne

Děkuji za spolupráci!

Místo a datum vyplnění _____

7. Kapacity ubytovacích zařízení v regionu Telčsko

Telč a okolí		
druh	název	počet lůžek (bez přistýlek)
hotel ***	Hotel Antoň	60
	Hotel Celerin	24
	Hotel Černý Orel	59
	Hotel Na Hrázi	38
	Hotel Pangea	20
	Hotel Telč	20
	Hotel U Hraběnky	38
	Konferenční centrum MŠMT	34
	Šiškův mlýn	42
hotel **	Hotel Pod Kaštany	85
penzion	Letovisko Dobrá Voda	24
	Penzion Pod Štamberkem	21
	Penzion Sluníčko	20
	Penzion U Kolářů	19
ubytovna	SK Telč kurty	18
	Turistická ubytovna Řásná	12
kemp	Camp Velkopařezitý	200
	Chatová osada Řásná	69
	Pension&camp Javořice	75
	Rekreační objekt Úsvit	300
	Tábořiště Lhotka	50
privat	45 ubytovatelů	353
celkem		1581

Zdroj: vlastní výzkum a turistické informační centrum Telč

Dačice a okolí		
druh	název	počet lůžek (bez přistýlek)
hotel **	Hotel (motel) Dačice	19
	Hotel Dyje	39
	Hotel U koníčka	30
penzion	Penzion U Kačenky	20
ubytovna	Střední škola technická a obchodní	60
privat	Ubytování Nad koupalištěm	11
celkem		179

Zdroj: vlastní výzkum a turistické informační centrum Telč

Třešť a okolí		
druh	název	počet lůžek (bez přistýlek)
hotel ***	Zámecký hotel Třešť	30
penzion	Penzion Dyje	28
	Penzion U Růžičků	17
ubytovna	Střední odborné učiliště	100
privat	2 ubytovatelé	20
celkem		195

Zdroj: vlastní výzkum a turistické informační centrum Telč

Slavonice a okolí		
druh	název	počet lůžek (bez přistýlek)
hotel ***	Hotel Arkáda	37
	Hotel Besídka	16
	Hotel Dům u růže	31
hotel **	Hotel Alfa	45
penzion	Bejčkův mlýn	42
	Hotel Petřík	6
	Secesní dům	33
	Selský dvůr	30
	Sluneční hodiny	12
	Sogdiana	9
	ubytovna	Sokol
	Základní škola	30
privat	22 ubytovatelů	161
celkem		504

Zdroj: vlastní výzkum a turistické informační centrum Telč